

Yıl 2-Şubat 2006

<http://dergi.havuz.de>

H@VUZ®

Sadık

Yalsızuçanlar

Şathiye

Kadir Deniz (Nizar Kabbani'den-
Aptal Bir Kadının Mektubu)

Dilek Yazar
Arayış

Recai Yahyaoğlu
Yalnızlık Psikolojisi

Mustafa Burak Sezer
Sahne

Hülya Soyşekerci (Volga Hüzünü-
Raşel Rakella Asal)

Hakan İçten
Motorsiklet

Asuman & Atanur Doğan
Grand Market (Kapalıçarşı) - İstanbul

Ayten Mutlu

Sanatçı Barışla Barışık mı?

Rahime Dilek

Sara

Nurcan Kalkan

Ölü Doğdu Bu Aşk...

Dergimiz İnternet ortamında yayımlanmaktadır; ücretsizdir

Ayın Konuğu: Ali Asker Barut

©H@vuz

***Yazın & Sanat Dergisi**

www.dergi.havuz.de

Yıl 2 - Şubat 2006

Sahibi

Öz Yapım oHG & H@vuz Yayınları

Adına **Sibel Öz**

Yazışma adresi

Darmstädter Str. 33
64409 Messel - Germany

oezyapim@t-online.de

dergi@havuz.de

Tel.: +(0) 6159 717950

Fax: +(0) 6159 715195

Mobil: +(0) 0172 6940633

Genel Yayın Yönetmeni

Nida Öz

nidaoz@havuz.de

Editör - Yazı İşleri Danışman ve Sorumlusu

Ulaş Başar Gezgin

ulasbasar@havuz.de

Yayın Kurulu

Ulaş Başar Gezgin - ulasbasar@havuz.de

Handan Gökçek - handangokcek@havuz.de

Nurettin Kurtuluş - nurettinkurtulus@havuz.de

Hülya Soyşekerci - hulyasoysekerici@havuz.de

Zeynel Çok - zeynelcok@havuz.de

Yapıt Gönderme/ Yazışma Adresi

dergi@havuz.de

Ağ Teknik Sorumlusu - Web Tasarımı

Serdar Tekin

serdarteekin@havuz.de

Kapak Tasarımı

Serdar Tekin

Dergi tasarımı (PDF) - Grafik Uygulama -

Nida Öz

Kapak Resmi:

Magdalena Flammiger

***İnternet ortamında yayımlanır; ücretsizdir.**

Sayın Okurumuz.

***H@vuz**, her ay sizlere tüm dergiyi **PDF** dosyası olarak sunmaktadır. Kolay okunabilirliği açısından, bu dosyayı bilgisayarınıza yükleyebilir, başka bir zaman dilimde okuyabilirsiniz.

Dergimizde yer alan yapıt sahiplerinin özgeçmişlerini ve diğer -önemli- bilgileri ağ sayfamızda yayımlamaktayız.

Şubat dergimizin iki adet *ekini (Nurettin Kurtuluş ve Mustafa Nazif) yine ağ sayfamızdan (arşiv bölümü) PDF dosyası olarak bilgisayarınıza indirebilirsiniz.

s. 6 - Ücretsiz Kitap (Almanca) Dağıtımı - Orhan Pamuk

“Friedenspreis des Deutschen Buchhandels, Ricarda-Huch-Preis 2005” ödülü hakkında

s. 6 - Ayın Konuğu **Ali Asker Barut**'la Söyleşi

Şiir Bir Bayrak Yarışı...

7	öykü	Sadık Yalsızuçanlar	Şathiye
13	deneme	Ayten Mutlu	Sanatçı Barışla Barışık mı?
17	şiir	C. Zariç	Ayla
22	inceleme	Hülya Soyşekerci	Raşel Rakella Asal -Volga Hüznü
26	şiir (çeviri)	Kadir Deniz	Nizar Kabbani - Aptal Bir Kadının Mektubu
29	öykü	Rahime Dilek	Sara
34	makale	Esra Odman	Mayın Tarlası
40	öykü	Hakan İçten	Motorsiklet
39	röportaj	Hürriyet Gazetesi Cunartesi Eki	Avrupa'da Sanal Edebiyat
43	mektup	Nurcan Kalkan	Ölü Doğdu Bu Aşk...
45	şiir	Mustafa Burak Sezer	Sahne
46	şiir	Bülent Gürdal	Sonsuzda Dans
47	görsel sanat	Asuman & Atanur Doğan	Grand Market, İstanbul -suluboya resim-
48	öykü	Ekrem Kocaçal	Ceplerinde Hacı Yatmazlar
52	öykü	Mehmet Söğüt	Aynalı Rüya
55	deneme (tiyatro)	Şafak Karali	Tiyatro - Seyirci İlişkisi
57	öykü	Dilek Yazar	Arayış
60	tanıtım (kitap)	Recai Yahyaoglu	Yalnızlık Psikolojisi
62	şiir	T. Ayhan Çıkın	Ellerim
63	haber (tiyatro)	Tuncer Cücenoglu	Lavina (Çığ)
64	anlatı	Muzaffer Yılmaz	Bugün; Bir Sonraki İstasyon...

***Nurettin Kurtuluş**
Hristiyan-Yahudi-Hristiyan Düşmanlığı+Ermeni Meselesi
-Dosya 1-
PDF - Dergi Eki (1)

***Mustafa Nazif** **Şiirler/** PDF - Dergi Eki (2)

***Türk Vatandaşı**

©Osman Bey

Tam dergiyi bitirmiş, son denetlemelerini yapıyorduk ki bu yazı e-posta kutumuza düşüverdi.

Çok sevdiğim, Radyo Program Yapıcısı bir arkadaşımla yaptığım yazışma aklıma geldi hemen:

...

“- Japonya’da her 26 saniyede bir buluş yapıldığını okudum. Bana söyler misin, Türkiye’de kaç yılda bir buluş yapılıyor? Ya da başka bir deyimle: Bugün dünyaya, bu aleti biz yaptık diyebileceğimiz kaç şey gösterebilirsin bana? Gizli milliyetçiliğini birçok yazışmamızda sezinlediğin arkadaşımın yanıtı beklediğimden farklı olmadı: - Çamaşır yıkamak için çamaşır makinesi mi icat etmek gerekiyor?”

Neyzen Tevfik de söylemiş buna benzer bir söz: “ Yumurtadan anlamak için tavuk olmak gerekmez!”

Yayımlamak istediğim yazıyı bir ay sonrasına bırakıp, aşağıda okuyacağınız yazıyı yayımlamaya karar verdim.

Buyrun:

“Osman Bey, sabah saat 7.00’de Casio masa saatinin alarmıyla gözlerini açtı. Puffy yorganını kaldırdı. Hugo Boss pijamalarını çıkarıp Adidas terliklerini giydi. WC’ye uğradıktan sonra banyoya geçti. Clear şampuan ve Protex sabunuyla duşunu aldı. Colgate ile dişlerini fırçaladı. Rowenta ile saçlarını kuruttu.

Bill’s gömleğini ve Pierre Cardin takımını giydi. Lipton çayını içti. Sony televizyonda medya özetlerini ve flash haberleri izledi. Citizen kol saatine baktı. Aile fertlerine ‘çav’ deyip, Hyundai otomobiline bindi. Blaupunkt radyosunu açarak, rock müziği buldu. Ağzına bir Polo şeker attı.

Şehrin göbeğindeki Mega Center’daki ofisine varınca, Fujitsu-Siemens bilgisayarını çalıştırdı. Microsoft Excel’e girdi. Ofisboy’dan Nescafe’sini istedi. Saat 10.00’a doğru açlığını yatıştırmak için Grissini yedi. Öğlen Wimpy’s Fast Food kafeteryaya gitti. Ayaküstü, Coca Cola ve hamburgeri mideye indirdi. Camel sigarasını yakıpStar gazetesini karıştırdı.

Akşamüzeri iş çıkışı Image Bar’a uğrayıp, JB’sini yudumladı, sonra köşedeki Shopping Center’a uğradı. Eşinin sipariş ettiği Persil Supra deterjan, Ace çamaşır suyu, Palmolive şampuan, Gala tuvalet kağıdı, Sprite gazoz ve Johnson kolonyayı alarak kasaya yanaştı. Bonus kartıyla ödemeyi yaptı.

Hafta sonu eşi Münevver’le, Galleria’ya giden Osman Bey, Showroom’ları dolaşp Kinetix ayakkabı, Lee Cooper blue jean satın aldı.

Akşam evde bir gazetenin verdiği TV Guide’a göz atan Osman Bey, kanallar arasında zapping yaparak, First Class, Top Secret, Paparazzi gibi programlar izledi.

Aynı anda Outdoor dergisini karıştırdı. Saat 22.00’ye doğru Show TV’de Türk dili üzerine bir panel başladı. Uykusu gelen Osman Bey, televizyonu kapatıp yatak odasına geçerken, kendini mutlu hissetti.

“Ne mutlu Türküm diyene!” diye gerindi ve uyudu.

Hala da uyuyor. Ne zaman uyanacağı belli değil.”

H@vuz

* E-postayı dergimize ileten: Ahmet Akbulut. 10 Şubat 2006, Cuma, 8:31

Ricarda-Huch-Preis

Reden

zur Preis-Verleihung

3. Oktober 2005

an Orhan Pamuk

Ricarda-Huch-Preis

Reden
zur Preis-Verleihung
am 3. Oktober 2005
an Orhan Pamuk

“Ricarda-Huch-Preis 2005” Barış Ödülü Kitabı

Almanya’nın Darmstadt Şehir Belediyesi tarafından verilen, “Friedenspreis des Deutschen Buchhandels, Ricarda-Huch-Preis 2005” ödülüne layık görülen Yazar Orhan Pamuk’un, 3 Ocak 2005 günü ödül töreni esnasında okuduğu «İçeri Girilmez» adlı alegorisini Arakık dergimizde yayımlamıştık.

Her üç senede bir verilen bu ödül törenindeki -Darmstadt Belediye başkanı da dahil olmak üzere, tüm konuşmaları içeren, ayrıca Jüri Üyeleri’nin kimlerden oluştuğunu, bu güne kadar kimlerin bu ödüle layık görüldüğünü içeren bir kitap, Darmstadt Belediyesi tarafından kitaplaştırılmış bulunmaktadır..

Almanca olan 44 sayfalık bu *kitabı edinmek isteyenler, sadece posta ve zarf ederi olan *1.40 € karşılığı posta pulunu bir zarfa koyarak, açık adresini bizlere bildirdiği takdirde; kitap -hemen-kendilerine postalanacaktır.

Ö Z Y A P I M & H@VUZ YAYINLARI

Darmstädter Str. 33
64409 Messel / Germany
Tel.: +49 (0) 6159 717950
Faks: +49 (0) 6159 715195

- * Sadece Almanya. Diğer AB ülkeleri 3.50 €
- * Kitap sadece bir tane edinilebilir.

Şiir Bir Bayrak

Yarışı...

- Merhaba Ali Asker. Bir şaire sorulacak en kolay ama en önemli sorulardan birinle başlayalım. İlk şiirlerin hangi dergide yayınlandı?

- Varlık Dergisi'nde. Broy Dergisi'nde bir şiirim çıktı sonra. Afşar Timuçin'in o ay seçtikleri arasına girdi şiir. Büyük bir motive oldu benim için. 1985'in başlarıydı, Gösteri Dergisi'ne şiir vermeye gittim. Masada Adnan Özyalçiner vardı. Şiirimi uzattım, okudu, "Hilmi Yavuz'a yakın, basarız" dedi.

Dışarı çıktım. Biraz dolaştıktan sonra geri geldim dergiye. Şiirimi istedim. Adnan Özyalçiner şaşkındı. Daha ilk şiirlerini yayınlayan bir şairin cesareti onu şaşırtmıştı galiba. Hilmi Yavuz şiirine yakın görülen o şiiri yırttı. 1985'in sonlarından itibaren düzenli olarak Adam Sanat'ta yayınladım şiirlerimi.

- Özellikle ilk şiirlerinde deniz, iskele, vapur, martılar sıkça var. Okur, bir kartpostal önünde sanki. Nereden geliyor bu deniz sevgisi?

- İstanbul - Anadoluhisarı'na 1979'da ailemle birlikte geldiğimde 15 yaşındaydım. İstanbul'da ilk arkadaşım eski Galata Köprüsü oldu (Sonradan arkadaşım parçalanıp bazı parçaları tersanelere dağıtıldı, bazı parçaları da demircilere satıldı.) Galata Köprüsü'ne gider, oradan saatlerce denize, iskelelere bakardım. Bir aşk mektubu gibi düşünürdüm iskeleler arasında gidip gelen vapuru. İskeleye yanaşmasını, iskeleden uzaklaşmasını seyrederdim. Sevinçle toplanan martıların karşı iskeleye kadar vapuru geçirmelerini... Denizin her halini sevdim: Denizin hüzünlü hali... Denizin sakin hali... Denizin öfkeli hali... Deniz kendini bana, ben kendimi denize anlattım.

- Sevdğin/ beğendiğin şairler?

- Bütün Türk şairlerini seviyorum. Ama, hani bir çocuk, her gece en sevdiği bir oyuncakıyla yatar ya yatağına, benim de böyle bir şairim var: Oktay Rifat. Sonra Metin Eloğlu; üzgün bir Üsküdarkeş olduğu için belki de. Bir de Ergin Günçe. Frankfurt'tan hemşehriyiz onunla. Oturmuş bir dönem. Finkenhof dutlarından, dut ağaçlarına konan baykuşları anlatır. Yıl 1975'ler. "Türkiye Kadar Bir Çiçek" kitabı, Türkiye'nin ağlama defteridir.

- Şiirde sürekli birilerinin öne çıkarılması, sadece o tip şiir yazılırmış gibi sunulması rahatsız edici. Bu konuda senin düşüncelerin neler?

- Şiiri hep bir bayrak yarışı olarak gördüm, görüyorum. Ne adına: İyiliğin, umudun, aşkın, barışın, yani güzel olan herşeyin. Egemen Berköz'ün bir şiiri vardır, şöyle biter: "Kardeşlerim, kucaklayıp gözlerini öptüğüm Atilla, Giacomo, Muzaffer, Tayyip, Arthur, Silahlarınız burada, ellerimde geçmek için yeni ellere." Dedim ya şiir bir bayrak yarışıdır. Şair reklamlara tav olmamalı, zeminini sağlam seçmelidir.

- Kendi kuşağından en çok hangi şairin şiirine kendini yakın görüyorsun?

- Dönemimin şairleri Sunay Akın, Hüseyin Alemdar, Küçük İskender, Hakan Savlı... Yakın değil akrabalarım olarak görüyorum onları.

□

H@vuz

Şathiye

“Bir dakika doktor dedim, beynimde bir dünya savaşı çıktı”
Bob Dylan

I.

Sözlerimin düzenine bakıp aldanma. Seni aldatma korkusuyla yazıyorum bunları. Şafakta uyandım bugün de. Dışarı çıktım. Seni gördüm. Sen uyanmamıştın. Zaten uyumuyordun. Senin gözlerin uyusa da kalbin uyumaz. Senin kalbine bakarak söylüyorum bunları. Ona bakınca sarhoş oluyorum. Ona şarap diyorum. Şarap dedimse onun üzümünden yapıldığını düşünme. Yüreğin meyhanem benim. Oraya girince kendimi kaybediyorum. Bana bir kadeh sunuyorsun, bir ismi bağışlar gibi.

Senin kadehin bir ismin telkini midir?

Bana hangi isminle baktın?

Yüzüne bakıyorum şimdi. Şafaktan beri dışarıda dolaşırken ne görsem yüzündendir diye bildim. Dışarıdaki her şey yüzüne bakıyor.

Yanakların o meclisin ışıtan kandiline benziyor. Onlara bakınca bir çizgi görüyorum. Bu nedir? diye soruyorum. Kıyısız bir deniz diyorsun.

Ona daha dikkatle bakınca sırlarımı görüyorum. O çizginin yanında alt ucunda hemen bir ben var.

Peki bu nedir diye soruyorum.

O bendir diyorsun.

Ben mi?

Evet ben, diyorsun.

Ona bakınca seni görüyorum dersem onu örtmüş olur muyum diye soruyorum.

Hayır, diyorsun, sadece kendini görürsün, başkasını göremezsin.

O halde dünyaya kayıtsız oluşumun bir belirtisi o.

Evet, çünkü siyah.

Siyah neyin rengidir?

Siyah bir renk değildir, renklerin toplamıdır.

O halde beyazdır da.

Evet.

Onu gören göz olduğuna göre, sarhoşluk kaçınılmazdır.

Biraz yukarı çık.

Neden?

Orada mülkün sahibini göreceksin.

Nerede?

Gözün üzerinde, onu siyahla çevreleyen ebruya bak.

Bakıyorum ama orada ağzını görüyorum. Ağzın çekim kutbu mudur, beni sarhoş-luğa mı çağırır?

Senin yüzün bu, bana bir kez daha gösterdiğin.

Evet ben sana göründüm.

Bana nasılsın diye sorulunca bir çizgi çıkıyor önüme. Tam adımımı atacakken biri hizada kal diye bağıyor. Sakın çizgiyi geçme. Peki diyorum niçin korkuyorsunuz sizinle aynı hizada olmayışından? Bu soruyu duyunca kendimi kentin en kalabalık caddesinde buluyorum. Simit dükkanlarını görüyorum. Memurlar, kadınlar, öğrenciler peynirli, zeytinli, cevizli simit alıp küçük iskemlelere oturuyorlar. Su bardağıyla çay oluyor yanında. Tekler çoğunlukta. Onların yüzlerinde kimsesiz bir ağrı okunuyor. Birisi bir soru soracak diye ödü patlıyor gibi. Geçmişinden yorgun şu kadın. Yanındaki adamla hiç konuşmuyor. Birlikte geliyor, oturuyorlar. Simitlerinden bir lokma aldıktan çaylarını ilk kez yudumladıktan sonra, belirsiz bir biçimde, hiçliğe bakar gibi susuyorlar. Hiçlik rastlantısal mıdır? Yüzlerine bakınca bu soru aklıma geliyor. Aklımdan çıkarıp sokağa fırlatıyorum soruyu. Simitçiye geçince, sağda yan yana iki bankamatik. Önlerinde kuyruk. Kuyruktakilerin yüzlerinde soğuk, sessiz, kimsesiz bir şey esiyor. Birine daha yakından bakıyorum. Geçmişinden yorgun değil ama geleceğinden kuşku. Yüzündeki kuşku donuk. Soğuk, karanlık, kükürt kokulu bir yalnızlık. Saçı dökük, bu kasketli olanı, önündekinin işini uzatmasından rahatsız. Oflayıp pufliyor. Acelesi olmalı. Kalabalığa bakıyor ama hiçbir şey görmüyor gibi. Bana bakıyor sonra. Ne bakıyorsun der gibi sinirleniyor. Tedirgin biraz. Dönüyor hala işlemi süren kadını uyarıyor. Yandaki bankamatikte bir genç kızla oğlan. Yine paraları yatmamış. Delikanlı kızın babasına yolladığı ilenci abartılı buluyor. Yerine gelen orta yaşlı kadın milli eğitimde memur olmalı. Çantasını boynundan çapraz geçirmiş. Kapkaççılardan korktuğu belli. Arkasındaki pos bıyıklı adam taşralı olmalı. Belki kalp ameliyatından altı ay sonra hastaneye kontrole gelmiş Kütahya'lı bir emekli. Belki iki torunu var biri kız biri oğlan. Adları Cenk ve Merve. Onlara oyuncak alıp götürecekt. Gelininin beğendiği bir çay takımı, oğlunun sevdiği fıstıklı baklava, kendisi için Muş tütünü. Onları oraya bırakıp ilerliyorum. Burası ileri mi bilmi-yorum, ama adımlarım nereye yönelirsem yöneleyim ileri atılıyor. Kitapçılar çarşısına inen merdivenlerin başında üçlü bir grup. Hocam gönül yarasını gördün mü diyor biri. Kız, bana uymaz hocam diyor, ben gidiyorum. Herkes bir yerden geliyor, bir yerlere gidiyor. Doğrultusu nereye? Hiiiç. Nasıl hiç? Selviyle karşılaşıyorum. O yine teksin. Evet ben hep yalnızım. Yalnız?

Yalnız ve hiç. Hiç? Evet hiç. Hiç mi hiçlik mi yoksa? Yoksa zaten hiç değil midir? Hiçlik yok eder hocam, yok hiç değildir. Varoluşun tuzakları mı bu sokaklar? Burada bakıp görmeksizin yürüyen, sağa sola ileriye geriye öteye beriye koşan koşuşturan adımlarını bakmaksızın atan nereye giderken nasıl yürüdüğünü unutan neyi alacağını aklından çıkarıp gördüklerinden aklında kalanları alan birbirine selam vermemek için bakışlarını kaçırarak tanıdık birine rastlarını korkusuyla yürüyen yalnızlığı yaşamak için buraya bu kalabalığa gelip karışanların arasında onların ne düşündüklerini düşünerek niçin buraya geldiğimi unutmuş bir halde yürüyorum. Bu mahşeri kalabalıkta hiçlik gibi bir gizem mi var? Burasının çeperleri çatlamış, kenarı yok olmuş bir çember mi? Burada insanlar arasında bir boşluk var. Bu boşluğa bakıyorum şimdi. Yürürken o boşluğa bakıyorum. Gözlerimi bir an olsun ayırmaksızın, insanın kendisiyle arasındaki, ötekiyle arasın-daki boşluğa bakıyorum. Hiçliğin ne olduğunu biliyorum diyemem. Bu çok aşırı bir iddia olur. Hiçlik midir bu emin değilim. Belki boşluktur. Burada duran, yürüyen, alışveriş yapan, dilenen, çalışan, koşan, koşuşturan, devinen, bekleyen, bulan, bulamayan, bakan, gören, göremeyen, bir ırmağa düşmüş de ne boğulmuş ne kurtulabilen biri olarak yürüyen insanların arasındaki boşluk, bana düşle gerçek arasındaki o tuhaf ilişkiyi anımsatıyor. Bu güneşin vitrine düşen ve çok satan kitabı ortadan bölen ışık gerçek midir? O ışığın rengi midir yoksa kitabın resmi mi?

Kitapçı tarafından yeniden kurulan

Pisagor'un ikilikleri:

Sınırlı Sınırsız

Tek Çift

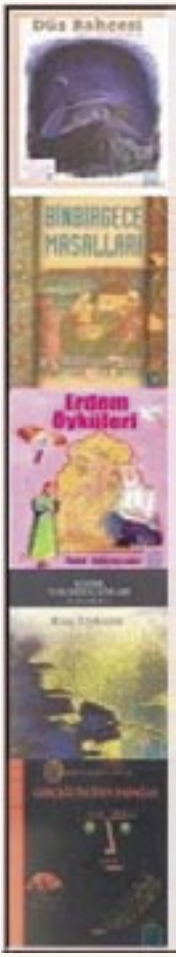
Erkek Kadın

Aydınlık Karanlık

Doğru Eğri

.. ve diğerleri...bunlar gölge midir? Gölge gerçekse ışık nedir? Burada ben ne arıyorum? Niçin evden çıktım? Ne zaman bu boşluğa geldim? Bu kalabalıkta nasıl boşluk oldu? Niçin yüzleri asık, karamsar, kötümser, umutsuz, yılgın, mutsuz, çaresiz, kimsesiz, yalnız bu adımlar? Bu adımlar niçin bu denli gergin? Yürüyorum ama artık zihnimde uçuşanlar beni yoruyor. Onları denetleyemiyorum. Bir şey düşünmeksizin, yani bir şey düşünmeye çalışmaksızın atıyorum adımlarımı. Caddeden bir sokağa oradan başka bir sokağa, oradan bir okulun bahçesine, oradan tekrar bir caddeye geçiyorum. Burada her şey öylesine kurallı ki...Yürürken sürekli kural ürüyor. Işıklar öncelikle onlara dikkat etmeliyim. Kaldırımda arabalar, geçemiyorum, burada cadde

bozuluyor, binalar çok fazla ve yüksek...okullar çok...sesler çok fazla...gürültü büyüyor...bir ses cehennemi...gelip geçenler...siluet gibiler...onları artık göremiyorum...soluğum daralıyor...nefesim kesiliyor... boğuluyorum...boğulu...boğ...soluksuz kalıyorum...bu cadde de bitti... bankama-tikler arttı...taşıtlar arttı...burada çok fazla dükkan var...market var büyük bir market...önünde bekleyenler var...içeri girip çıkanlar karınca yuvasının ağzına benzetmiş burayı...kamu binaları çok burada... kapısında iki askerin beyaz şapkalı beklediği kımıldısızca...aynı biçimde giyinmiş aynı şekilde yürüyen aynı tarzda konuşan aynı sesleri çıkaran aynı bakışlarla bakanların girip çıktığı onlarca bina var...burada herkes bir telaşla koşuşup duruyor...oradan oraya...bir şeyi kaçırıyor gibi...bir şeyden kaçıyor gibi...burada çok ses var...kimse kimsenin ne dediğini anlamıyor gibi...kimse dinlemiyor sadece konuşuyor sanki...burada çok fazla gürültü yükseliyor...oksijen çok az burada... niçin bu denli kalabalık burası...burası neresi? Orası bir insan mı? Burası bir bina mı? Bir insan binası mı? Bir insan binası mı yıkılıyor burada? Simitçi bak baloncu gazeteci sigaracı bankacı hortumcu bak bu kaçan adamlar kimden kaçıyor burası bir kaçak gibi kaçılmış bir kaçık gibi burası niçin bu denli çok fazla? Bu gürültüye nasıl dayanıyorlar? Bu kalabalığa daha fazla dayanamayacağım? Bu kalabalık içinde ne beni tanıyan var ne benim tanıdığım. Bu kalabalığı iyi tanımıyorum. Bu kalabalık beni tanımıyor mu? Beni tanısa kendini tanısa bu kalabalık niçin bu denli oksijensiz? Bu binalar bu taşıtlar bu gazlar bu sesler bu insanlar bu hızlı insanlar bu ışıklar bu koşanlar bu kalanlar bu kıyıya vuranlar bu geride duranlar bu geriden bakanlar bu geriye bakanlar bu insanlar nereye bakıyor? Nereye koşuyorlar? Buradaki sesler birbirine yapışıyor. Sesler pelteleşiyor. Sesler o kadar çok ki. O kadar karışık ki sesler...seslerin harfleri var heceleri var sözcükleri var ama onları anlayamıyorum. Onları anlayamıyorum. O denli çok alt geçit üstgeçit var ki...ne kadar çok kaldırım var...kaldırımlarda taşıtlar...yanlarından yöresinden geçmeye çalışan insanlar o kadar tuhaf bir iz bırakarak yürüyorlar ki...onları izleyemiyorum...onlar bir iz üzerinde yürümüyorlar...belki bir yerden çıkmak zorundalar...bir yere gitmek zorundalar belki...belki onların beyinde binlerce şey dolaşıyor...onlara şey denir mi? Onlar kendileri birer şey gibiler belki ...belki şey olmak istemiyorlar...farkında değiller belki...caddelerdeki bu ağaçlar acı çekiyor gibi...yaprakları kurşundan tozdan kabuk bağlamış zehirli gibi duruyorlar...ağaçlar kimliklerini yitirmiş gibiler...onları tanıyamıyorum...dalları cılız, farklılaşmış, kükürtlü...çok kükürt var burada...çok egzoz var...klakson çok burada...taşıtları izleyemiyorum... öylesine bir karmaşa ki içlerinde sayısız kurallar var ama onlar habersiz gibi...kurallar ne kadar çok burada...durup kurallara bakıyorum...onları sayamıyorum...o denli çoklar ki...adım başı bir kural konmuş...bir adım süresi düşünülmüş bir kural konmuş...gelip geçenlerin adımları bir kuraldan diğerine basıyor gibi...kurallar basıla basıla yassılaştırmış...çok trafik ışığı var...çok lambalar...çok direkler...teller...karnı yarılmış bağırsakları dışarı fırlamış gibi kentin...caddelere direkler teller lambalar taşıtlar insanlar fırlamış gibi...caddeye yayılmış bağırsaklar...onları şimdi bağırsak gibi görüyorum...kendimi bağırsak gibi görüyorum...kendimi kendimden ayrılmış görüyorum...caddeye gelince, kentin burasındaki karmaşaya girince kendimden ayrılıyor ayrı bir yerden kendimi görüyorum...çok ilan var çok panolar tabelalar çok yazılar var...sözcükler o denli çok savrulmuş ki kentin burasında...harfler saçılmış gibi...sokaklarda bu karmaşanın içine harfler dağılmış gibi...onları toplaya toplaya bitirebilir miyim? Onları toplayabileceğimi sanmıyorum. Onlar toplanmak istemiyorlardır...belki onlar savrulduklarının farkında değillerdir... o harfler hangi hecelerden çıkıp hangi sözcüklerden ayrılmışlar? Hangi ağızdan çıkmışlar? Hangi yürekten? Hangi akıldan savrulmuşlar? Hangi akıl bu harfleri kentin burasına savurmuş? Şimdi bu karmaşanın tam ortasındayım. Tam kalbindeyim şimdi...çok dilenci var...çok dirençli dilenciler var...onların dilleri var...onların da dilleri var... onların dilleri tanıdık...ama onları da tanıyamıyorum...onların sözcükleri eğik bükük böyle kıvrılmış gibi...harfleri eziyorlar konuşurken...onların heceleri yalvarıyor...onların çoğunun yüzünde ayrı şey var...o şeyi tanıyorum ama anlaya-mıyorum...onları geçemiyorum...adım başı karşıma çıkıyorlar...onlar kadar belki onlardan daha fazla yalancılar var...onları artık tanıyabiliyorum...onlar en çok büyük, görkemli binalardan çıkıyorlar...o binalara sabah erkenden giriyorlar...gece geç vakit çıkıyorlar...onların şoförleri var...kapıcıları, hademeleri var...onların hizmetçileri çok...herkes onlara hizmet için yarışıyor...onlar bir şeyleri çalmak için çalışıyor...onların çalmaları çok fazla...onlar çalarken tam bu sokakla o sokağın kesiştiği yerde köşede yere bağdaş kurmuş sakallı çok pis kokan adam flüt çalıyor onun çaldığı flütten nasıl bir ses çıkıyor anlamıyorum...o flütten çıkan sesler sokağa yayılıyor...milyonlarca sese karışıyor...onlar o binalarda neler karıştırıyor? Onları artık tanıyamıyorum. Tanınmaz bir haldeler...o binalarda milyonlarca insan milyarlarca kağıtlara trilyonlarca sözcükler yazıyor...çok fazla telefon var burada...çok konuşuyorlar...sürekli konuşuyorlar...birbirlerini aldatmak için o denli çok konuşuyorlar ki onlara dayanamıyorum... o telefonlardan saniyede trilyonlarca sözcük akıyor...birbirlerine efendim hay hay müdürüm sayın genel müdür sayın bakanım sayın tekman sayın candarlı saygılar sunarım efendim hayır beyefendi biz o emri sonradan kaldırmıştık ilgileneceğim efendim ne demek sayın müsteşarım derhal toplantıya çağıracağım hayır sayın bakanım biz o

komisyondan çıkan kararı uygulamak niyetinde değiliz olur efendim bendeniz Frankfurt'tan gelen teklifleri kendilerine sunacağım notunuzu iletmişim hanfendi bilemeyeceğim sen beni ne sanıyorsun lan ben senin bildiğin bürokratlardan değilim bana bak o emri alır sana yediririm gibi sözcüklerle birbirlerine kendilerine astlarına üstlerine bağırıp çağırıyorlar. Çağrılan geliyor görüşülüyor karar alınıyor toplanılıyor karar çıkıyor onanıyor uygulamaya geçiliyor böylece sözcükler kadar belki onlardan fazla rakamlar uçuşuyor...onlar onların arasında uçuşurken yeni kararlar alınıyor kimisi bozuluyor kim kiminle hangi gizli anlaşmayı yapıyor nerede hangi gelişmelere karşı hangi önlemler alınması gerektiği konuşuluyor...onlar tilkiye benziyor...onları tanıyorum ama anlayamıyorum...artık onları anlamak istemiyorum...onlar domuza benziyor...birbirlerine uzun suratlarıyla uzun iri delikli burunlarıyla kısa kesik kuyruklarıyla çok pis kokularıyla sürtünüyorlar...onlara bakıyorum sırtlan gibiler...bir şeyleri paylaşıp duruyorlar...günleri böyle geçiyor...bir şeyleri pay etmekle geçiriyorlar günlerini...günlerini leş gibi görüyorlar...birbirlerini yemek için çok uzaktan kokular alıyor geliyorlar...buluyorlar onlarcası bir leşin başında her biri bir yerinden çekestiriyor...boğazından iri bir vahşi ısırılmış... parçalamış... kanamış...kanı donmuş...pıhtılaşmış...gözleri yerinden uğramış... iri iri bakıyor ama görmüyor gibi...bakmıyor gibi bakıyor...onların çok silahları var...silahlarını parlak giysilerine gizliyorlar...onlar birbirlerinden her şeyi gizliyorlar...çok gizleri var...çok gözleri var onların...her yerde kameralar görünüyor...ekranlar o denli çok ki...bir ekran cenneti burası...burada her yerde kamera gözleri var...birbirlerini gözetliyorlar...ekranlardan trilyonlarca rakam gelip geçiyor...o binalara sürekli birileri geliyor...gelip geçiyorlar...bir geçit bir köprü bir han gibi burası...burasıyla orasını birbirine bağlayan telefonlar ekranlar kameralar taşıtlar görevliler silahlılar giysililer apoletliler papatyalılar sepetliler kepliler kepsizler sesliler sessizler tilkiler domuzlar su aygırları yılanlar köpekler akrepler var...onlardan kimileri yılanlık ediyor kimileri köpeklik ediyor...kimileri alçaklık ediyor kimileri hainlik ediyor...onlar çok kibar görünüyorlar...onların içi dışına çevrilse kurt, hınzır, ayı, yılan, akrep oluyor...onlar akrep gibi birbirini sokuyor ama herkes zehirli...herkes meşgul burada. Bir binaya girince çıkılamıyor. Giriliyor ama çıkılamıyor. Orada çakılıyor. Çakılı bıçaklı oradakiler. Tebessüm ediyorlar karşılaşınca...özel bir dille konuşuyorlar...onların sözcüklerini anlayamıyorum...onlar birbirlerine özel bir alfabeden devrişilmiş dille sesleniyorlar...bir kadın bir erkek iki kadın bir erkek dört kadın üç erkek var burada...erkek kadına dilini çıkarıyor...gözlerini çıkarıyor kadın erkeğin...kadınla erkek burada çiftleşiyor...onlara bakınca iki köpek birbirinin kanına giriyor gibi görüyorum...rakamlar ekranlardan akıyor...akarken kadını eritiyor

erkeğin yüzüne akıtıyor...yüzler eriyor...kadının çok yüzleri var...erkeğin çok yüzleri var...kadınla erkek bir caddeye çıkıyorlar...bir kentin en büyük caddesine...burada her şey o denli düzenli, ışıltılı, görkemli ki...burada her şey o denli aldatıyor ki...bu ışıklar çok aldatıyor...yapılar çok düzenli gösterişli gözalcı...yapılar gönülçelici...çok zengin görünüyorlar...ışıklar yapılar bu caddeler kadının eriyen yüzünü gizliyor...kadın orada eridiğini unutuyor...erkek fokurdayan bir irin gibi onun göğüslerine akıyor...bu ışıklar aktığını gizliyor...burada taşıtlar çok pahalı...herkes çok saygılı nazik davranıyor...herkes çok eğleniyor gibi görünüyor...herkes burada unutuyor...burası çok unutkan bir ışık...burası koyu gölge saklanıyor...burada koyu bir çamur var...çok pis kokuyor ama ışıklar kokuyu örtüyor...koku görünmüyor burada...korkuyorum...onlardan korkuyorum...onların içine girince ben kalmıyorum...onlarla aramda çok ağaç var...o ağaçlara tutunuyorum...bir şey yanıyor...bir sel geliyor...bir deniz kabarıyor...bir boşluk oluyor...onların boşluğuna düşmek istemiyorum...buradan çıkıyorum. Çıkınca yükseliyorum. Çok yüksek bir yere çıkıyorum. Burası bir dağ olmalı. Bir ağacın üst dalı, bir denizin kıyısı, bir insanın duruluğu olmalı. Yükselince onları karınca yuvası gibi görüyorum. Binaları görüyorum. Onlar binalara girip çıktıkça siyah oluyor. Siyah kükürt oluyor. Kükürt zehir oluyor. Zehir akrep oluyor. Akrep onlar oluyor. Onlar birbirini zehirliyor. Burada can var ama bu can benim bildiğim can değil mi? Burada ruh var gibi görünüyor ama bu ruh insan değil mi? Bu insan ne zaman yıkıldı? Ben onlara bakınca içlerini görüyorum. İçleri insan yıkıntısı onların. Orada çok para var. Çok silah var. Çok zehirli akrepleri var onların. Orada kelimelerimi kaybediyorum. Oradan yükseldikçe harflerime yeniden kavuşuyorum. Harflerimi unutmuşum. Onlardan nasıl kelimeler yapacağımı unutmuşum. Onları unutamıyorum. Onları anlatabilmem için kelimelerimi bulmaya başlıyorum. Burası çok sessiz şimdi. Dağ burası. Burada hiç bina yok. Trafik lambası yok. Işık yok. Cadde yok. Sokak yok. Onların isimleri yok. Ev numaraları yok. Telefon yok. Kamera yok. Ekran yok burada hiçbir şeyleri yok. Burada ağaçlar görüyorum. Dikenler var. Çok ot var. Çok taş var burada. Hiç yol yok. Yolumu kendim bulmalıyım. Gideceğim yere bakıyorum. Bir büyük ağaç görüyorum.Ağaca doğru ilerliyorum. Yürürken bastığım yere bakıyorum. Toprağı görüyorum. Kırmızı temiz toprak burası. Burada hiç insan enkazı yok. Hiç kural yok burada. Adımlarımı özgür atabiliyorum. Burada boşluk var ama kükürtlü değil. Burada yalnızım. Toprak var ama bana benziyor. Hayır diyor toprak sen bana benziyorsun. Evet diyorum ben sendenim. Ağacın dallarına benziyor kollarım. Gövdem yürüdüğüm bu ağacın gövdesine benziyor. Yapraklarım var benim de. O da

benim gibi soluk alıyor. Hiç yalan söylemiyor onun da solukları. Ben diyor ağaç senin arşınım, bana doğru yüksel. Benim en üst dalıma çık. Korkma at adımlarını diyor. Atıyor, yerçekiminden kurtulmuş gibi yükseliyorum. O ağacın arşına çıkıyorum. Burada nihayet tüm varlıkları görebiliyorum. Burası dağın doruğu. Aya çok yakın. Ay yok ama onu hissedebiliyorum. Burada bir mağara var. Oradan bir ses geliyor. Nihayet bir farklı ses duyuyorum. Bir kitaptan geliyor. Bir kitapçıdan. Kebapçının yanındaki kitapçının vitrinindeki bir kitaptan. Bir şair bu. Bir şairden geliyor bu ses. Yaklaşıyorum. Ses netleşiyor. Mülklerin, diyor, en tehlikelisi dildir. İnsana, kendisine tanıklık etsin diye verilmiştir. Bu sözü alıyorum. Onu yüreğime alıyorum. Kitapçıdan hızla uzaklaşıyorum. Tehlikeli bir mülkün sahibi miyim? O ben miyim? O yağmur mu? Bu yağmur da nereden çıktı? Ne zaman başladı? Nasıl da iniyor yere? Nereden iniyor? Gökten bu gittikçe hızlanan şey nasıl iniyor böyle? Erkek gök yeri suluyor diyor bir dilin sahibi. Göğün meyveleri şimdi yerde dölleniyor. Yeryüzü dişidir bu caddeler bu kalabalık bu sesler dişi midir? Gökten inen şey beni temiz bir yere itiyor. Sen diyor gelirken temizdin. Kirlendin kirlendin kirlendin...kirleniyor kirleniyor hala kirleniyorsun....bak üzerine asitli yağmurlar yağıyor...bak sen çamurdun ama şimdi yoğrulmamıştın...seni daha önce iki el yoğurmuştu...bak senin çamurun yok oldu ona bir gönül geldi...bak o gelince sendeki çamur kanadı...bak sen kan ve kemikten değilsin sen gönülsün...bak senin gönlün çok yaralandı gönlün çok siyah...gönlünü siyah bir şey yiyor senin...sen siyah bir şey yiyorsun bak...bak o seni yiyen senin yediğin siyahı gör...o siyah seni bitiriyor bak...bak taş yağıyor kalbine...bak kalbin taşlaşıyor...bak kalbinde siyah bir noktacık vardı...bak o büyüyor...bak sen kirlendikçe kalbindeki siyah büyüyor...bak kalbin simsiyah oldu...bak o siyah kalbini yutuyor...kalbin bitiyor bak...bak o kalbin yok artık...artık sen kalbi olmayan bir bedensin...bedenin ne yapsın...bedenin kalbi olmayınca ne yapsın...bak senin kirlili küçük siyah bir beden var...bak biz ona bakmayız ama kalbine bakarız...bak o da yok ona bakamayız...bak artık sende bakılacak bir şey kalmadı...bak sen kalmıyorsun...sen kalmıyorsun...sen kalmayınca biz seni yeniden yapardık...ama sen kendine kaldın bize kalmadın...bak senin bir adın vardı unuttun...bak senin adında bir unutkanlık vardı...sen artık unutuyorsun unutuyorsun...sen kendini unuttun bizi unuttun...sen kendini unutsaydın ama bizi unutmasaydın...bak biz bizi unutanı unutmayız...Sen ne erkek ne dişisin. Sen toprağın kendisisin. Toprak dişi değildir. Dişi olan yerdir. Yer kirlenendir. Yerde sen toprağın özünü terk ettin. Sen temizlenmeyi biliyor musun? Nasıl arınacaksın? Huzura bu halde nasıl kabul edilebilirsin? Kirli olanlar oraya giremez. Sen kirlisin. Ben nasıl arınacağım? Bana öğretir misin ben nasıl temizleneceğim? Sana nasıl kirlendiysen öyle arınırsın diyebilirim ancak. Ama ben nasıl kirlendiğimi bilmiyorum. Ben kirlili olduğumu da bilmiyorum. Ben huzur nedir bilmiyorum. Huzura nasıl girilir bilmiyorum. Ben bilmiyorum ben bilmiyorum ben...bilebilseydim şimdi burada bu sesi duymaz mıydım? Hangi sesi? Mülklerin en tehlikelisi...butehlikedensözetbana...dildensözet...onunasilkirlettim...onunasiltemizleyebilirim...o arınır mı? Bu dil benim arındığım mı? Bu kadın beni nasıl doğurdu? Bu ses dişil midir? Bu yol sana mı ulaşıyor? Bu yollar çıkmaz mıdır? Hangisinden yürüyeceğim? Sen neredesin? Ben senden miyim? Sana nasıl ulaşacağım? Ben aslımı arıyorum...aslım sensin...aslım sendendir...ben gölgeyim...sen ışıksın...sen ışığın kaynağısın...ışktan da içeridesin...içeri dışarı var mı sende...sende yönler yanlar bulunur mu...sen üst müsün alt mısın...sen bir yerde mısın bir zamanda mısın...sende zaman yer yok mu sen yersizlikte yurtsuzlukta mısın...sen yerlerin sahibisin sen ortalarda mısın...sen göğün sahibisin yersiz göksüz müsün...ben yerimi terk edeceğim ben zamandan nasıl çıkarım...ben sana nasıl gelirim seni nasıl bulurum...seni aramalı mıyım sen her yerde mısın...seni her yerde bulabilir miyim seni nasıl bulacağım...sana nasıl geleceğim sana gelmek istiyorum...sana geliyorum...kendime geliyorum...beni ayıltıyorsun...ben sarhoştum beni uyandırıyor sun...benim sarhoşluğum üzüm sarhoşluğu değil...benim sarhoş-luğumun sonu yok...ben ayıldıkça sarhoşluğum artıyor...sen son değilsin...ben sonum şimdi...sana ulaşınca son olmayacağım...başlangıç ve son olmayacağım...ben ben olmayacağım...sen olamam ama bana beni ancak sen gösterebilirsin...ben yitirdim kendimi...kendimi kaybettim bulamıyorum...şimdi burada hiçbir şey kalmadı...her şey çok fazlaydı azaldı yok oldu...sesler yok oldu...sözler yok oldu...harfler yok oldu...sözcükler yok oldu...gölgeler yok oldu...ışıklar yok oldu...varlık yok oldu...yokluk yok oldu...her şey yok olunca sen çıktın ortaya...sadece sen kalıyorsun...şimdi burası yok...var yok yok yok burada...burası bir yer değil...bir şey değil...burası hiçbir şey değil...hiç değil...burası yok...sadece sen varsın ama sana yaklaştıkça sen yok oluyorsun...sen çok büyüksün yaklaştıkça seni göremiyorum...ışık artıyor körleşiyorum...seni göremiyorum artık...sana bakamıyorum...gözlerim kalmıyor...hiç ses kalmıyor...hiç gölge yok burada...hiçbir şey yok...her şey yok oldu...sadece sen kaldın...sadece sen...sen.

III.

Sen sırrımsın. Sırrımı sende gözetiyorum. Sen kendini bende seyret.
Bende kim ben olduysa onu bende gözet.
Artık harfi, sesi, sözü bırakıyorum.
Burası sadece sensin.

Sadık Yalsızuçanlar

KALEM **kalem**

Fikri Haklar Koordinasyon Merkezi, sahibi Sayın Nermin Mollaoğlu'na ve güzel öyküsüyle dergimize destek veren, Sayın Sadık Yalsızuçanlar'a teşekkür ederiz.

Kalem, Fikri Haklar Koordinasyon Merkezi'nin üç temel ilkesi: 1. Türkiye'deki yazarların yapıtlarının, dünya dillerine çevrilmesi için yardımcı olmak. 2. Yurtdışındaki yayıncıların Türkiye temsilciliğini üstlenmek. 3. Türkiye'de tanınmayan edebiyatların daha fazla okunması için uğraşmak.

Kuruluşun şu anda, (Bülent Akyürek, İhsan Oktay Anar, Kürşat Başar, Enis Batur, Adnan Binyazar, Sebahattin Demiray, Murat Gülsoy, Nedim Gürsel, Çiler İlhan, Şebnem İşigüzel, Hamdi Koç, Levent Mete, Cem Mumcu, Barış Müstecaplıoğlu, Mahir Öztaş, Handan Öztürk, Özge Samancı, Ayşe Sarısayın, Giovanni Scognamiglio, Aslı Tohumcu, Bedirhan Toprak, Mehmed Uzun, Sadık Yalsızuçanlar, Sadık Yemni, İbrahim Yıldırım v.d.) 32 yazarı bulunmakta.

İletişim için:

KALEM
Fikri Haklar Koordinasyon Merkezi
Moda Sivastopol Sok. No: 3/11
34710 Kadıköy / İstanbul / Turkey
Tel.: +90 216 450 15 62
Faks: +90 216 450 29 23
E.Posta: info@kalem.web.tr
Web: www.kalem.web.tr

Sanatçı Barışla Barışık mı?

Sanat Ve Sanatçı

Yüzyıllardır sanatın tanımı yapılmaya çalışılır. Körün fili tarifi misali her tanımlayan, san-atı bir yerinden ele alır bir yönünü vurgulayarak tanımını oluşturur. Ama bu tanımların hemen hepsinde ortak bir vurgu vardır ki, o da sanatın daha güzel bir dünya yaratılması için var olan dünyadaki olumsuzlukların vurgulanışı ve bu olumsuzluklara karşı sanatın ve sanatçının muhalif bir duruş içinde olduğudur. Sanat tanımındaki tarihsel sürece bakarsak,

çağa göre değişen bazı yaklaşımlarla karşılaşırız. Örneğin; Platon'a göre sanat "idea" ya; Aristoteles'e göre doğaya, yani nesnel gerçekliğe öykünmedir. 18.yüzyılda "anlatımlı sanat" nesnel gerçekliğin güzel anlatılmasını gerektirir. Ama genel olarak sanat "insanın içteki ve dıştaki beni ile dünya ve yaşam arasında kurduğu bir ilişki biçimidir".

Sanatçı, bu ilişkiyi içinde bulunduğu nesnel koşullardan bağımsız olarak kuramaz elbette. Sanat insani bir üretimdir ve insan için yapılır. Sonuçta bir insan eseridir ve bu eser "nesnel gerçeklik"ten bağımsız değildir. Bu anlamda "insanla nesnel gerçeklik arasındaki estetiksel bir ilişki" diye de tanımlanabilir.

Sanatta biçim ve içerik, ulusal ve evrensel, somut ve soyut, duygu ve düşünce iç içedir ve ayrı ayrı değerlendirilemezler. Bir yazar ya da şair en öznel sorunlarını aktardığında bile ürününe, sonuçta toplum için-deki bir insandır konu ettiği. Bu nedenle en bireysel görünen bir üründe bile toplumdaki bir kesittir söz konusu olan. Bu nedenle de sanat ürününe bireysellik ve toplumsallık, sarmal bir yapı oluşturur..

Bana göre sanat, insanın kendi dışındaki nesnel ve öznel şeylerle, kavrayabildiği oranda başkalarının yaşamış, yaratılmış, duygular, düşünceler, tutkular ve değişik ilişkiler bütünüyle arasındaki ilişkinin özel bir biçimidir. Bu ilişkiler yeniden üretilerek var edilirler. Bu yeniden üretim bir çeşit yabancılaştırma eylemidir ve kökünü hayattan, gücünü ve etkinliğini ise yaşanılana ya da yaşatılana hesap sormaktan, insanî bazda kabul edilemeyecek olana meydan okumaktan alır.

İnsan doğayla ilişkisinde, onu değiştirmeye çalışarak işe başlamıştır. İnsanı insan yapan şey, değiştirme eylemi ve değiştirme eyleminin araçlarını yaratmasıdır. Bunu da hayal gücünü devreye sokarak başarmıştır. İnsanın doğaya egemen olmasının gizi burada saklıdır; istemediği ya da yararlı görmediği her şeyi değiştirmek ve bilinçli bir şekilde karşı koyma ve bu karşı koyuşun elemanlarını üretme ve geliş-tirme. Sanat için de aynı şeyleri söyleyebiliriz. Zira, sanatçı kendi özyaşamından yola

çıkarsa bile, onu kendi gerçekliğinden koparmak, onu yaratım sürecinin duygularıyla beslemek ve yeniden yaratmak zorundadır. Sanat, bilinçli müdahalenin, yeniden yaratmanın, heyecanın tutkunun sonucu varolur. Sanatçı olarak var olmanın ön koşulu, üretimindeki bilinç ve bilinç ötesi büyüdür yarattığına kattığı. Çünkü yaratmak eylemi özde karşı konulmaz bir tutkuyu, sonsuz bir heyecanı bilinçli bir eyleme, kararlı bir çalışmaya evirebilme işidir. Bu evrilme ise, öğretilen ve giderek dayatılan yaşama ve düşünme biçimlerine, özde de ideolojik olana, resmi toplumsal kalıplara, geleneksel tanımlara cesaretle meydan okuma işidir.

Ama bu meydan okuma yeni önerilerle beslenmedikçe havada kalacak ve sadece bir yakınmadan öteye geçmeyecektir. Buradan baktığımızda sanatçının kötüyü gösterirken iyiye ilişkin önerge ve gösterimlere de ürününde yer vermesi gerekliliği açıktır.

Yaratmak ve Tüketmek

Sanatçı, toplumsal bellekteki ezberi bozmaya ve bu belleğin yeniden inşasında yer almaya gönüllü olandır. Bu nedenle toplumsal vicdanın da bir temsilcisidir ve sorunların, soruların, arayışların, kuşkuların da sözcüsüdür. Günümüzde en gelişmiş olarak kabul edilen toplumlar bile, bir çok haksız uygulamayla, yanlış yasalarla ve yasaklarla donatılmıştır. Hangimiz günümüzdeki herhangi bir toplumun sınıfsal bir temele dayanmadığını öne sürebilir? Bu anlamda cesaret, kararlılık ve araştırmacılık, sanatçının sanatsal kişiliğini belirleyen başat elemanlar olmak durumundadır.

Sanatın ve sanatçının kaynağı, hayat ve onun birikimleri ve insana sunduğu olanak ve olanaksızlıklardır. Yani geçmiş, bu günü ve geleceği ile hayatın ta kendisi. Ancak sanatçı, ayrıntıları dikkatle izlerken bile ayrıntının içinde boğulmamaya dikkat etmeli, hayatı bütün yönleriyle algılamaya gözlemeye çalışmalı, onu bir yapı işçisi gibi, her taşıyı dikkatle inceleyerek toplumsal inşaata eklemlemelidir.

Toplumsal, ekonomik-siyasal hayatın çalkantıları, hastahaneler, hapishaneler, rüzgârın fısıltıları, insan ruhundaki çelişkiler ve insani olan her şeyin yanı sıra acunsal olan, evrensel olan her türlü kuşku, korku, haz, acı ve sevinç, kişisel ve toplumsal sarsıntılar, gelenekler, yeni-eski çatışması, umut-umutsuzluk, özlem, hayal kırıklıkları, direnişler, vb. onun için birer çıkış noktası olmalıdır. Sanatçı, kendi içindeki ve dışındaki, yani, yaşadığı ve başkalarının yaşadıkları ilişkiler, duygular bütününe yeniden ve yeni bir biçimde üreten insandır. İşte bu noktada, bilinçli seçim, bilinçli eylem, siyasal-ideolojik doğruluk, onun sanatına mührünü vuracak olandır.

Her bireysel duruş ya da eylem, aynı zamanda ideolojik bir tavrın dışı vurumu olduğuna göre sanattaki içerik ne olursa olsun, sonucu bakımından siyasal bir eyleme dönüşme potansiyeli taşır. Çünkü her sanat eseri, şu ya da bu biçimde insanı ve onun hayata bakışını etkiler.

Sanatçı Kimdir?

Sanatçı, kendisine toplum ve çevre tarafından öğretilmiş olan her şeyi yadsılamakla başlamalıdır kendine giden ve kendinden insan figürüne uzanan o çetin yola. Sonuçta sanatçı gökten melekler tarafından yeryüzüne zembille indirilmediğine göre, yaşadığı çağın ve içinde yetiştiği toplumun bir ürünü olarak vardır yeryüzünde.

O ki, çağımızda sınıfsız toplum yoktur diye savladık, o halde sanatçı da sınıflı bir toplumda vardır. Bundan ötürü gözünü ilkin, sınıf çelişkilerine ve çatışmalarına dikmelidir. Örneğin Türkiye’de yaşayan bir sanatçı, Ortadoğu’da oynanan Ortadoğu’da oynanan oyunları, egemen güçlerin ince ve kaba hesaplarını, Susurluk olayını, Sivas yangını, darbeleri, işçi yürüyüşlerini, mafya-devlet ilişkisini, bankaların hortumlanmasını, işkenceleri... görmezlikten gelemmez. Tıpkı sokak çocuklarının verdikleri yaşam savaşını, bir çiçeğin açarkenki usullüğünü, bir kar tanesinin coşkusunu, yeni doğmuş bir bebeğin tatlı kokusunu, tan yerinin kızıl pelerini yeryüzüne sererken toprağın yanaklarındaki pembeliği...görmezden gelemeyeceği gibi...

Benim anlayışıma göre, sanat insanî bazda yanlış olana bir karşı çıkışı, doğru olanı ifade etmedeki coşkuyu hep içinde barındırmalıdır. Eğer özgürlük sadece bir ütopya, ya da içi boş bir kavram değilse, ki insan onun varlığına hep inanacak ve onu hep isteyecektir, sanatçıya yakışan, ne kadar yaklaşılmış olursa olsun hep bir adım daha ilerde bir özgürlüğü istemek olmalıdır.

Çünkü sanatçının kimliği sanatındaki görüngülerden hiç de bağımsız değildir ve yaşama nereden baktığıyla da sıkı bir ilişki içindedir.

Sanatçı düş kırıklığını, hoşnutsuzluğu, acı çekmeyi ve hâttâ mutlu olmayı bile göze almış olandır ve bütün bunların bedelini de mutlak bir yalnızlıkla ödeyendir her zaman. Onun için her biçimsel niteliğin özdeşi bir duygusal nitelik vardır. Onun işi gerçeği bu niteliklerle hiç bitmeyecek yorumlama çabasıdır. Gerçeğin görünen yüzünün altındaki görünmeyeni açığa çıkarmak için ilkin gerçeği kendine değen boyutlarından sıyırmak ve onu evirip çevirerek yeniden yorumlamak...Bunun için de durmaksızın dışındaki ve içindeki dünyayla boğuşmak,

boğuşmak... Bunu belki de yalnızca sanatçılar anlar. Yine de dünyayı düzeltmek için izleyeceğimiz temel yol budur.

Bu yalnızca nesnel bir düzeltme midir? Hayır, çünkü gerçek bir sanat yapıtı alıcısıyla iletişim kurar ve onun için mümkün olanın ya da güzel ve iyi olanın daha iyi algılanmasını sağlar.

Sanat Ve Sanatçının Savaşa Bakışı *

Goethe, sanatçıların insanlık sorununa yöneldiklerini, bu yönelimin dünya barışını sağlamasa da savaşları daha az kıyıcı kılacağını söylüyordu. Dostoyevski de “İnsan özgür bir varlık olarak ‘kötü’den sorumludur” diyor ve hiçbir amacın bir insanı öldürme hakkını doğuramayacağını da vurguluyordu...İnsan türünün bir birikimi olan “sanat”, “insan olmanın” da birikimi... Sanatın tarihi, aslında insanca yücelişin tarihidir. Sanatın hangi alanına bakarsak bakalım merkezinde ‘insan’ı görüyoruz. Sanat daha iyi yaşama tutkusunun da kurgulandığı bir alan. Bu yüzden “barış” düşüncesi çağdaş sanatın ve sanatçının kafa yorması gereken bir olgu olarak gündemden hiç düşmüyor... İnsanların savaştan, yokluktan, açlıktan kırıldığı bir dünyaya herhangi bir ‘insan’ın kayıtsız kalması düşünülemez zaten... Sanat-edebiyat adamının ‘kötü’ye karşı tavrını, bu açıklığıyla kavramsallaştırılmış olarak ilk Homeros’un kaleminden okumuş olsak da, bu tavır çok daha eskilere uzanıyor olmalı...

Camus’nün sanatçıya yüklediği “zorbalığa karşı çıkma” işlevi ortadadır . O, ne susmayı, ne yansız kalmayı benimsemez. Acı çeken kitleler sustukça birilerinin onların yerine konuşması gerektiğini söyler: “... ama sanatı bir tür toplumsal din dersine dönüştürmeme koşuluyla”.Solohov, bir yazarın “kendisini karşıt güçlerin çarpışmasının üstünde, Olimpos tepelerine yükselmiş ve insan ıstıraplarına kayıtsız bir tür tanrı olarak değil, kendi halkının bir evladı, insanlığın ufacık bir parçası olarak görmesi gerektiğini ve bir görevinin de dünyada barış için savaşmak olduğunu” belirtir.”İnsan ve onun geleceğine dair kalbimizi sıkıştıran endişeye rağmen, korku ve umutsuzluk doğmamalı... Korku değil cesaretle savaşın karşısına dikilmek zorundayız. Tüm kültür yaratıcılarının en büyük görevlerinden biri budur” diyor Aytmatov. Sanatçı, insanı ‘insan’ yapan duyguları yüreğinde duyduğu, insanoğluna olan ilgi ve sevgisini duygusal olmaktan çıkarıp düşünsel düzeyde belleğinde var ettiği süreç insanoğlunun onuruna, kişiliğine, özgürlüğüne ve varoluşuna yönelik her eylemin karşısında yer alır. Böyle bir duruş sanatın da varoluş nedenlerindendir. Sanatçı, savaşın topuna-tüfeğine karşı kalemini, fırçasını, notasını koymasının bir zorunluluk olduğu anlamına gelir. İşte o zaman insanın özüne ilişkin o gizli güç Eluard’ın deyişiyle “Asıl adalet”e dönüşür;

“İnsanlarda en sıcak kanun
Suyu ılık yapmaları,
Düşü gerçek yapmaları
Düşmanı kardeş yapmaları”dır...

Sanatçıya da “bir insan”- kendisini ilgilendirmeyen işler olduğunu düşünme lüksüne sahip olmamalıdır.. Ne diyordu Cibrán: “zalim zulmünü işletirken, ak ellilerin elleri temiz olamaz”. Savaşın varlığına direnmenin bir yolunu da kendi varlığını yok etmekte bulan sanatçılar da az değildir. Örneğin; Virginia Woolf, II. Dünya Savaşı’nın devam ettiği günlerde eşine yazdığı kısa mektupta; “Çıldıracağım, bu tüyler ürpertici günlerde yaşamımı sürdüremeyeceğim gibi bir duygu var içimde. Bu duyguyu yenmeye çalıştım, olmuyor” diyordu. Bilindiği gibi bu Woolf’un son mektubudur.

“Şiddet, sözün bittiği yerde başlar” diyor Arendt, söz ise siyasetin tek aracıdır. Siyasetin bittiği yerde ise silah sesleri, patlama uğultuları, insan çığlıklarından başka ses duyulmaz olur. Barış, taraflar arasında bir eşitlik, karşılıklı varsayılma temelinde yeşerir. Savaşsızlık durumu, yani insanların şiddete başvurmadağı ortam bir başına barış kavramının içini doldurmaya, içeriğini yansıtmaya yetmez. Özgürlük, eşitlik gibi demokratik kavramlarla pekiştirilmemiş bir ‘barış’ eksik bir barıştır. İşte sanatçı, savaşı yaratan sosyal, ekonomik ve siyasal nedenlerin tümüyle ortadan kalktığı bir dünyayı özleyor. Bunun gerçekleşmesi için de Einstein’ın deyişiyle “savaş uğruna hiç karşı koymaksızın göze aldığımız özverileri, barış uğruna da göze almakla yükümlüyüz.”

*Bu bölümdeki alıntılar çeşitli kaynaklardan derlenmiştir.

Ayten Mutlu

H@VUZ
H@VUZ
H@VUZ
H@VUZ
H@VUZ
H@VUZ

H@VUZ
H@VUZ
H@VUZ
H@VUZ
H@VUZ

Ocak

Demir Gökgöl, Orhan Pamuk, Hasan Efe, Ulaş Başar Gezgin, Hülya Soyşekerci, Nida Öz, J. W. Goethe, Ali Rıza Arıcan, Serdar Tekin, Osman Serhat Erkekli, A. Anfora, Özgen Ergin, Cavit Mukaddes, Handan Gökçek, Ali Asker Barut, Cenk Koyuncu, Suzan Emine Kaube, Mustafa Burak Sezer, İhsan Işık, Mustafa Nazif, İlhan Atasoy.

Şubat

İsmail Çoban, Yeşim Ağaoğlu, Taşkın Eslek, Sadık Yemni, Alper Akdeniz, Ulaş Başar Gezgin, Zeynel Çok, Nida Öz, Nesrin Özyaycı, Mehmet Bedri Kanok, İlker Görenler, Don Quichotte Dergisi, Hasan Efe, Vicdan Efe, Magdalena Flammiger, Bülent Özcan, Cigdem Altınöz, Handan Gökçek.

-Kimsem kalmadı, kimsem kalmadı, kimsem kentte
Rakı bulamazsam cam kırıkları içiyorum-

Ayla

Kara listesinde asil üyesiyiz aşkın...

Elbette

Zamanı kum saati olan çocuklar sorguluyor yalnızca
Velvele veren vesvese tırmalıyor beynimi
Kent sabaha çıkacak mı, kent sabaha
Ki seyretmeye doysun hüsrân, hüzzâm semirsin
Kurtarılmış odalarda kurulan seyrek dünyayla
Hesaplaşsın sırtında duvarın izini taşıyan yıllar
Avucumda körüklediğim köz yanıtlara kanmasın
Eski takvimler yanlış bilgiyi vursun yüzüne acının
Tuz sussun, susasın devlet
Bıçak bulamazsak karartma dağlasın yaralarımızı

Eksik biçilmiş kumaştır, eskimiş tren biletidir
Işık yumağı gözlerini karanlığa yuman kasabadır Akyaka

Ayla

Yangındaki beylik damlaların hükmüne kadardır
Batık kayıkların çatık kaşlarını yazmaz tarih
Sevişilmemiş yatakların mahallesinde evi yoktur
Yırtılmış koltukların üstünde seyahat etmez
Gök aramaz amansız yağmurun seline
Seyrelen dokunuşlarla, eskiyerek sevişir ama
Nemlenmez fitili, gülü yorulmaz
Yaşamaz kiracı kederini

Kötüye yorulan rüyalarındaki soğan kokusuyum
Bol kepçe lokantalarına giden kestirme yollar saklı aklımda
Ucuz berberlerin paslı makaslarında kırılıyor ömrüm
En az parayla en çok nerede içildiğini bilirim
Esnaflar Kıraathanesi'ndeki Bitlisli garsona benziyor sessizliğim
Altılısı ilk ayakta yatan adamların ağzıyla küfür edebilirim

2-

Oysa ki beklemenin kasnağında yırtıldı benliğim
Limon kolonyası kokulu adamların kusmuklu sabahlarında
Ağacını unutmaya yeminli daldaki susku çılgılığıydım
Ama yaslanmadım suyumun çürüyüşündeki kuzeyin rahmine
Bu yüzden hoş bulmadım yalnızlığın tütsülü konaklarında
Vasat kadınların kostak gezdiği vitrinlerde kaldım
Manzarası mı bozuktu hayatın ki
Annemi katmadım işin içine
Ne yetiyeceğim toplantım oldu ne de randevum geç kalacak

Çünkü tek işsizi benim bu kentin
İtibarı olmayan kırık ayna parçası
Yüzüne bakılmaz yalvaç
Orospulardan şefkat dilenen utanmaz

Dehşete kapılır bahar yaprağın dalgınlığıyla
Süzülür orada yalnızlık, otellerin çocukluğu yaşar o kasabada

Masallardaki bilinmezlik uzatır geceyi
Yara alanlar, yaralı olanları yaralayabilir ancak
Şimdi yazıkklanma sırası yamaçlarındır
Katillerden el almaya başladı teslim olanlar
Kınanmamaktadır zamana kafa tutmayanlar

Kimin gülüşüyüm ben ayla güneş arasında
Meşgul sesli telefonlarda doğranıyor sözcüklerim
Soğuk suya, dilsiz evlere, kör patikalara
Cep radyosundan yayılan şarkılara yaslanıyorum

Kim bilir kaç yıllık kucaklaşma biriktirdim
Ne çok seyir anlatacak
Yüzüme kapanan kapılar kadar kaldı gururum
Nasıl da beklerdi yapraklar takvimden yırtılmayı
Haritasız gezginler raylara şiir yazardı
Uçurumlara, dehlizlere meyilliymiş mektuplar
Öpülmemiş pullar sağrılarında dörtlüye kavuşmayı saklardı

3-

Kimin elleriyim ben, Ayla
Dokunulmaktan azade kul taslağı
Hukuk dışı kurgularıyla sevişmekten korkan zavallı
İçelim bu gece de ne olursun
Beni ağzına bağışla
Ekmek almak için bira şişelerini satarız bakkala
Utangaç bahçelere taş yığar sevinci tıknaz çocuklar
Birlikte yatar iki kıta kadar uzakta uyanırız tenlerimize
Beyaz güllerden kefenimiz olacak mı diye meraklarız

Ne çok adı var insanın, ne çok ayrıntısı
Yoksul evlerdeki büfeler ne kadar alımlı
Yoksul evlerdeki büfeler ne kadar gereksiz
Ne çok nezaket gereksinir törenler
Üzgün jiletlerin kestiği bileklerin ırmağı denize kavuşur mu
Ceylanlar için blues öyle mi, tavşanlar için caz
Veresiye yaşam, peşin yalnızlık, gün boyu yaz

Kaval sesini unutmuş çayırıları kavrulur susuzluktan
Gelinlerin ekinleri kucaklayışı aklımdadır, Arpaçay'dan

Ya ben,
Üzgün ayakkabılar için dikiş ipliği
Yüksekkaldırım'daki Mardinli çocuk için nohut pilav
Kadıköy vapuru için açık havada bira içme sevinci
Perdeye iliştirilmiş dikiş iğneleri için kopuk düğme
Sokakta lavanta satan kadınların evlerine götürdüğü ellerinin kokusu
Yaşlı trenler için selamlaşma faslı

Beni çocukluğunun sabahlarıyla tanıştır, Ayla
Başım dönüyor tüzüklerin dumanından
Çocukluğunun sabahlarıyla...
Epilogu yırtılmış viyolonsel konçertosu
Çalınmış librettolar
Sarnıçta biriken tedirginlik
Verilmiş sözlerin ağırlığı
Okunmayı bekleyen romanlar
Kenarından çatlamış gözlük camı
Çocukluğunla...
Yoksa katlanamam, katlanamam
Yaşamamış sayamam alnı secdeye giden dostlarımın ceremesini
Mezarında kemikleri sızlar vefanın
Beni çocukluğunun sabahlarıyla tanıştır, Ayla
Rakıdan, RaylaRdan, Ranadan, Ranzadan bahset
Yoksa sızlar miras bıraktığım voltalar
Güz oper beni

Velveleye veren vesvese tırmalar beynimi
Kent sabaha çıkacak mı, kent sabaha

4-

Keskin suyla doldurdum buruk sürahileri
Şakaklarımdaki ağrıyı çürük iksirlerle ovdum
Mayhoş anılarımin ellerine dokundum, yavandı
Kadınların boyunlarında utangaç inciden kolyeler
Gözlerinde kundaklanmış yalıların kederi vardı

Canan'ın bunları bilmesi gerekiyor, Ayla
Sevgililerine şairler
Rüzgar armağan ederler

Ya yalnızlıktır ya yoksulluk insanın susmasına sebep
Ellerine yabancı olması
Gölge araması
Nevşehir'i anması
Bartın'da bulunması
Sabah ezanında uyandırılması
Cenaze törenlerine katılması

Trenin yemekli vagonunda yan masaya
Ortaya alevli meyve tabağı ısmarlaması
Grevdeki işçilere Fikret Kızılok'tan şarkılar söylemesi
Ahmet Erhan'ı Ankara kadar özlemesi

Giderim yolların kalanını hışımla yaslanıp sesime
Ağıttır; sabah akşam ağlar büyükleri Selim'e

Bu yüzden geçitvermez sofalarda uzun yollara çıktım
Kuyuların kokusuyla yazdım ömrümü duvarlara
Duvağını gerdanından yırtan hayaller edindim

Anladım
Kadınlar fark eder
Uyardım
Deniz sakın ıslanma

5-

Seyretme beni, Ayla
Evde kurduğum koltuk meyhanesi
Ucuz şarap, sigara dumanı, haşlanmış patates
Dirseklerimi çürüten yağlı masa
Kalbimin dayandığı boşluk
Kapıya kadar gelmiş karşı komşu
Git
Emniyet kemerini bağlama
Bekleme yeşilin yanmasını
İskele vermesini vapurun
Trene kaçak bin
Pencereden sark
Son duraktan sana ne
Yalnızca anlar cinnetten anlar

Açlığımın fotoğrafını çekmedi zaman
Ne külün ne de acının adı saklı belleğinde bu kentin
Yüzüm kanıyor, içim kırılıyor doğduğum günden beri
Şelaleler nereye dökülüyor, neden pas tutuyor polen
Beni Temmuz'a bile bağışlamıyorum nicedir
Majör acılar içerisinde minnacık damlayım
Damlasam kendime damlarım için korkuyorum

Oysaki ele vermemiştım elimdekini henüz
Piaf kadehleri yere vurmamıştı
Korkunç değildi Maltepe'nin dumanı
Yeminli mali müşavir olmamıştı lisedeki arkadaşlarım
Ayaklarını uçuruma uzatmamıştı Bejan Matur
Biz işsiz değildik, dış etlerimiz çekilmemişti açlıktan
Bu kadar fiyakalı değildi akşam sefaları
Zamanla saat farkı yoktu aramızda
Ne metrolar, ne oteller, ne elçilikler bombalanmıştı
Tertemizdi annemin kibleye eğilen alnı
Kitaplar rahleye tutsak edilmemişti
Acıyı temsilen bulunmuyorduk yaşamda
Tekel bayisinden elimizde siyah poşetle çıkmıyorduk
Her zamankinden vermiyordu barmenler
Ne SEKA bu kadar perişandı, ne de Erdemir peşkeş
AB sırtıtmıyordu yamuk kravatıyla aile albümlerinde

Karakollar boyu dayak yemenin sızısı ayaklarımda
Kaç insan falakaya yatırılmamıştır acaba Digor'da

6-

Kazım Koyuncu Lazlarla kederi tanıştırmamıştı
Ne şiir geçiyordu aklımdan ne de intihar
Ankara'da ayık olmaya gerek yoktu
Telefon numarasından ibaretti, Güz
Che arkadaşaydı hepimizin
Zekai de
Su da ücretsizdi Orhan Veli de
Ne hesap numaramız vardı ne de kredi kartı borcumuz
İpteki çamaşırların beyazlığı sakızdandı reklamdan değil
Almanca'da yalnızlık anlamına geliyordu Bukowski
Mayıs slogan ayıydı
Kapı altları için bildiri
Kampanalar için grev, devrim için ölüm andıydık

Zarara teşne ömrümü tetikleme, Ayla
Eve gidip iş ilanlarına bakacağım gazetede
Makarna pişirecek, gömlek ütöleyecek, porno film izleyeceğim
İçip içip SMS yazacağım tanıdığım kadınlara
Kapımın çalınmasını
Deniz'in yalan yere para göndermesini
Tübitak'ın işe alımlarını bekleyeceğim
Güneşte Pazartesi'ni izleyeceğim
Taş atacağım sokak lambalarına
Feribotla Kıbrıs'a geçeceğim
Başka kıtalarda yaşamayı özleyeceğim

Yeni yalnızlıktır takarım koluma uykularımdan
Tutuklanırım yine Kars'a gitsem Cemal Süreya'ya yataklıktan

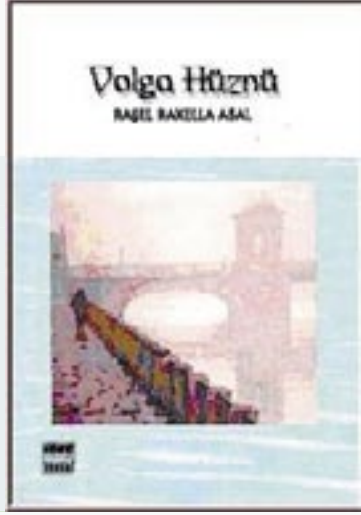
7-

Henüz tanrıya ateş etmedi Nietzsche
Benjamin uykuya gitmedi
Celan'da baharın badem sevinci
Henüz peygamberliğini ilan etmedi İsmet Özel
Sivas'ta yangına kibrit çakmadı
Dişlerini dökmedi daha küçük İskender
Zweig 'Dünün Dünyası'nda hala
Mezarlıklar Müdürlüğü'nden emekli olmadı Öztürk Uğraş
Ümit'in 'Özgür Şiir' adlı oğlu doğmadı
Ben henüz şu dizeleri yazmadım, Ayla:
Keşke daha çok 'a' olsaydı bu sözcükte
Ustam değilsin, usta değilsin, değilsin Hilmi Yavuz

Kar altında sevişmenin göğsündeki homurtudur
Hoşça kal şarkısının nakaratıdır Susuz

Rakı bulamazsak cam kırıkları içelim
Elbette
Kara listesinde asil üyesi olmalıyız devletin!..

Volga Hüznü

*“Volga Hüznü” Raşel Rakella Asal, Boşders
Kitapları-Epigraf Yayınevi, İstanbul, 2003*

“Volga bilir. Volga oradaydı. Volga meraklıdır. Anlamak ister. Sözcükleri söküp alır en derinlerden, acıları, anıları, öykülerimizi ırmağın ta ötelere taşıır; denize ulaşırken çoğalır öykülerimiz.(...) Bazı ırmaklar sert, bazıları yumuşak ve sakindir. Kimisi sığ, soğuk, çamur rengidir. Irmaklar millerce taş yataklarından sürükler öyküler getirir bize. Öylesine çok ki, ırmak taşıyamaz hepsini, öyle çok ki anlatacakları öyküler.” (s.69)

Raşel Rakella Asal'ın kaleme aldığı **Volga Hüznü** ilk bakışta, çeşitli gezi izlenimlerinin yer aldığı bir gezi kitabı gibi görünüyor. Okur, yapıtın derinliğine indiğinde **Volga Hüznü**'nün “klasik” bir gezi kitabından ayrılan öyle çok yönü olduğunu görüyor ki; kitapta anlatılan dünyaya kendini bırakıyor. Sayfalar boyunca Volga üzerinde bir gemide yazarla birlikte yol alırken, bir taraftan da anılara, geçmişe, tarihe, yazın yapıtlarına, mimari güzelliklere ve kültürel, sanatsal değerlere açılıyor. Yazarın kaleminin açtığı yolda ufuklarını genişletme olanağı buluyor. Anı, gezi, deneme, mektup, roman, öykü, biyografi, günce, şiir gibi birçok türün birbiriyle kaynaştığı, yoğun duyguların derin düşüncelerle bütünleştiği bir “zaman senfonisi” sunuyor okura bu kitap.

Volga Hüznü için “metinlerarası ilişkiler” kurularak yazılmış bir yapıt denilebilir. Metinlerarası yöntem kullanılan yapıtlarda “yazınsal metin, farklı metinlerin bir kesişme yeri olur ya da söylemsel parçaların bir “kolaj”ına dönüşür. Geleneksel romanda olduğu gibi, böyle bir yöntemle dünyanın bir görünümü değil, yazının kendi başına anlam üretebileceği metinsel bir görünüm sunmak söz konusudur. Metinlerarası göndergelere, yani ayrışık sözcelere çok yer veren postmodern yapıtlar; çeşitli yazınsal türlerin de bir kesişme yeri olurlar; yani aynı söylem içerisinde özyaşamöyküsü, roman yazısı, yazınsal eleştiri; tarihsel, ruhbilimsel, bilimsel vb. söylemlere de yer verilir.(...) Marc Angenot'un belirttiği gibi, klasik metnin benzeşiklik ve birlik ilkelerinin karşısına metinlerarası söylem ile bir ayrışıklık ve çokluk (çokseslilik) ilkesi çıkar.” (1) Metinlerarasılık bir biçim seçimidir ve bu seçimin nedenlerinden biri de yeni bir okur profili yaratmaktır. Metinlerarasılık ve parçalılık konusundaki bir söyleşide Doç Dr. Kubilay Aktulum şunları belirtmektedir: “ Okur artık edilgen bir alıcı değildir, yönlendirilen, yazarın kaprislerine uygun olarak devinen, onun metnindeki bilmeceyi çözmeye zorlanan, eğitilen biri olmaktan çıkarılır; bir iletişim aracı olarak yazınsal metinden kendi anlamlarını da çıkarması beklenir. Dolayısıyla da yapıt tekanlamlı, tekodaklı, kısacası tek sesli olmaktan çıkarılır, alımlama estetiği çoksesli bir okuma alanı yaratılarak okurun önüne çokboyutlu, devingen bir metin konmasını gerektirir. Bu çoksesliliği yaratmanın yollarından birkaçıdır metinlerarasılık, uzatısallık ve parçalılık.”(2)

Okurken bazen durup düşünüyor, bir şeyleri sorgulama gereksinmesi duyuyorsunuz. Bazen anlatılan kentleri,

yerleri gözünüzde canlandırıyor, bilgi dünyanızı zenginleştiriyorsunuz. Arada bir Rus edebiyatının başyapıtlarının içinde buluyorsunuz kendinizi. **Volga Hüzünü**'nü okuyup bitirdikten sonra ruhunuzda hüznün değil umudun izleri kalıyor. Yazar, yoğun anlamları, farklı imgelerle oluşturduğu için düşünle gerçeğin uyumlu birlikteliğinden özgün tatlar alıyorsunuz okudukça. Giderek yaşamınızdaki anlamların çoğaldığını, zenginleştiğini; yaşamın senfonik bir şiir gibi ufkunuza serildiğini duyumsuyorsunuz.

Raşel Rakella Asal, 1998 yılında, değişim ve dönüşümlerin çalkantıları ve çelişkilerini yaşayan Rusya'ya gidiyor. Önce St. Petersburg'dan başlıyor geziye, Volga üzerinde bir nehir gemisiyle Moskova'ya doğru uzanırken, anıları, izlenimleri, birikimleri ve düşlerini de harekete geçirerek, bizi Rus Edebiyatı yazarlarının yaşamöyküleri ve yapıtları içinde gezdiriyor.

Volga Hüzünü'nde en merkezde yer alan kavram bence “zaman”. Zamanın içinde insanın, kendisini, toplumu ve dünyayı anlama çabası... Geçmişe ve şimdiye gidiş gelişlerle bir “zaman yolculuğu” bu. St Petersburg, Moskova ve diğer kentlerde şimdiki zamanın akışını verirken, kültürel ve mimari yapıtlarda, müzelerde geçmiş zamanın nasıl yoğunlaştığını da gösteriyor okura. Şimdide yaşayan geçmişin, tarihin tadını, rengini, kokusunu duyuruyor. Raşel Rakella Asal; tarihin soluk alışına tanık ediyor bizleri. Bir yandan da çağrışımların kapısını aralıyor. Bir bakıyoruz Dostoyevski, Puşkin, Gogol, Tolstoy canlanmış, yazarla konuşuyorlar. Geçmiş zaman, sürekli olarak şimdi'ye sızıyor. Düşsel söyleşilerle bu yazarları daha iyi tanımamamızı sağlıyor R.Rakella Asal. Dostoyevski'yi canlandırıyor düşlerinde; onu, birlikte yol alacakları bir serüvenin içine çekiyor: “İşte geliyordun. İlk kez senden önce gelmiştim. Yaklaşıp karşında durdum. Hemen söze girecektim ki ‘Neden beni izliyor, rahat bırakmıyorsun?’ dedin.(...) ‘Senin ülkene geldim, surf senin için. Seni görmeye geldim. Hayatı olağanüstü yansıttığın eserlerinde gezinmek yetmedi, ülkemden kalkıp buralara seni bulmaya geldim’ dedim.(...) Neydi bu suskunluğun adı? Sürgün çılgılığı vurmıştı yüzüne. Kendi korkularına bakıyordu sanki. Gözlerindeki erimişliğe, incelmeliğe bakarak sormak istiyordum hep: N’oldu? Senden, yüreğinden neler gitti? Ama soramıyordum nedense; sana bakmaktan, seni uzun uzun incelemekten başkası elimden gelmiyordu. Sen de öyleydin; konuşmuyor; bana bakıyordun hep.” (s.76-77) Düşsel bir aşka tanık oluyoruz ilerleyen sayfalarda. Daha sonra başka bir yazarın; Tolstoy’un yaratma sancılarıyla özdeşleşiyoruz. Yaratıcılığındaki gizin çok çalışmak, gözlem yapmak, araştırmak ve sabretmek olduğunu kavırıyoruz. Savaş ve Barış’ı yedi defa gözden geçirip yeniden yazdığını, bu eserle ilgili taslakların büyük sandıkları doldurduğunu, savaşın geçtiği yerlerde Tolstoy’un at üzerinde iki gün dolaştığını öğreniyor; insanlar arasında, kütüphanelerde en ufak bir ayrıntıyı bile kaçırmadan sabırla araştırma yaptığına tanık oluyoruz. On dokuzuncu yüzyıla özgü gerçekçiliğin romandaki olağanüstü başarısının kaynaklarına iniyoruz böylelikle. Raşel Rakella’nın, başyapıtların yaratılmasıyla ilgili yorumu çok ilginç: “Bir insanın kendini yaratması tıpkı ‘şaheserlerin’ yaratılması gibi zaman alıyor. Zamanı iyi kullanıyor muyuz? Yeteneklerimizin olgunlaşmasına ve meyve vermesine olanak veriyor muyuz? Becerinin temeli tekrar. Ustalaşmak ise süre istiyor. İstiyor, hep istiyor doyumsuz bir biçimde, hep istiyoruz... başarıyı, parayı, sıhhati, sevgiyi, aşkı... Her şeyi... **VE HEMEN ANINDA!**” (s. 103) Bu satırlarda, çağımızın hız üzerine kurulu dünyasında başyapıtların ol(a)mayışının nedenlerine iniyoruz. Her şeyin anında oluşup anında tüketildiği bir dünyadayız çünkü...

Ne çok şey öğreniyoruz farkında olmadan. Bilinç akışını ilk deneyen yazarın Tolstoy olduğunu; Anna Karenina’da bu tekniği denediğini, Puşkin ve Lermantov’un düelloda öldüklerini... Nazım Hikmet’in mezarını ziyareti sırasında derin bir heyecan yaşadığını anlatıyor yazar. Nazım’ın yaşamından bazı kesitler aktararak onun güzel dizelerine de yer veriyor. Sonra Gogol’ün Burun ve Palto öykülerinin içine giriyoruz birdenbire. Küçük, yoksul memurların acıklı yaşamlarına gömülüyoruz.. Tolstoy’un Anna Karenina’sının iç çelişkilerle dolu dünyasına da konuk oluyoruz yazarın yolculuğu içinde. “Arabayı Theodore sürmekte, uşak Peter de arabacının yanındaki yerinde oturmaktadır. Anna, Obilralovka trenine binmek üzere istasyona doğru yol alır. İstasyona doğru giderken bilinç akışı yeniden başlar: ‘Son olarak o kadar iyi düşündüğüm şey neydi bakayım?’ Anna hatırlamaya çalıştı. ‘Tıyvtkin, Coiffeur’ mü? Hayır, o değil. Hah tamam! Yaşvin’in söylediği: İnsanları birbirine bağlayan biricik şey, hayat kavgası ve kindir.’” (s. 39) Bu noktada Umberto Eco’nun kurmaca karakterlerle ilgili düşüncelerine değinmek yerinde olur: “Kurmaca karakterleri ciddiye almak, metinlerarası bir anlatı da yaratır; böyle bir anlatıda, bir başka romandaki bir karakterin bir romana ya da bir oyuna girişi, neredeyse bir gerçeklik işareti işlevi görmektedir.(...) Kurmaca karakterler bir metinden ötekine göç edebildiklerinde, gerçek dünyada yurttaşlık hakkı elde etmiş ve onları yaratan anlatıdan bağımsız hale gelmiş olurlar.” (3)

“Bu kitapta birbiri içinde kaç yolculuk var?” diye düşünmeden edemiyor insan. Bence birçok yolculuk var bu kitabın sayfalarında. Birincisi, yazarın Volga üzerinde bir nehir gemisiyle, somut gerçekliğin içinde yer aldığı yolculuk. İkincisi, geçmiş ve şimdiye gidiş gelişlerle oluşturduğu “zaman ve tarih yolculuğu”. Üçüncüsü, Rus Edebiyatı yolculuğu. Bu yolculukta yazar “anlatı ormanlarına” dalıyor ve bizi de bu ormanlarda dolaştırıyor. Dördüncüsü,

yazarın anıları, izlenimleri, duyguları ve düşlerini harekete geçirdiği “iç yolculuğu”. Yazar, kendini zamanın içinde anlamaya ve yaşamı anlamlandırmaya; dolayısıyla kendini var etmeye çalışıyor. Beşinci yolculuk ise gezdiği yerlerde toplumu, toplumsal değişim ve dönüşümleri gözlemlediği “toplumsal yolculuk”...

Her anlatı bir yolculuktur aslında. Bu konuda değerli araştırmacı Jale Parla şunları yazıyor: “*Bu eğretileninin kapsadığı bir de yazarın yaratıcılık ve okurun okuma yolculuğu vardır ki bunlar da hesaba katılınca yolculuk metaforu açık uçlu, bitmemiş bir metafordur.*” (4) Metinlerde yolculuk, Jale Parla’nın bakışından şöyle anlatılıyor: “*Yeni çağın bireyi gelişen, değişen, büyüyen, olgunlaşan birey olarak görülmektedir; o artık temel bir özelliklerle belirlenmiş tek boyutlu, değişmez bir kişilik değildir. Kısacası yaşam ve yaşamla gelen her şey bir kişisel yolculuktur. Buna okumak da dahildir. Okur, kitabı bitirdiğinde ve yeni bir kitaba başlamaya hazır olduğunda değişmiş sayılır. Okumak artık bir katekizm değil, her türlü yeni değerlendirmeyi, hatta hesaplasmayı içeren bir değişim süreci, bir yolculuktur.(...) Bu yolculukta yazar ve okur tam anlamıyla birer yoldaştır. Metne dahil edilen tüm yabancılaştırma öğeleri ile yazarlık oyunları bu yoldaşlık süresince boy gösterir. Yolculuğun bir amacı metnin metinselliğini sergilemek, yazılma sürecine okuru ortak etmekse, diğer amacı da yaşamın rastlantısallığına işaret etmektir.*” (5)

Volga Hüznü için “çok katmanlı bir gezi kitabı” diyebiliriz. Bu katmanlar birbiri içinde kaynaşmış, sayfalara, metne öyle başarılı sindirilmiş ki yapaylığın veya ilişkisizliğin izleriyle karşılaşmamız söz konusu olmuyor. Bu çok katmanlılık, yapıtı özgün bir düzleme taşıyor. Az rastlanan bir çalışma olarak dikkati çekiyor **Volga Hüznü**. Yazınsal yapıtlardan, şiir ve felsefe kitaplarından alıntılar, yapıtın özünü, can damarını besleyerek metnin dokusuna zenginlik kazandırıyor. Bu özgün çalışmayı roman olarak değerlendirmek doğru bir yaklaşım sayılamaz. Çünkü yapıtta roman kurgusu bulunmamaktadır. **Volga Hüznü**’nde egemen olan; yaşanmışlıktır, gerçeklerdir. Bunlar dış veya iç gerçek olarak yazarın dünyasından bize yansıyan yaşanmışlık parçalarıdır. Gezi boyunca yazar, gördüklerini anlatırken bazen nesnel, bazen öznel bakış açısını kullanıyor. Bu bakış açıları yapıta duygu, düşünce ve düş boyutu kazandırıyor. Yazar zaman zaman düşlerine, düşsel kurgulamalara da yer veriyor fakat sonuçta bunlar da yaşantıdan, o anın yaşanmışlığından kaynaklanıyor.

Volga üzerindeki geziden de öğrendiklerimiz var. Örneğin St. Petersburg’a kuzeyin Venedik’i dendiğini, 42 ada üzerine kurulduğunu, kentte 70’e yakın kanal ve 300’den fazla köprüünün olduğunu... Moskova sözcüğünün anlamını; yörenin bataklık olması nedeniyle rutubet anlamına gelen “moskva”dan geldiğini... Volga’nın “cömert” anlamını taşıdığını... Yazarın “*Sevgili Volga Ana! Yörenin bereket tanrıçası.*” seslenişindeki derinliği... Onega bölgesinde hiç çivi kullanılmadan yapılan ahşap kiliselerin varlığını... Bir köylünün en az yüz yıl önce yaptığı katedral maketinde hiç çivi ve yapıştırıcı kullanmadığını; yalnızca tahta iğnelerle çalıştığını; katedralin 1/166’ sını temsil eden bu maketle imparatorun hayranlığını kazandığını... Schlüsselburg Kalesi’nin tarihini; şimdiyse serüvencilerin yeri olduğunu: “*Günümüzde bir turizm şirketi burasını maceraperestlere açmış. Bu şirket bu hapishanenin herhangi bir hücrelerinde müracaat edenleri iki haftalık bir maceraya davet ediyor. Yanınıza yalnız bir şilte, kalem ve kağıt alabiliyorsunuz. Günlük psikolojik kontroller ve günlük yemek ihtiyacınız temin ediliyor. Amaç, insanın kendini denemesi ve kendi ile baş başa kalabilmesi yani kendini keşfetmesi. İki haftanın sonunda bir sertifika ile ödüllendiriliyorsunuz. Elimdeki kitap not düşmüş. ‘Bu maceranın enteresan tarafı insanların kendilerine yaptıkları bu işkence için para ödemeleri.’ diyor.*” (s. 54)

Sessizliği yaşıyor, durgunluğun içinde yol alıyor; bir büyüünün yansımalarını okuyoruz. Dinginleşiyor içimiz, tıpkı Volga gibi... “*Akıntı düzdü. Sessiz bir durgunluk çökmüştü kıyılarına. Sarmaşıkların, yerden fışkıran her otun birbirine bağladığı ağaçlar sanki son dalına, son yaprağına dek taşlaşmışlardı. Uyku değildi bu, doğa dışı bir şeydi, sanki bir büyü altındaymışlar gibi. En küçük bir ses bile işitilmiyordu. İnsan doğaya şaşkınlıkla bakıyor, sağır olduğundan kuşkulanıyordu. Göğe yükselen binlerce ağaç, üzerlerinde alev alev top gibi duran güneşi gördüm. Hepsi kıpırtısızdı.*” (s.71) “Volga hüznü” artık içimizde...

Raşel Rakella Asal, dikkatli bakışıyla yalnız doğanın değil kentlerin de ruhunu çözümlüyor: “*Uçsuz bucaksız bir gök içinde ince ve karışık yapılar belirdi. Her kent bir anı birikimiydi. Kentin öğretici, bilge bir yanı vardı. İnsanlarına koşmalıydım. Kenti öğrenebilmek için insanlarına yönelmeliydim(...)* Her köşesinden yaşam izi taşıyan ve bana sonsuzluk duygusunu yaşatacak bir koca tarihi de içinde barındırıyordu. Kentlere koşuyordum. Kentleri gezmek değil ardında bıraktıkları tarihi de anlamaya çalışıyordum.” (s.86) “*Mekanlar insanlarla anlam kazanıyor. Kentin öyküsü insanla başlıyor.*” (s.87)

Yazar, Moskova’da metroyu ve kent insanını başarılı gözlemleriyle anlatırken okurda yaşantıların derin izlerini bırakıyor: “*Metroya yöneldim. Üç dört kat yerin altına indim. O müthiş koşuşturma. Karmaşık insan coğrafyasının ortasında buldum kendimi. Yaşam dalgasına yelken açan metro! Gözlerim tünellere giriyor, çıkıyor; gözlerim yine*

tünellere giriyor, çıkıyor. Dönüyorum, sonra yine bir koşu, bir koşu daha, merdivenler, merdivenleri üçer beşer atlayarak çıkıyorum.(...) Ayak sesleri. Her yerden ayak sesleri geliyor. Bir öğrencinin toy yüreği, kadını, erkeği, ekmek kavgasının katı gerçekliği, işçinin gece vardiyaları, iş yerinin tozlu ampul ışıklarının nasırlaştırdığı hüznü bakışları, seyrelmiş saçları, göz altında kırışıklar... Ve elleri. Önce elleri.” (s. 100) Emekle, kentın telaşıyla dolu metro... Raşel Rakella Asal, Moskova’nın yoksul yüzüne de çeviriyor bakışlarını: “Ellerim boş ilk kez çarşıdan ayrılıyordum. Moskova çarşısı “malını” değil, “yoksulluğunu” sergiliyordu. Yoksulluk önce tene, sonra ruha mı işliyordu?(...)Mallar donuk, insanlar cansız. Yüreğim o yoksullukta takılı kaldı. Yorgun yüzler! Şehrin yükü, kiri, pası kanıyordu solgun yanaklarda. Hava kurşun gibi ağır. Yürek yakıcı bir hüznü! (...)Avuçlarımda yüzlerce soru işareti. Sesim kanıyor. Bir dilim güneş, bir lokma gökyüzü dileniyorum!..” (s.101) Değişim ve dönüşümün sancıları, yoksulluk acısı yaşıyor halka... Eski ve yeni zamanlar birbiri içinde sürüyor. Çelişkiler ülkesi Rusya, tıpkı yaşam gibi.

Gezi bitiminde yazar, Volga’yı kendi hüznüyle bırakıyor öylece. Volga’nın hüznü tarihin de hüznü gibi. Kitap, doğma büyüme İzmirli Raşel Rakella Asal’ın, yüreğine yağın Ankara yağmurlarını anlatan dizeleriyle sona eriyor. Bu dizelerde bireysel ve toplumsal umuda vurgulamalarda bulunuyor yazar.

Gerçeğin ve düşün tarihle, toplumla, insanla harmanı; geçmişle, şimdinin ve geleceğin uyumlu bir dansı diyebiliriz **Volga Hüznü**’ne. Zamanın bu kitaptaki en önemli kavram olduğunu belirtmişim. Bence kitabın baş kişisi de zaman: “Zaman şaşkın şaşkın, daha çok da acıyarak bana bakıyor, varlığını hissettiriyordu. (...) Zaman özür dilemedi benden. Çekip gitti. Ne de şakacıydı. Niye kaçmıştı? Niçin hep suskundu? Neden gelmişti? Görünmez, renksiz, kokusuz, bilinmez cüssesiyle nasıl da etkili olmuş ve bu uyusukluğuma yol açmıştı. Onu bulmaya çalışmak niye? Mekan değişmekteydi. Zaman da.” (s.48-49) Umberto Eco’nun zaman konusundaki saptamaları ne denli düşündürücü: “Hiç kimse doğrudan şimdiki zamanın içinde yaşamaz: Hepimiz bireysel ve kolektif şeyleri ve olayları, belleğin birleştirici işlevleri aracılığıyla derliyoruz (ister mitoslar söz konusu olsun, ister tarih). “Ben” dediğimizde, belli bir yerde belli bir yılın belli bir gününde belli bir saatte doğan kişinin (anne-babamıza ya da nüfus kütüğüne göre) doğal uzantısı olduğumuzu sorgulamaya açmadığımızda, tarihsel bir anlatıyı yaşamaktayız.” (6)

Olağanüstü zengin, dolu dolu bir yaşamı var Raşel Rakella Asal’ın. Bu yaşamın kalıcı izlerini, yoğun anlamlarını yapıtında güzel bir dille yansıtırken, **Volga Hüznü**’nü yüreğimize taşımayı ve iç dünyamızda da Volga gibi dingin bir akış yaratmayı başarıyor.

Hülya Soyşekerci

Notlar:

(1) Kubilay Aktulum , “Metinlerarası İlişkiler”, Öteki Yayınevi, Mayıs 2000, s: 9-10.

(2) Kamuran Semra Eren, “Dilbilimsel Açıdan Yazım ve Anlatım Yöntemleri” , K.Aktulum’la Söyleşi, Cumhuriyet Kitap Eki, 14 Ekim 2004, sayı: 765.

(3) Umberto Eco, “Anlatı Ormanlarında Altı Gezinti”, deneme, Türkçesi: Kemal Atakay, Can Y. s:143

(4) Jale Parla, “Don Kişot’tan Bugüne Roman”, İletişim Y. sayfa: 154.

(5) Jale Parla, a.g.y. sayfa: 144

(6) Umberto Eco, a.g.y. sayfa: 148

Raşel Rakella Asal:

1949’da İzmir’de dünyaya geldi. 1969’da İzmir Amerikan Kız Koleji’ni bitirdi. 1969’da İngilizce ve Fransızca dillerinde ülkesel turist rehberlik kokartını aldı. Lozan’da “Diavox Institut Moderne de Langues”, Paris’te “Cours de Civilisation Française de la Sorbonne”, Besançon’da “Université de Franche-Comté Cours de Français”, Royan’da “Centre Audiovisuel de Royan pour l’étude des Langues”da kurslara devam etti. Besançon’da sanat tarihi derslerine, Paris’te Louvre Müzesi’nin sanat tarihi seminerlerine katıldı. 1992’de Besançon’dan Fransızca yeterlilik sertifikası, 1995’te İspanya’nın Salamanca kentinde “Escuela Salmantina de Estudios Internacionales” dan ileri düzey İspanyolca belgesi aldı.

1997-2000 yıllarında Ankara’da Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfında yazarlığa hazırlık, uygulamalı yazarlık, yazın- felsefe ilişkisi seminerlerine katıldı. İki çocuk annesi olan yazar, çalışmalarını İzmir’de sürdürmektedir.

Aptal Bir Kadının Mektubu

Sevgili efendim,
Aptal bir kadının mektubudur bu
Benden önce başka bir aptal kadın
Size hiç yazdı mı acaba?
Benim adım...
Bakalım neymiş...
Rana, ya da Zeynep
Veya Hind, belki de Hayfa
Taşıdığımız en aptalca şeylerdir
Adlarımız efendim

Efendim:
Size düşüncelerimi açmaya korkuyorum
-Açsaydım- korkarım
Yanardı cennet
Çünkü doğunuz efendim
El koyardı mavi mektuplara
Ve hazine sandığındaki düşlere
Sindirirdi coşkularını kadınların
Bıçak kullanırdı muhtemelen
Veya kasap satırı
Konuşmak için kadınlarla
ve kasap bıçağı...ve tutkular
Ve siyah belikler...
Evet doğunuz, sevgili efendim,
Yaratır doğunun narin tacını
Kadınların kafataslarından
Yazım yetersizse
Eleştirmeyin beni efendim
Çünkü ben yazarken, kapının ardında duruyor kılıç
Ve odanın dışında rüzgarın uğultusu
Ve uluyan köpekler var
Efendim!
Antar al Absi* duruyor kapımın arkasında!

Keser beni
Görse mektubumu
Uçurur kafamı
Bahsetsem işkencelerden
Koparır kellemi
İnceliğini görse elbisemin
Çünkü senin doğun, sevgili efendim,
Kargılarla kuşatmıştır kadını
Ve doğun senin, sevgili efendim
Erkekleri seçer peygamberliğe
Ve gömer kadını çöle

Kızma bana!
Sevgili efendim, bu satırlar için
Kızma bana!
Yüzyıllarca bekletilmiş serzenişleri
Kırıp şimdi
Çözsem bilincimi
Kaçsam
Haremlerin kubbesinden
Ve başkaldırsam, ölüme...
Başkaldırsam mezara, köklerime...
Ve büyük mezbahaneye...

Kızma yüce efendim,
Açığa vurdum diye duygularımı
Çünkü doğulu adamın
Ne şiidir kaygısı, ne de duygular
Doğulu adam –affet kabalığımı-
Kadını ancak yatakta anlar

Özür dilerim efendim –eğer kabalığım
Sarstıysam krallığını erkeğin
Ki büyük edebiyat zaten-
Erkeğin edebiyatıdır
Ve daima
Erkeğin payına düşer aşk
Ve seks
Erkeğe satılan ilaçtır hep

Dandik bir masaldır bizim ülkelerde
Özgürlüğü kadının
Çünkü özgürlük yalnızca
Erkeğe özgüdür bizde

Efendim
Dilediğini söyle bana. Fark etmiyor artık:
Sığ...aptal...deli...mankafa.
İlgilendirmiyor artık beni..
Çünkü kaygılarını yazan bir kadın
Erkeklerin mantığına göre
Aptal bir kadındır, hepten.

Zaten başta da söylemedim mi,
Aptal bir kadının diye, ben?

Çevien: **Kadir Deniz-** 18 haziran, 2005 İstanbul

Nizar Kabbani (Nizar Qabbani): Varsıl bir Şamlı ailenin çocuğu olarak 1923 yılında doğdu . Şam Üniversitesinde hukuk okudu ve Suriye dışişlerinde çalışmaya başladı. Ülkesini birçok Avrupa ve Asya başkentinde diplomat olarak temsil etti ama yönetimle olan uyuşmazlığı nedeniyle görevinden istifa etti. Kendisi Adonis ile birlikte en büyük çağdaş Arap şairi olarak görülür.

Naturel, sade ve basit kelimelerle kurallardan ve tabulardan uzak daha çok duyguya ve günlük yaşama yönelik şiirler yazmıştır. Hiçbir zaman eleştiriye kulak vermemiştir. Bazı Arap ülkelerde çoğu eserleri yasaklanmıştır.

1967 Arap-İsrail savaşından sonra Arap şiirinde çağ açıcı bir rol oynamıştır. Gerileme Kitabına Dipnotlar şiiri Beyrut'ta Al-Adab dergisinde Ağustos 1967 sayısında yayımlanır yayımlanmaz bütün Arap dünyasında yasaklanmış ve Arap edebiyatının ilk samizdat örneği olarak gizlice elden ele dolaşmaya başlamıştır. Bu şiirin yayımlanışı aynı zamanda Al-Adab Al-Huzarani (Haziran Edebiyatı) akımını da doğurmuştur.

Haziran Hareketinin kurucusu ve önden gelen şairi Kabbani gerek 1955'lerdeki şiirde sadeleşme hareketinde, gerekse 1967'deki Altı Gün Savaşı'nın ardından patlayarak çıkış gibi artan politik şiirde Arap şiirinin yol göstericisi olmuştur.

İlk kitabı Esmerim Anlattı Bana (1942) 19 yaşındayken yayınlamıştı. Bu kitapla kazandığı şöhreti her geçen yıl arttı. Okurları lise talebeler, ev hanımları, profesyonel, akademisyen ve politikacılardan oluşmuştur.

Kabbani 1998 Mayıs ayında İngiltere'de vefat etmiştir ve Suriye'de gömülmüştür.

Sara

Uykuların en tatlısıdır o!

Kabarık bir yün çilesinin içinden ayıksı olan bir tek ipin çekilişi gibi, yavaşça ayrılır bedeninden can. Sonsuz boşlukların derin katmanları açılır önünde. Büyük bir hızla yuvarlanırken oraya, nereden kaynaklandığını bilmediğin çok garip bir güven duygusu eşlik eder sana. Doğruyu söylemek gerekirse; ürkütücü, ama yine de güzel bir duygudur bu.

İnsan geri dönünce, kaslarının gevşediğini, ruhunun da en az bedeni kadar yenilendiğini görür. Ve bunların tümü, kötü alışkanlıklardan yeni başlangıçlara açılan beyaz sayfaların tutsak umudunu taşır gizliden.

Ama her zaman her şeye burnunu sokan insanlar yüzünden, ne yazık ki kısa sürer. Kargaşanın alıp yürüdüğü, birbirine çarpıp parçalanın seslerin cam kırıkları gibi beynime saplandığı o son anlarından nefret ederim. Zavallı belleğim! Geri dönebilmek için amansız bir çaba gösterir. Bırakırlar mı hiç! Kokusu birbirine karışın bir yığın kolonyayla, günlerce acısı boğazımdan gitmeyen soğanlarla saldırırlar. Her toplulukta, nereden geldiği belli olmayan tokatları savuranlar çıkar. Bir de o aptal çığlıklarıyla ortalığı inleyen beyinsiz kadınlar! Gözlerimi güçlükle aralar, kendimi bön bakışların diyarında bulurum. Belki de tam o sırada, Uzakdoğu seller altında kalıyordur. Ve Ortadoğu'daki ateşin dilleri, iyice uzamaktadır sellere inat. Dünya kan ve kinle dönüyor, çocuklar her yerde ölüyordur. İnsanoğlu, yine de benim ağızımdaki köpüklere hayretle bakar!

Yağmurların şakır şakır yağdığı karanlık bir eylül sabahı öldü annem. Yüreğimi yoklar gibi yaptığımda, ömrümün sonuna dek kaldıramayacağımı bil-diğim bir enkazla karşılaştım orada. Korkuyla çaresizliği perde yapıp sıkı sıkıya çektim üstüne.

Yıllar sonra ilk kez, yaşadığı o uzak kentten kalkıp geldi ablam. Geçim sıkıntısından, çocukların her gün artan giderlerinden ve kocasının çok çalışmaktan dökülmüş saçlarından söz etti.

Birkaç gün sonra, salonun camına "SATILIK" levhasını asıp gitti.

SATILIK... SATILIK...

İçinde doğup büyüdüğümüz evdi satılan. Sobasız kışlarımız, babasız yıllarımızdı. Annemle sarılıp ağlaştığımız uzun, karanlık gecelerimizdi. Onun, duvarından tavanına, odasından kapısına dek her milimetre karesine sinmiş olan emeğiymiş satılan. Üzerinde hiç düşünmediği gibi, bana sormaya da gerek görme-miş; yasımı paramparça eden o korkunç duyarsızlığın içinde çekip gitmişti.

Herhangi bir biçimde güçlük çıkarmayı aklımdan bile geçirmedim. Onun tüm davranışlarına sinmiş olan öfkesiyle baş edemeyeceğimi biliyordum!

Dişine göre bir alıcı bulduğunda, yeniden çıkıp geldi. Ve sokağın başındaki notere götürdü beni. Avucuma bıraktığı sadakayı, ona geri verdim; çünkü anılarımın, parayla ölçülebilen bir karşılığı olduğuna inanmıyordum.

Çok gerekli olan birkaç parça eşyayı küçük dükkânın arka tarafına taşıırken, doğrusu hak verdim ona. İnsanın bir ailesi olunca, elbette daha fazla para gerekirdi. Oysa ben... Bir tek kişi! Nasıl olsa idare edebilirdim kendimi.

Korktuğum kadar zor olmadı yeni yaşamıma alışmak. Eş, dost! Vardı işte birkaç kişi; arayıp soran, saatlerce karşımda oturup bana acıyan. Bir gün, bir çift çorapla iki mendil satılıyor; öbür günü birkaç çile yün kurtarıyordu. Doğrusu, yetip artıyordu bana.

Yalnız, dar olan arka tarafta ‘yemek yaparken nöbet gelirse,’ diye korkuyor; önlem olarak aldığım uzun saplı tavaları kullanamayışına üzülyordum.

Birkaç ay sonra yine geldi ablam. Ayağı alıştı, diye düşündüm. Dükkânın satılması gerektiğini söylerken, vereceğim tepki ne olursa olsun püskürtmeye hazır şirretliğiyle karşımda duruyor, gözlerinde sonsuz bir açlığın kıvılcımları çakıyordu. Düşüncelerimin arasında, direnişe dönük zayıf bir ışık belirdiğinde, noter işlemleri sırasında imzalattığı bir yığın kâğıdın içine karışan bir senetten söz etti.

Dükkânı sattı ve hakkım olan parayı da alıp gitti.

Ne bakıyormuşum öyle aval aval? Belediyenin yardım sandığı ne güne duruyormuş? Hani, insanlar birbirlerini güldürmek amacıyla der ya, ‘sana belediye baksın’ diye; bu söz benim için gerçek oldu.

On yedi yaşında kocaya kaçtığından beri doğru dürüst görmediğim üvey ablamın yıllar sonra baba evinde giriştiği temizliği düşünüyor, yeni duruma alışmaya çalışıyordum. Yedi sekiz ay kadar ses çıkmadı ondan. Ben de satacak bir şey kalmadığına seviniyor, bazen ihtiyar amcamın evine, bazen de birkaç arkadaşımın bekâr odasına sığınıyordum.

Sibirya’dan, Balkanlar’dan; bulduğu her yerden soğuk hava taşıyıp getiren berbat bir kışı yaşıyorduk. Babamın emeklisinden kalan ‘sakat evlat’ maaşımı almak için bankaya gitmiştim. Veznede parayı sayınca, almam gerekenin yarısı olduğunu gördüm. Yanlışlığın düzeltilmesi için gidip memurun tepesinde dikildim. Bilgisayarını epey takırdattı. Sonra kalkıp arkasındaki tozlu raftan kalın bir dosya aldı. Uzun uzun karıştırdı. Sıkılmışım. Yeni bir nöbete karşılık, duvarın dibindeki sandalyelere doğru yaklaştım.

Memur neden sonra çağırıp, “Ablanız boşandığı için maaş ikinize bölün-müş,” dedi.

Bir dilekçeyle, sadece birkaç satırlık bir dilekçeyle ele verebilirdim onun hâlâ kocasıyla yaşıyor olduğunu. Eğer isteseydim tabii! Her türlü kötülüğün karşısında iştahını tümüyle yitirip, kabuğuna sinen bir zavallıyım derim. İşte bu yüzden maaşın yarısını alıp çıktım bankadan.

Yeryüzünün güneşle yıkandığı, börtü böceğin topraktan kafasını çıkarıp baktığı güzel bir ilkbahar sabahıydı. Dudağımda ıslığa dönen moda şarkılar, kahvenin yolunu tutmuş gidiyordum. Önce o eşsiz parfüm kokusunu duydum. Sonra yanı başımda, sanki adımlarını benimkine uydurmaya çalışarak yürüyen bir kadının varlığını sezdim. Geçip gitsin, diye yavaşladım. Gitmedi. Hızlandım, o da hızlandı. Sonunda dayanamayıp döndüm. Tepeden tırnağa garip bir ürpertiye tutuldum. Düşte olmalıydım! Ya da nöbetlerime böyle görsel ve sanatsal boyutlar ekleniyordu artık... Nerede bulunduğumu, ne yaptığımı ve neden kıpırdıyamadığımı bilmiyor; beni kuşatan ağır havanın içinde gözlerime inanamayarak dikiliyordum. “Merhaba!” dedi. Bu sözcüğü birkaç kez yinelemiş olduğunu o zaman ayırımsadım. Benim çocukluk aşkım Sevgi’ydi bu! Sevgi... Şaşkınlığım hoşuna gitmiş, gülümsüyordu. Yüreğimde kıpır kıpır sevinçler! Ve bu sevinci tehdit eden, geri planda bir şey... Varillerce petrolü içmiş denizin yüzeyi canlanıyor belleğimde. İyiden iyiye koyulmuş suyu. Rengi katran kara! Yayılmış kanatlarıyla binlerce ölü kuş çalkalanıyor üzerinde. Ağır, yapışkan ve tiksindirici bir sıvı! Midem ağzımda. Kuşlar ters dönmüş boyunları, sırtlarına çevrilmiş açık gagalarıyla korkunç görünüyorlar. Belleğimi arındırabilmek için, hemen ona baktım. Ne kadar güzel, hiç değişmemiş. Ve birden anımsadım nöbetin çoktandır gelmediğini. “İster misin şimdi gelsin,” dedim. Tüylerim diken diken oldu. O güzelliğiyle sokak ortalarında rezil

edilecek kız mıydı Sevgi! Hele bunca yıldan sonraki ilk karşılaşmamızda!

İri, kapkara gözlerinde alazlanıyordu ruhumu okuyan bakışları. Elim aya-ğıma dolaşırken yüreğim yerinden oynuyor, sakarlıklarımın bir türlü sonu gelmiyordu.

Boşuna dememişler, “Her işte bir hayır vardır,” diye. Ablam beni evsiz barksız bırakmasaydı, sokak sokak gezecek miydim ki Sevgi’ye rastlayayım. İlk fırsatta ablama teşekkür telefonu açmalıyım.

“Ne düşünüyorsun?” dedi.

“Hiiç!”

“Haydi bize gidelim, anneme sürpriz yaparız. Kimbilir ne kadar şaşıracak !”

Taksiye bindik. Konuşmak, onca yılı nasıl geçirdiğini öğrenmek için yanıp tutuştuğum halde, koltuğun köşesine büzülüp sıkıntılı kıvranıslara giriyor; üzerimdeki paranın taksiye yetip yetmeyeceğini hesaplamaya çalışıyordum.

Hep kötü gitmezdi ki insanın talihi. Biliyordum işte, biliyordum. Bu günlerde, hele de bu sabah, iyi bir şeyler olacağından emindim. Sonunda çektik-lerimin hepsine değmişti doğrusu.

Kentin dışında bir yerlere mi gidiyorduk; yoksa yol aslında kısaydı da, bana mı öyle uzun gelmişti. Bilmiyorum, bilemiyorum!

Sonunda taksiden indik. Dış cephesinde mozaik kaplı, bakımlı bir apar-tmana girdik. Nefret ettiğim o ecza kokusu çalındı burnuma. Nasıl tanımayacaktım ki! Çocukluğum hastane koridorlarında geçti benim.

“Üst kattaki muayenehaneden geliyordur,” dedi kaçamak olduğunu düşün-düğüm bir tarzda.

Uyandığımda, gökyüzünün aceleci bir ressam tarafından hızla maviye boyan-dığını gördüm. Sırtım donuyordu. İri bir buzun üstünde yatıyordum sanki. Başımı kaldırıncı, o çok iyi tanıdığım binayla karşılaştım. Pazar günlerine özgü bir sessizliğin içinde, eski evimin karşısındaki parkın girişindeydim. Nasıl uzanmışım ben böyle yere boylu boyunca? “Kıpırdayayım,” dediğimde böğrümüne bir bıçak saplandı. Soluğumu kesen sancı dayanılır gibi değildi!

O çok tatlı uyku gelip, sonsuz şefkatiyle sardı beni.

Ablam haklı çıktı. Hayırsever vatandaşların kargatulumba götürüp önüne attığı belediye doktoru bana baktı. Ayılır ayılmaz sorduğu ilk soru, yakında geçir-diğimin ne ameliyatı olduğuydu.

Halsiz halsiz güldüm. “Bilmiyorum,” dedim. “Bilmiyorum, ama keşke aklımı aldırılmış olsaydım!” diye de geçirdim içimden.

Dikişlerin iltihaplandığını söyledi.

Yeni bir nöbet yaklaşıyor gibiydi. Güçlkle söyleyebildim ameliyat olma-dığımı.

Korktuğuna uğramış insanların yıkılmışlığı içinde, epey bocaladı doktor. Çekilen röntgen ve dikişlerin bulunduğu bölgenin her şeyi açıkladığını söyleye-bilmek için, kırk dereden kırk su getirdi.

Belli bir yüzdenin karşılığında bu işi de ablamın tezgâhlanmış olduğundan eminim ben.

O tatlı uyku bir an önce gelip varlığını tümüyle alsa; hoş bir köprü olup, öbür dünyaya uzansa!

Rahime Dilek, 16. 01. 2006

Mayın Tarlasi

Rüyanın en güzel yerinde misin?

Hangi rüyanın?

Çocukların cıvıladığı, arıların, kuşların gezindiği yeşili mora çalan bahçelerde oynadığın günlerde misin?

Korkarım uyanacaksın uykundan.

Formatını bozduk beyinlerin, kanal ayarlarınla oynamal!

Sahne 1: İki el silah sesiyle başlayacak program.

Sahne 2: Çocuk seslerini, kahkahayı ve alkışları çıkartıyoruz fondan...

Sahne 3: Sağ taraftan ölüm giriyor sahneye.

Sahne 4: Öldürülecekleri sen seçeceksin, *e-mail* adreslerinden...

...

Sahne 10:- THE END -

Yarışmanın birincisine tek ölümlük hak veriyoruz, toptan... Artı mayın tarlasına gidiş bileti...

Hâlâ rüyada mısın?

(...)

Televizyondaki yarışmaların karmaşası içinde yine unuttun tüy problemini, özgürleşebilmen için yapman gerekenleri. Önce şampuanını seçeceksin. Sonra saç boyanı. Ya da fark etmez önce saç boyanı seç, sonra şampuanını! Sen aldırma öyle “*Kirlenmeden öğrenemezsin!*” diyenlere. En iyi çamaşır deterjanı bile çıkaramaz bu üstümüze sürülen lekeyi. Ne Ayşe Teyze kurtarabilir seni ne de Ahmet Altan. Kadınlığı biliyor olmaları yetmiyor nedense.

Çeyizliklerin bir bir yırtılıp dağılıyor etrafa. Yok öyle artık sabun kokan çamaşırlar. Lekeler yapışmış bir kere çıkartamazsın uğraşma.

Her reklamda kamaşıyor gözlerin. Büyük, renkli konfetiler gibi yağın üstüne çamaşır deterjanının zaferi değil!

Sen rüyanın en derin yerinde, reklamlar geziniyor bedenlerde...

“Yalan” de bana !

“Savaşa, yalan” de (!)

“Ben burada savaşı anlatmıyorum ki sana ! Savaş-mavaş yok ortada...”

Yanıldın. Aldandın. Hatta aldatıldın...

Mayın tarlasının tam ortasındasın...

Kurşuna dizilen insanlar arasında, kurşun asker oynuyorsun. Sahnede, bir avuç masum çocuk. Elma ağaçları, kiraz ağaçları yerine mayınların yeşerdiği topraklar. Tel örgülerin çevreleyip, her telin beynine battığı bir yer burası...

Spor salonun zeminine oturmuş, hayatla gerçek arasındaki duvarın kalınlığını ölçen bir avuç masum çocuk. Savaşın rehin aldığı bir okul burası. Anaların göğüs uçlarını dişleyerek beslenen bir kavga buradaki. Satılık bedenlerin ulu orta dolaştığı yavşak bir görüntünün göbeğinde dünya. Analar hâlâ kadın rolünde hırpalanmakta. Saçlarının her bir teline kurban olursa ?

Bizler ise üstümüze giydiğimiz demir miğferlerle, televizyonun yarışma kanallarında, kahkaha bombardımanına kaptırıyoruz kendimizi. Ne Irak’da vurul-anlar, ne Endonezya’daki deprem, ne anamızın rahminde kopan fırtına... hiçbirini ilginizi çekmiyor. Osetya, anılara kanlı okul baskını olarak geçerken, kaynanaların gelinlere çektiği acılarla, genç kızların genç erkeklere pazarlandığı bir alışveriş programında emperyalist bir anarşiye katılıyoruz. Ağzımız dolu dolu oluyor.

Çünkü alıştık artık 20. yüzyıl senfonisi kalaşnikoflara. Alıştık hiç düşünme-meye.

Aldırmadık... Yarışmayı, alkışlamayı, *pop star* olmayı öğrendik. Bunların hepsinin arkasından da en incesinden orkidimizi takıp sokaklarda gezmeyi.

Şimdi boşuna yalvarma, *formatı* bozuyor sesinin tınısı. O ses ki idrar kokan ağlamaların arkasına gizlenmiş.

(...)

Sen hiç mayın tarlasında yürüdün mü?

Dakikalarca, bedeninin ağırlığını, tek bacağınla dengede tutarak taşırken, adımını nereye atman gerektiğini düşündün mü hiç?

Bir kurtuluş ihtimali için, tek bir adım.

Tek ayağın havada; gözüne, gönlüne, aklına kestirdiğin düzlüğe atlayabilmek için geçirdiğin zaman; ‘Korkmadım!’ diyemezsin.

Adım attıkça küçüleceğini bile bile; bu son adımda karşıdayım, dediğin zaman, daha ilk adımı atmadığını göreceksin. Yüreği korktukça büyüyen, düşündükçe küçülen bir beden son yanılgısı bu. Namusu iğneyle delen, hayatı pamuk ipliğiyle ören, karısını kızını, baldızını delik deşik eden arabesk bir şarkının son namesi bu!

Korkma...

Yalvarma...

Sen şarkını söyle, tüm dünya dinlesin(!)

Fonda : “Boşver unutursun. Bu da geçecek...” nakaratları arasında, komşu-nun çocukları teröristlerce rehin alınmış okullarında. Kim öğretebilirdi ki onlara, tek ayakları ile basmaları gerektiğini gerçek hayata.?(!)

Patladı her biri, kurşunlar gibi havada.

Sen yine şarkını söyledin tüm olanlara inat. Ya şarkılar bir gün seni bulursa ?

(...)

Şimdi kendi evinin mayın tarlasında, adımlarını sayıyorsun.. “1-2-3...”, diye.

Adımların mı çok yoksa mayınlar mı?

Bitmeyen adımlar, bitmeyen mayınlar.

Bir kurtarma operasyonunun en -*can alıcı*- noktası; kırılan camın arkasında rehin kalan ölümler. Ölen onca insan ve yine ağlayan analar.

Bir insanın değerinin olmadığı bir yerde, *bir milyar* insanın ne değeri olabilir ki?

Birin etkisiz eleman olduğu bir dünyada... *Milyar kere bir* yine *milyar kere* değersizliktir.

Yoksa bir savaşın çıkmasında, *milyarda* bir ihtimal bile olsa *Macellan'ın ya da Cristoff Colomb'un* parmağı olabilir mi, keşfedilmemesi gereken toprakları sömürgecilik uğruna keşfetme gafilliğiyle?(!)

Unut bunları.

Unut ve en rahat koltuğuna otur salonundaki(!)

Kaynana programlarına, pop star yarışmaları ve ikinci baharlar karışıyor. Arada fırsat bulup çıkan, ağızlarını kocaman açmış çocuklar şarkılarını söylüyor, dinle. Ellerindeki tüfekleri birbirlerine döndürmüş yüzyılın çelik-çomak oyununu oynuyorlar sahnede.

Dinleyecek kadar direncin ve düşünecek kadar ümidin var mı hâlâ? Yoksa çocuklarımızı özgürlüğümüze feda mı edelim? Geleceği yıkmanın en iyi yolu! Dünya, tıpkı bir mayın tarlası. Şimdi rollerini paylaştı herkes... Bu rol dağılımında başrol oyuncusu, mayın tarlalarını bir bir patlatıyor. Ve biz her şeye inat; mayın tarlasında kopan parmakların gıdıkladığı bir komedinin son perdesini oynuyoruz, özgürlük uğruna.

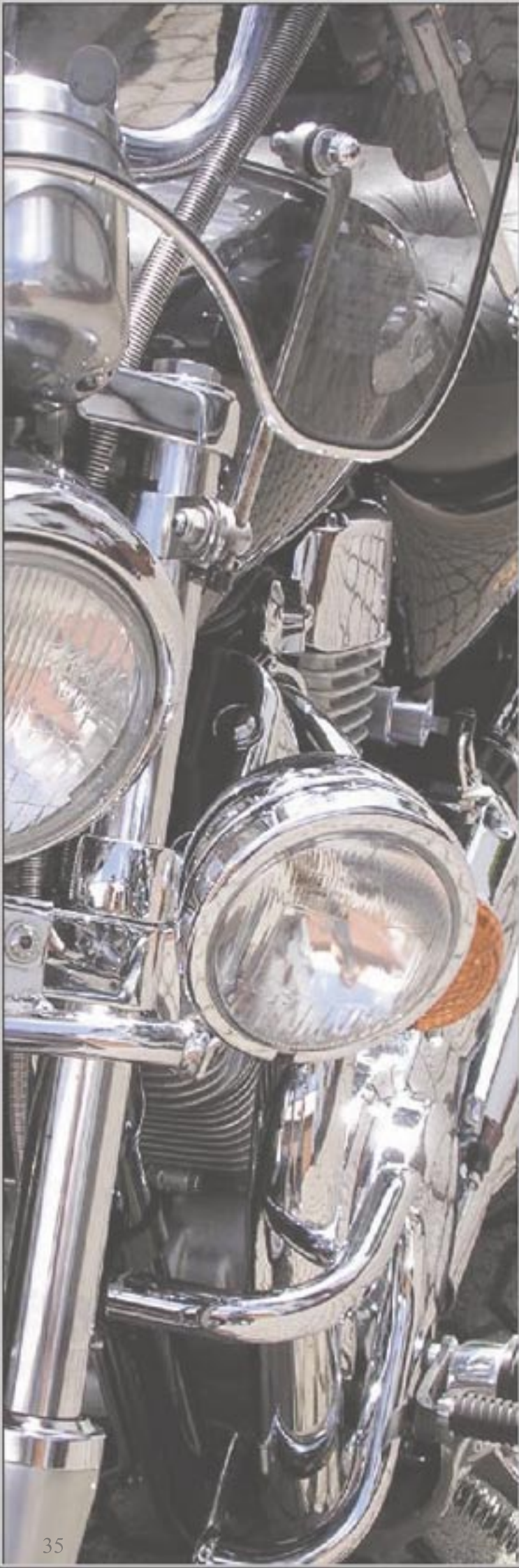
Hiç bitmeyecek bir kinin, zamanla aşınmış yarısında yaşayıp; susuzluğa, kuraklığa, her şeye meydan okur edasıyla sevişirken, küçüklüğümüzle tek tek birbirimizi kurşunluyoruz. Birin hiç, hiçin bin olduğu bir tarihi yaşayıp, ne bıraktığımızı bilmeden ölüyoruz...

Demirden akrepler gibi sokuyor bizi. Patlayan beyinler, dağılan kemikler arasında hâlâ televizyonun en eğlenceli kanalında reklamları seyrediyoruz; çünkü reklamlar; "*Hayat Dışarıda*" diyor bize. Hayat Irak'da, Endonezya'da, Osetya'da, Afganistan'da... Ama hayatın oralarda pek eğlenceli ve tatlı olduğu söylenemez. Belki de yeteri kadar *Kokakola* içmedikleri içindir, kimbilir?

Atma adımını(!)

Mayın tarlası burası...

Esra Odman

M0t0rsiklet

“Benim de geleceğimi söyledin mi ona?”

“Evet.”

“Bir şey söyledi mi?”

“Söyleyeceğini sana söyler, merak etme...”

“Rahat ol... Şimdi sıkı tutun bakalım.”

Özel yün boyunluğunu sardı. Bandanasını ağzını tamamen kapatacak biçimde ensesinde düğümledi. Yarım parmak deri eldivenlerini giydi. Yüzüne yapışan gözlüklerini takıp, siyah, parlak kaskını başına geçirdi. Sol eliyle debriyaj mandalını sıkıp sol ayağını metal çubuğa sertçe basarak birinci vitese taktı, aynı anda sağ eliyle gaz vererek sağ ayağını yavaşça yerden kaldırdı. Bin altı yüzlük iri motosiklet, kendine özgü sesiyle homurdanarak hareket etti. İlk kalkışın müthiş gücüyle Loly'nin sırtına sertçe yapış-tığını hissetti...

Dakika : 1 Haz : 1 ! Karadeniz sahilindeki o şirin kasabaya yaklaşık yüz otuz kilometre yolları vardı. Bir an önce şu şehir trafiğinden kurtulup kendilerini otoyola atmalıydılar. Güneş, bu serin mayıs gününde hareketli hareketsiz bütün nesneleri elinin tersiyle bir kenara itip yolda kayarak ilerleyen bu görkemli metal aletin üzerine odaklanmıştı. Motosikletin siyah cildi pürüzsüz ışınları bir çırpıda kana kana emerek parlaklığına katıyor, çelik-krom aksamı ise seyredenlerin gözünü kamaştırıyordu. Deri giysileri, rüzgârı gövdelerinde hissetmelerine engel değildi. Otoyola çıktığında tekerleklerin devir hızı ile birlikte göğsündeki baskı da iyiden iyiye arttı. Asfalttaki beyaz şeritler akıp gittikçe, bundan aldığı zevki hayatta hiçbir şeyden alamayacağını bir kez daha anlamıştı. Ve bir kadını bir erkeğe, ancak beşinci viteste yol alan bir motorun şehveti bu kadar yakınlaştırabilirdi.

Bir başlangıç diye çıkılan yolun sonunda kim kaybolmak ister?... Kim ister, her defasında düşlerinin düşük yapmasını ?... Serap'ın kazada ölmesinden sonra onun için hayatın çivisi bir daha onarılamaz bir biçimde

çıkmişti. Sekiz yıllık ikinci hayat projesi de başarısızlıkla sonuçlanmak üzereydi. Henüz boşanmamışlardı; ama bir süredir ayrı yaşadıklarından ikisi de yolun sonuna geldiklerinin farkındaydılar.

Sırtına vurulan hafif darbelerle irkildi. Nil, baş parmağıyla ağzını işaret ederek susadığını anlatmaya çalışıyordu. Biraz ileride anayoldan çıkarak ormanın kenarındaki bir kır lokantasında durdular. Yolun iki yanında baharın bereketli yeşilliği göz alabildiğine uzanıyordu. Kasklarını çıkarıp yüzlerini güneşin o ılık dokunuşlarına bıraktılar. Nil haklıydı, soğuk bira rüzgârın kuruttuğu boğazlarından eşsiz bir hayat iksiri olarak akıp gitmişti.

Aralarında on iki yaş vardı ama, ruhları fazla pay bırakmadan örtüyordu. O, kırk bir yaşında artık sadakat ve sevgi gibi dingin derinliklerden çok, sorumluluk gerektirmeyen dalgalı ama sığ tutkular arıyordu. Bu da Nil’de fazlasıyla vardı. Aşk?... Serap aşktı; aşk ise artık bir serap !... Yine de en fazla Nil’in yanında kendine yaklaşabiliyor, karısıyla olamadığı kadar kendini güvende hissediyordu. Kadınlar bu güven duygusunu tekeline almaya ne kadar da meraklıydı? Oysa o, âşık olduğunda öğrenmişti; kadınının ruhuna güven salan bir erkeği de, zihninin sınır boyundaki bölücü düşüncelerden ancak o kadın koruyabilirdi.

Akşam kendisi için özel hazırlanan o muhteşem zeytinyağlı dolmaları yerken, annesinin sorgulayıcı bakışlarına karşılık babasının Nil’e bayılacağını, bir köşede kendisini sıkıştırıp ‘Seni hınzır...seni...’ gibilerden dostça sırtına vuracağına emindi.

“Neden kendi kendine gülüyorsun?...”

Bu soruyu şişede kalan son yudumu kafasına dikmeden önce en masum haliyle sormuştu Nil.

“Hiç...”

“Biliyor musun, bu hallerine gerçekten gıcık oluyorum.”

“Hangi hallerime?”

“Aptalı oynama! Bazen yanında ben hiç yokmuşum gibi davranıyorsun.”

“Bugüne kadar kendimi yanında bir şey yapmak zorunda hissetmediğim tek kadınsın.”

“Yani...buna sevinmeli miyim?”

Deri tulumu içinde Nil’in çekiciliği bir kat daha artmıştı. Yanıt vermek yerine kalktı; güneşten korunmak için parlatılmış, pembe, hoş kokulu dudaklara sıcacık bir öpücük kondurdu.

“Gevezeliği bırak; akşam harika bir yemek bizi bekliyor... Hava kararmadan orada oluruz dedim...hem annem bekletilmekten hiç hoşlanmaz!”

Yeniden yola koyulduklarında motorun yol kenarındaki çakıllar üzerinde, hızla akan o efsanevi silueti iyice uzamıştı. İliklerine dek yaşadığını hissettiği tek yer ve geride sadece saf özgürlüğün kaldığı tek elek, bu deri selenin üstüydü. Hayat şu an için yine arzuladığı kıvama gelmiş, kendini gençliğinin o unutulmaz filmi ‘Easy Rider’ ın akıp giden karelerinin içinde görmeye başlamıştı. Hava iyice serinlediğinden kaskın vizörünü indirdi. Arkaya birkaç kez yaslanır gibi yaparak, çocuksu bedensel mimiklerle Nil’in ona daha sıkı sarılmasını istedi. Uzun yolda motorun arkasındaki adam için en büyük riskin geçici uyuklamalar olduğunu iyi biliyordu. İpeği, tek bir hamleyle boydan boya yırtan keskin bir makas gibi rüzgârın içinde buldukları bir hava koridorunda hızla ilerliyorlardı. Üstelik muhtemel darbelere karşı sahip oldukları yegâne kaporta kendi tenleriydi.

Sanki içinde bulunduğu çelik kafes Serap’ı koruyabilmiş miydi ? Tam tersine onu zamanında çıkaramadıkları için mezarı olmuştu...Belki de altındaki metal kısırağa çekicilik katan bu ölümcül riskti; girdiği her virajda Serap’ı elinden alan her neyse, aslında onunla çelik çomak oynuyordu...Hayattaki diğer seçimleri de aynı değil miydi ? Çok iyi bir maaşla istikbal vaat eden profesyonel bir yönetici olarak çalışırken ayrılarak kendi işini kurmuş, başlarda çok sıkıntı çekmiş ama sonunda başarıya ulaşmıştı. Bütün arkadaşları içi boşalmış yıllanmış evliliklerini sürdürürken; o, eriyen duyguların önüne bıraktığı ile yetinmemiş, yine ölümcül riskler almıştı. Oya’yı bu çıkmaz sokağa sokan kendisiydi. Telefonda gördüğü o mesajdan sonra karısının hiç bilmediği bir hayatı olduğunu öğrenmişti. Yaralı bir geyiğin peşinden giden leopar sabrında sinsice iz sürmüştü. İzler, Oya’nın ortalıktan kaybolduğu öğleden sonralarının kötü kokularını yayan bir leşe dönüşünce bu kez bir sırtlana dönüşerek kalanı iştahla kemirip, vicdanını yıkamaya çabalamıştı. Karısının iki yıldır süren bu gizli ilişkisini öğrendiğinde pek çok erkek gibi bir öfke seline kapılacağı yerde, o sevinmişti ! Evet, sevinmişti; çünkü onun da keşfedilmesini istediği sırları vardı. Ama bazen göğsünde belli belirsiz bir

sızı yaratan şu gerçekten emindi; Oya onu gerçekten sevmiş, bu noktaya sürüklenmemek için onun uluorta bıraktığı ipuçlarını bile başlangıçta görmezden gelmişti.

Nil kolunu uzatarak ilerdeki bir motorluyu işaret etti. Yaklaştıkça kendileri gibi bir çift olduğunu gördükleri motor, otoyolda arabaların arasında bir yılan zarafetinde kıvrılarak ilerlemekteydi. Ona yetişmek için sağ yumruğunu iyice rüzgâra göstererek gaza yüklendi.

O çatlak homurtu bir kat daha arttı; alet ileri atıldı. Yolun sert kıvrımlarına girdiklerinde motorun doğal uzantıları olarak onunla birlikte sağa sola yatıyorlardı. Göstergede çizgileri bir bir atlayan ibre, aslında hızın değil, zevkin ölçütüydü. Öndeki motora neredeyse yetişmek üzereydiler. Araçları sürtünerek sollarken savurduğu güçlü homurtusunu duyacak kadar yaklaşmışlardı. Birlikte pek çok yol kat ettikleri, önlerinde tek vücut olmuş uyumlarından belliydi. Arabaları tekerlek izinden takip etmesi de sürücünün deneyimli olduğunu gösteriyordu. Bu hayali izin üzerinde seyretmek, asfalt üstündeki olası bir şeye çarpmamak veya beklenmedik bir çukura girmemek için bilinmesi gereken altın kurallardan biriydi. Hızları yüz kırk kilometreye yaklaşıyordu. Onu geçmek artık karşı konulmaz bir arzu haline gelmişti. Yaklaştıkça onun da süratini arttırması kaçınılmaz bir düello öncesi rakibin suratına sallanan eldivenden farksızdı. Önlerine aniden beton bir duvar gibi çıkan kamyonu sollamak için diğer motor karşı şeride girdiğinde, o da gelen arabayı gördüğü halde hiç duraksamadan vücuduna pompalanan adrenaline aynı anda eliyle gazı kökledi. Keşke hayatın o anında, zamandan daha hızlı aksaydı. Bu kez çomak kırılmış, oyun yarıda kalmıştı...

Öndeki motor kaybolmuştu, dümdüz uzayıp giden otoyolda kimse olmadığına göre yan yola sapmış olmalıydı. Düşünecek zamanı yoktu; o da saptı. Tozlu, aşınmış bir halı gibi önüne serilen bu daracık yol, önce sağa kıvrılıyor, biraz ilerideki ormanda gözden kayboluyordu. İleride tekrar otoyola bağlanacağı umuduyla takip etti. Yol iyice bozuldu. Ama çukurların arasından öyle inanılmaz bir maharetle ilerliyordu ki, garip bir şekilde en ufak bir sarsıntı hissedilmiyordu... Sanki kendi başına yürüyen bir yolun üzerinde, istemsiz bir yönde, karşı koyamadığı bir çekim gücüyle kayarcasına yol alıyordu. Motorla bütünleşmiş, farklı çaptaki borularından yağ ve benzinle birlikte kan ve ter püskürten, deri-metal karışımı gerçeküstü bir yaratık olmuşlardı. Ellerini bıraksa dahi belki bir şey fark etmeyecekti. Öndeki motor hâlâ görünmüyordu. Gizemli bir yolculuğa sessizce karar verilmişti. Kırmızı toprağa dönen yolla birlikte ormanın içine daldı. Bir süre sonra ortalık iyice karardı. Yabani sık ağaçlar, en ince ışık huzmelerinin bile içeri girmesine izin vermiyordu. Farını yaktı. Bir karar vermeliydi, gazı kesti. Sağ ayağını fren pedalına sertçe bastı. Motor toprak zeminde kayarak durdu. Durdu ama, sırtında hep alıştığı o sıcak çarpma bu kez olmadı. İşte o an, arkasındaki korkunç hafifliği hissetti... Kendi kaldırdığı toz, motorun üstünden kırmızı bir bulut olarak geçti gitti. Kızgın yağ kokulu sıcaklık yüzüne vurdu. Homurtu tanelere bölünmüştü.

“Nil?”

“Niiiiil!”

Telaşla arkasına döndü: sadece uzayıp giden karanlık orman vardı... O sırtında olması gereken hafiflik, tüm ağırlığıyla omuzlarına bastı... Panik halinde motordan indiğinden ağır metal yığın çalışır durumda devrildi. Ses kesildi. Şimdi çıt çıkmıyordu.

‘Telefon !... Tabii ya!’

Kaskını fırlatıp, attı:

‘Allah kahretsin!...’

Kapsama alanı dışındaydı. Ana yoldan bu kadar uzaklaşmışlar mıydı?

‘Allahım!... Yardım et! Ona kötü bir şey olmasına izin verme...’

Nil yolda düşmüş olmalıydı. Otoyolda arkasındaydı; sırtındaki baskıyı hatırlıyordu. Yan yolda belki ?... Ona bir şey olmamalıydı!... Hayır!... Öndeki motora yetişmek için neden bu kadar inat etmiş, onun peşinden bilmediği bu orman yoluna neden sapmıştı ? O motor neredeydi ? Bir anda nasıl gözden kaybolmuştu ? Vakit geçirmeden Nil’i arayıp bulmalıydı... Yaralı olabilir; onu acilen hastaneye götürmesi gerekebilirdi.

Ne kadar çabalasa da üç yüz yirmi kiloluk, bu toza bulanmış metal yığını yerden kaldırmayı başaramadı; kaldırsa bile bir süre çalışmazdı zaten... Ter içinde kalmıştı. Yaya olarak dönüp bakmak zorundaydı. Ormanda nefes nefese yürümeye başladı. Telefon hâlâ çalışmıyordu. Yürürken ara ara durup bağılıyor; Nil’in sesini duymayı umut ederek bir süre sessiz kalıp çevreyi dinliyordu. Güneş batmadan onu bulmalıydı. Saatine

baktı...saatin camının altında fosforlu akreple yelkovan başıboş sallanıyordu. Oysa bir yere çarpmamıştı...

Çarpmış mıydı ?

Ne kadar yürüdüğünü algılayacak durumda değildi. Ormanın içine bu kadar girmiş olabilirler miydi ? Yoksa yolunu mu kaybetmişti ? Olamazdı... Herhangi bir sapaktan geçtiğini anımsamıyordu... Toprak olan tek yol buydu. İçindeki kötü ses sinir bozucu nefes alıp vermeleri bırakmış, suçlamaya başlamıştı: Başlarına bu belayı açmakla kalmamış, ormanın içinde yolunu da kaybetmişti...Yaralı halde bir yerlerde yatan Nil'in ona ihtiyacı vardı. Avaz avaz bağırmaya başladı. Ne biçim bir yerdi burası? Yardım edecek bir Allah'ın kulu yok muydu çevrede ?.. Belki de Nil'e hiçbir şey olmamıştı. Telefonla ulaşamayınca onu aramak için birilerinden yardım bulmaya çalışıyordu... Onun bu ormana hiç girmediğini, şu an sağlıklı ve güven içinde olduğunu kendine telkin etmeye çabaladı.

Saatlerdir yürüdüğü için yorgunluktan bitmişti.

Hava kararmış, ağaçlar dev bir hayalet kılığına bürünmüştü. Ağaçların arkasındaki fosforlu gözler tarafından izleniyor hissine kapılıyordu. Gitgide yoğunlaşan karanlığın hiçbir sınırı yoktu; dört yanını sinsice dolduruyordu. Elindeki tek iz, ayaklarının altındaki toprak yoldu. Hiç olmazsa onu kaybetmemeliydi. Her yolun ulaştığı bir yer; kaybolan her yolcunun eninde sonunda kavuştuğu bir şey olmalıydı? Ya bu sessizlik?... Ara ara duyduğu fısıltıların beyninin mi yoksa ormanın mı derinliklerinden geldiğinden emin olamıyordu. Bu ormanda hiçbir canlı yok muydu ? Bir gece kuşunun ürpertici sesine bile razıydı. Yaşama ait minicik bir işaret ?...Artık ağaçları da seçemiyor; sadece koyu gölgelerini görüyordu. Hâlâ yolun üzerinde olduğundan emin olmak için eğildi; zemini yokladı.

'Oh !...'

Eline o kırmızı toprak bulandı. Kendi yolunu yitirmişti ama hiç olmazsa hâlâ bu yol ayaklarının altındaydı. Bir ağacın dibine el yordamıyla çaresizce çöktü. Ağlamak istiyor ama bunu bile beceremiyordu. Neden burada olduğunu, burada ne aradığını kendine sormaya hazırlanırken ormanın derinliklerinden yaklaşan bir motosiklet homurtusu duyuldu. Daha doğrusu sadece o duydu. Zorlanarak da olsa heyecan içinde ayağa kalktı. Önlerindeki motor olmalıydı. Nihayet!... Kim olursa olsun, yardım edecek biri geliyordu sonunda... Bu uğursuz, karanlık ormandan kurtulacaktı. İçi bu kez sevinçle titredi. Bir de Nil'i buldu mu; bu iğrenç günü unutmaktan başka yapacağı bir şey kalmayacaktı. Onu hatırlayınca, sağ salim bulmuş ve buradan birlikte kurtulmuş kadar sevindi. Sanki onu orman yolunda değil, zihninde düşürmüştü. Homurtu gittikçe yaklaşıyor ama motor bir türlü kendini göstermiyordu. Sesi kendi motorunu andırıyordu. Önce tek gözlü far gözükte. Karanlıkta, yolun ortasında yarı ağlamaklı bağırdı.

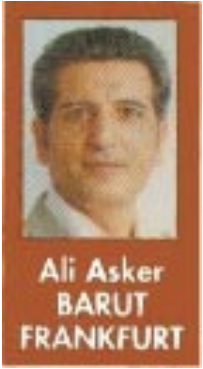
"Buradayım... Buradayım... Yardım edin lütfen!"

Yüzüne vuran fardan pek bir şey göremedi. Sonra gözleri alıştı. Ama gördüğü şey büyüyüp küçülen gözbebeklerinde kaldı; beyne ulaşamadı. Ulaştıysa da bütün çekmeceleri akıl almaz bir hızla didik didik etmesine rağmen gördüğünün anlamsal karşılığını bir türlü bulamadı.

Yavaş yavaş kendine yaklaşmakta olan motosikletin üstünde ellerini iki yana açmış genç bir kadın vardı. Üzerindeki yarasa kollu beyaz, ipeksi elbise motorun ritmine uymuş, hafif hafif dalgalanıyordu.

"Nil?..."

Hayır !... Gelen, hiçbir zaman unutamadığı ama bu yolculuğa çıkarken görmeyi asla düşünmediği kadındı. Motor, yolcusunu alıp ormanın derinliklerinde kayboldu. Kimse duymasa da gittikçe eriyen homurtusu bir süre daha devam etti.

• Düne kadar edebiyat dergilerine ürünler gönderip şiirlerinin, öykülerinin, eleştirilerinin yayınlanmasını sabırla bekleyenler, İnternet olanaklarıyla kurdukları sanal dergilerde artık daha rahat ürünlerini okuyucuyla buluşturuyorlar. Avrupa'da Türkçe ürünlerini kurdukları kendi sanal dergilerinde on binlerin üzerindeki okuyucuyla buluşturma başarısı gösteren iki edebiyat sitesi kurucusu Engin Korelli ve Nida Öz ile amaçlarını ve geleceği konuştuk.

Ali Asker BARUT'un röportajı

Avrupa'da Sanal Edebiyat

Dergide ürünler editörün beğenisinden geçerken, sanal edebiyat dergilerinde bu kontrol mekanizmasının olmayışı, ürünlere kuşkuyla bakılmasına neden oluyor. Sanal dergilerin belki de en büyük sorunu kabul edilmemek, ciddiye alınmamak. Avrupa'da Türkçe ürünlerini kurdukları kendi sanal dergilerinde 10 binlerin üzerindeki okuyucuyla buluşturma başarısı gösteren iki edebiyat sitesi kurucusuyla konuştuk.

SANAL edebiyat dergileri ile her ay düzenli olarak yayınlanan edebiyat dergileri birbirlerinin tamamlayıcısı mı yoksa sanal edebiyat bir "karşı edebiyat" mı? Daha düne kadar edebiyat dergilerine ürünler gönderip şiirlerinin, öykülerinin, eleştirilerinin yayınlanmasını aydan aya sabırla bekleyenler, İnternetin sunduğu olanakları kullanarak kurdukları sanal dergilerde artık daha rahat ürünlerini okuyucuyla buluşturuyorlar.

Yayınlanmak zorundaydı

• İnternette bir edebiyat dergisi hazırlarken amaçladığın, varolan edebiyatı İnternet’e taşımak mıydı sadece, yoksa edebiyat dergilerine bir tepki miydi bu çıkış?

- Her ikisi de değil aslında. İlk olarak varolan edebiyatı değil, İnternet’te de ciddi bir edebiyat dergisi kurulabilir ve okunabilir, diye düşünmüştüm. Ne kadar Türkçe yazarlar arasında böyle bir kuşku olsa bile, Amerika’da Stephan King “*Riding the Bullet*” öyküsünü İnternet’te yayımlayıp büyük paralarlar kırarak

bir bakıma İnternet’te de öykü yayımlanabileceğini ve okunabileceğini o yıllarda katlıyordu. Yine Amerika’da bir şiir antolojisiyle bir ilk başlatan Sibel Adalı’nın Turkish Porty ile 1997 yılında bu işe başladığını görüyoruz. Demek ki, artık ayrıntı 2000’lere gelindiğinde yayımlanmak zorundaydı. “@yrinti.net’i oluştururken ilk olarak düşündüğümüz Almanya’da yaşayan, Türkçe sanat, edebiyat, kültür yapımcılarına bir platform sunmak, aralarındaki iletişimi, bilişim çağının geklerini yerine getirerek sağlamak” demiştik. Bir bakıma amacımıza ulaştık.

REKLAM PAYINI ARTIRIYOR

• Sanal edebiyat dergileri, matbaa dergilerine, edebiyatta bir alternatif mi?

- Oldular bile. Bu gün Türkçedeki edebiyat dergilerinin okunma düzeyiyle İnternet dergilerinin okuma düzeyini karşılaştırdığımızda, İnternet edebiyat dergilerinin okunma oranlarını on binlerle anarken, yazılı basını birkaç binde kaldığını ve gittikçe sayıların gerilediğini görüyoruz. Adam Sanat örneğin işte kapandı gitti. Bu sadece edebiyat dergileri için değil, gazeteler için de bu oran aynıdır. 24 saat yayında olan bir İnternet basının karşısında durmak bence pek de olanaklı görünmüyor. Bu nedenle de reklâmdan tutun içeriğe kadar bu gün İnternet ve yazılı basın arasında bir kapışma söz konusu. Reklâm payını kaçırmak istemeyen yazılı basın, doğal olarak İnternet’e önem vererek, her dakika güncelleyerek okuru canlı tutmaya ve payını artırmaya yöneliyor.

• İnternet edebiyat dergisi editörü olarak, sanal dergilerde yayınlanan ürünlerle ilgili eleştirilerin var mı?

- İnternet’in kullanmanın yaygınlaşması, sanal edebiyat kavramını da dilimize soktu. Bununla birlikte web sitelerinin artmasını da beraberinde getirdi. Sanal Medya İnternet, belki bu zamana kadar, belirli bir eleştiri olarak yayınlatma; belirli bir şiir çevresinden gelme ve onun cenderesinden, eleştirisinden geçme gerekliliğini ortadan kaldırdı. “*Nasıl olsa siz yayınlamadınız o zaman, bakın şurada, şu sitede yayınlandı şiirlerim, yazılarım; demek ki, yazdıklarım önemli*” diye düşünenlerin sayısı çoğaldı. Bu da, İnternet’i bir şiir çöplüğüne dönüştürdüğü gibi, artık bu kadar “*edebiyat sitesi*”nin içinden, okumaya değer şiir arayıp bulmak da büsbütün güçleşti. Bu da, sanal edebiyat dergilerinin değerini okur ve yazar gözünde iyice düşürdüğünü söylememe izin verin. Sanal edebiyat dergilerinin sayfalarını da dolduran aslında şiir okumayan, kitaptan uzak duran kuşak, şiir okumayı bile boş ver, şiirinin arkasında durmayan bir şair geleneği oluşuyor. Açıkça belirteyim ki, gönderilen şiirler de, öyküler de, denemeler de, okunmadan, web-editörünün üzerine bile düşünmediği, belki de şiir konusunda bir kitap bile okumamış bir ağ uzmanının elinden geçerek, bir webspace ya da sanal-mekan şiirleri, uzay çöpleri olup çıkıyor.

• Edebiyat dergilerinde yer alan şairler sanal edebiyat dergilerinde de boy gösteriyor... Şöyle bir duygu oluşuyor mu sende, “Bize edebiyat dergilerinizde yer vermezseniz biz de size yer vermeyiz”.

- Kesinlikle böyle bir gurur, burnu büyüklük ya da öç alma duygusu taşımıyoruz. En sonunda hepimiz bir cendereden geçtik, hala da geçiyoruz. Karşılıklı eleştirilerle ve toplantılarla birbirimizi destekliyoruz. En sonunda biz iyi edebiyatın takipçisiyiz.

• Sanal edebiyatın, edebiyatın arka sokağı olduğu değerlendirilmesine katılıyor musun?

- Belki bir dereceye kadar. Sanal edebiyat içinde yoğrulmuş, gelişmiş birçok insanın sonradan değişik yayınevlerinde, gazetelerde işe başladığını gözlemledim. 2006 yılında bizim de kurduğumuz bir yayınevinin Almanya’da işe başlayacağını şimdiden duyurabilirim. Nerdeyse tüm işlemleri bitmiş durumda. O açıdan edebiyatı sanal ya da matbaa diye ayırmak istemiyorum. Bir eser edebi ya da değildir bu edebiyat bilimi ve teknikleri açısından incelenecek bir konudur. Yoksa edebiyat zaten insanın karnını doyuran bir nesne değildir. Bu yenir bu yenmez diye ayıramayız. Bu açıdan sorunu muhatabı da edebiyat tarihçisi ve edebiyat bilimidir.

ARŞİVİMİZİ KURDUK

• **Yaptığınız sanal dergiciliğin basılı bir yayın olmaması nedeniyle kaydı tutulmamış olması ilerisi için kayıp. Bu sende “su üstüne mi yazıyoruz” hayıflanmasına neden olmuyor mu? Yoksa biz dergimizi yaparız, gerisi önemli değil bizim için mi diyorsun?**

- Bu soru hem doğru hem yanlış içeriyor. Her yıl kayıt aygıtlarında bir gelişme gözlemliyoruz. Çocukluğumda yalnızca plaklar vardı. Sonra teyp kasetleri çıktı. Ardından CD’ler büyük bir gelişme gösterdi ve dijital kayıtları başlattı. Bilgisayar da ana hafıza dışında o bildiğimiz büyük floppy’lerle başladı ama durmadı. Disketler, yakma CD’ler, DVD’ler, USB-bellekler derken elektronik gelişmenin nereye gideceğini ve kaç yıl kayıtları başarıyla barındıracağım bu gün bilemiyoruz. Yine de biz arşivimizi kurduk. Herhangi bir zamanda kapanmış bir dergideki metinlere de arama makinelerindeki önbelleklerde ya da arşive.org üzerinde yayını durmuş dergilerin site isimlerini vererek, eski sayılarına ulaşmak mümkün. Henüz “su üstüne mi yazıyoruz” diye hayıflanmak için erken.

İnternet ideal bir sistem

• **İnternet’te edebiyat dergisi hazırlama fikri nasıl oluştu?**

- Bu soruya hemen şu karşılığı verebilirim: Yabanda yaşadığımız için. Eğer Türkiye’de yaşamış olsaydım, böyle bir gereksinme duymayabilirdim. Almanya dışındaki ülkelerde durum nasıl, kaç sözel dergi çıkıyor tam olarak bilmiyorum. Fakat yaşadığım ülkede bir Varlık, bir Adam Sanat gibi dergi yok. Bunu yapabilecek bir kadro da yok. Varsa da bireysellik, devamlı baş rolü oynadığı için kimse bir diğeri ile çalışmak istemiyor. Buralarda adını duyurmuş yazarların ise gözü-kulağı Türkiye’de. Tek

başınıza da bir dergi çıkartamayacağınıza göre, tek yol İnternet. Bir günde yazınla uğraşan, 500-1000 kişiye ulaşabiliyor, bu kişilerden yapıt edinebiliyorsunuz. İnternet dergiciliği, ekonomik yönü ağır olmayan, organizasyonu kolay; ideal bir sistem.

• **Sanal edebiyatçıların edebiyat beğenileri kuşkulu. Gönderilen ürün hemen yer buluyor kendine. „İyi“ ürün „Kötü“ ürün ayırt edilemiyor.**

- Sanal dergilerin (yaklaşık hepsi) bir editörü yok, yayın kurulu yok. Ne yapmak istediklerini ancak yayımlanan yazılardan saptayabiliyorsunuz. Doğrusunu söylemek gerekirse sanal dergilere yapıt gönderen kişilerin de buna pek aldırdığı yok. Bazı dergilerde; „dergimizde 167.000 şairin 270.000 şiiri bulunmaktadır“ yazısını görünce, nasıl Aziz Nesin’i anımsamayalım? Bunlar, kendin yaz-kendin boz, kendin oku-kendin dinle siteleri. Bu olmaz! Sanal dergiler de „yayımlanabilir/yayımlanamaz“ kuşkusunu taşımalı. Bir editörü, bir yayın kadrosu olmayan sanal dergilerin, iyi bir hizmet sunup sunmadıkları, kaçınılmaz bir tartışma konusudur.

Oturur site sahibi bilgitutarının karşısına... Başlar (tek başına) karar vermeye: Bu yazı bana uygun; bunu sevdim, bu yazı değil... Papatya falı gibi yani. Hatta hatta, tümünü okumadan-irdelemeden koyar dergiye. Onu ilgilendiren yazının öznel boyutudur. Dergisinde ne kadar çok yazı olursa, o kadar çok sanal misafiri olacaktır.

DERGİLER SATIŞA ENDEKSİ

• **Hazırlanma aşaması nasıl?**

- Biz „Dergi Ha@uz‘u (www.dergi.havuz.de), yazınsal dergiler nasıl hazırlanıyor, hangi aşamalar uyguluyorlarsa aynısını uyguluyoruz. Yazılar geliyor... Önce editörlerimiz, Ulaş Başar Gezgin ve Ali Rıza Arıcan’a gönderiliyor. Bu seçkilerden dergide yayımlanmaya değer görülenler, yayın kurulunun diğer kadrosuna gidiyor. Burada da yapıtlar irdelendikten sonra bana geri geliyor. Ben de yayına hazır duruma getirip, teknik tasarımcı arkadaşım Serdar Tekin’e yolluyorum. Yani, kendin yaz-kendin oku dergisi değil H@vuz. Bu kaygıyı (iyi ürün, kötü ürün) bizler de yaşıyoruz ama yazınsal-sözel dergiler gibi değil. Zira bu dergiler satışa endeksli. Dergide ne kadar tanınmış yazar varsa, kalitenin de o denli yüksek olduğunu düşünüyorlar. Bu nedenle de birçok genç ve iyi yazara kapılar kapanıyor.

H@VUZ YAYINLARI

Tel.: +49 (0) 6159 7179-50 Faks: +49(0) 6159 7151-95
Mobil: +49 (0) 172 6940663 / www.havuz.de / E-Mail: info@havuz.de

Ölü Doğdu Bu Aşk...

Kimdin sen?

Ellerim başıboş yazıyor şu an. Aslında hesap kitap yapıp, bir şeyler okumam gerekirken; nemli bir ağustos sabahının teri gibi, yapıştı sözcükler kalemime.

Çünkü aynı şehrin ışıkları vuruyor yüzümüze, aynı havayı soluyoruz. Her gün aynı bulut kümesi geziniyor üzerimizde. Ve her gece aynı göğün altında uyuyoruz...

Bazen kırmızı ışıktaki karşılaşıyoruz; iyi ki dur diyor ışıklar ve iyi ki kurallar var, duruyoruz...

Çoğu kez nerede ve kiminlesin bilmiyorum. Henüz yeterince farkında olmadığımız yalnızlıklarımıza ortak oluyoruz. Gün boyu usumuzda, geceleri rüyalarımızda o çok az olan hatıralarımız canlanıveriyor.

Bilemedim, neydin sen?

Ankara'nın o tuhaf kasım akşamında karşımda yarım bir silüet, güney sığağında
-tadımlık- şarabım oldun; hepsi o kadar. Biliyorum içmeyi de sevmezsin sen.

Şaşkındım, neydim, kimdim, kiminleydim bilemedim. Ansızın bir şimşek gibi görünüp, birden kayboluverdin. Gürültün kaldı sadece kulaklarımda. Oysa ben senelerce beklemişim seni; adını dahi bilmeden. İsmi aniden esmişti kulağımda. Ve aniden duyulmaz oldun.

Şimdi sensizim...

Kurak bir yaz gibi, hayal ettiklerimi ve söylemeye gücümün yetmediği birçok şeyi yakıp geçti vedasız gidişin. Sen, geride neyi yaktığını, geleceğime dair neleri yok ettiğini bilmeden çekip gittin.

“Sevmem ayrılık konuşmalarını” demiştin, *oysa ben sevip sevmediğimi bile bilmiyordum henüz.*

Günler, geldi geçti. İçimdeki seni yıldırım hızında yok edemedim. Oysa sen seviyorsun diye iskambil oyunlarını bile öğrenmeye başlamıştım. Yarım kaldı birçok şey gibi...

Şimdi yalnızım...

Fakat caddeler dolusu sen olan bir şehirdeyim. Çok zor oluyor böyle yaşamak biliyor musun? Gülüyorum, oynuyorum, şakalaşıyorum... Rakamlarla birilerini kurtarıyorum... En çok hesap makineleri ya da telefonlara adını tuşladığımı fark ettiğimde gülüyorum. Bazen de ağlıyorum elbette... “Gözyaşıdır hayatın mayası” diyip geçiyorum.

Ruj bile sürüyorum artık dudaklarıma. Yürüdüğün kaldırımdan yürüyorum mesela. Belki oturduğun koltukta oturuyorum gün içinde *-bıraktığın sıcaklık henüz soğumamış oluyor-*, selam verdiğin insanlara ben de selam veriyorum. Belki senin sevmediklerini seviyor, sevdiklerineyse yüzümü dönüyordum kimbilir? İşin aslı, *-nafile-* az saklamadım seni onlardan. Ben, daha ‘O’ yokken ‘O’nu sevmiştim diyemedim hiç. Beni biraz yüreklendirmedin ki...

Aşkın en şaşalı zamanıydı. O dönme dolaba sen bindirdin beni ve en tepede nabzımı saymam mümkün değilken, aşktan nefes bile alamıyorken, yüzüstü yere kapaklanmış buldum kendimi. Tesadüfen dünyaya gelen, istenmeyen bir çocuk gibi...

Kimdin sen sahi?

Seni ve beni *-henüz-* yan yana bir resme koymamışken gittin. Sana ve bana dair hayal edebildiklerim, yanağını okşarken avucumda kalan dudağının ıslaklığı kadardı. Zaten bu da senân hayalindi.

Oysa ne tok sesin vardı bağırabilirdin *-ne yaşamak istiyordu isen-*.

Ne güçlü bakışların vardı, camları delip geçen, sadece bir sonraki kırmızı ışıktaki karşılaşınca dek süren.

Oysa sevgi ikimiz için ihtiyaçtan da öteydi. Yaşamak istiyorum ‘evet’ dedirtmedi sana; gazetelerin üçüncü sayfa haberi gibi, bir sonraki gün unutulmuş hayatın.

Ben senden çok şey istememiştim biliyor musun? Kalsaydın, bir sonraki adım kaçınılmaz olacaktı. Hâlbuki şimdi; ‘Biz’ olamadan sonsuza değin ‘sen’ ve ‘ben’ olarak kalacağız artık.

Gittin... Arzularım heveslerim ‘evet’lerim boşlukta asılı kaldı...

Neden gelmiştin ve neden gittin?

Şimdi seninle dolu bir şehirde yaşamak beni zorluyor olsa da, olsun, iyi ki vardın. İyi ki oldun hayatımda *-bir rüya kısalığında-* ne yalan söyleyeyim?

Şimdi yürüyorum, gözlerim karşımda bana bakıyor. Yarınlara bakmayı istiyorum ama, gözlerim geçmişimi izliyor.

İşte artık sözcükler de yorgun... Yaşamsa bıraktığım yerden göz kırptıyor. Artık yavaş yavaş ve ezici bir çoğunlukla, bu aşk senden iltica ediyor.

Nurcan Kalkan

Sahne

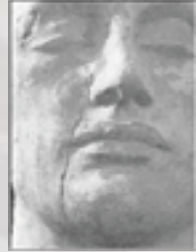
Sahne bir ölüm tasarısıdır
Zille açılır perde
Silahımızı çektiğimiz yerde
Ölürüz

Şehir kutsanmamış bir taş bebektir
Yalancı umutlar sunar bize
Sahte hayatlar ısmarlarız
Tozlu antikacılardan
Ben raflardan siyahı seçerim üzerime
Sen beyaz giyersin
Bu kent beni kurban eder

Umursamaz bir delinin ölümünü
Ne boğazda balık tutan adam
Ne pembe hayaller kuran kadın

Hepimizin içinden bir İstanbul geçer
İçimizden bir şiir geçer
Okumak isteriz de
Utanırız
Okuyamayız
Okutmazlar
Anlamazlar

Sahne bir sendromun tasarısıdır
Üzerinde aşk durmaz oyuncuların
Hayat aynaların yansımasıdır
Bir kadın çığlığı
Bir silah sesi
Bir kurşun
Ve sahne kapanır...

Islamabad-Pakistan, 2006. 01. 07

Mustafa Burak Sezer

Sonsuzda Dans

Kedilerin uyuduğunu sanan
bir kumrunun yavrusu
kanatlarını yadırgayarak
uçma denemeleri yapıyordu

Hırpalandıkça güzelleşen
kendisiyle sevişen doğa
aklı bozguna uğratan
tanrısal bir hakla
karmaşa kaynatıyordu

Güneşin sarı sıcak kaftanı
örttüğçe üstünü bahçenin
kılcal damarlarında
dereler akıyordu
kırmızı gülün
yaprak yeşil terliyordu

Kilim kanatlı kelebek
uçuşan bir uğultunun
çevresinde dönerek
ölümün rüzgarıyla
kendini yaratıyordu

Gülibik bir şafakta
hem gül gördü hem yaprak
uykusundan silkinerek
kıstı gözlerinin merceğini
tırnaklarının sivriliğini
kumruda denedi ala bir kedi

Çağdaş Türk Dili: Eylül 2000

Bülent Güldal

Asuman &
Atanur Doğan

Grand Market
(Kapalıçarşı) - İstanbul

Ceplerimde

Hacı Yatmazlar

Gecenin içinden gelen çocuk ağlaması böldü sohbetimizi. Şoför Ömer “servis çekmekten” yorulmuş kollarını sinirle havaya kaldırarak sunturlu bir küfür savurdu odaya. Küfür odanın duvarlarına çarpıp düştü masanın orta yerine. Masanın ortası bir yangın yerini andırıyordu artık. Bir çocuk ağlamasından yola çıkıp, anısı olan her şeye bulaşmıştı masa. Sıradan bir sohbeti bir öyküye çevirme telaşındaydı. Elimi uzatsam yanacaktım. Şaşkın gözlerle kendime bakan bir yalnızlık gibiydim.

Ömer evine davet ettiği misafirin önünde küfür etmekten utanıp mutfığa gitti. Önce bir takım mutfak eşyalarının yer değiştirilirken çıkardığı anlamsız sesler yayıldı ortalığa. Sonra yarım bırakılmış bir sohbeti tamamlama isteği. Bir süre sonra Ömer elinde bir yoğurt kasesiyle oturma odasına girdi. “Yer misin abi? Bir tek bunu buldum dolapta.”

Bira ve yoğurt. Önce kahkahalar atmak geçti içimden. Hemen vazgeçtim bu duygumdan. Ömer’i şaşırtmak istemedim. “Bak bu iyi oldu işte...” diyerek gülüm-sedim.

Ömer yoğurt kasesini sehpanın üzerine bırakıp koltuğuna otururken azarlanmaktan korkan küçük bir çocuk gibi başını önüne eğip. “Kusura bakma...” diyecek oldu. Ömer’in sözünü kesip “Estağfurullah.” dedim usulca. Daha soru sormama fırsat vermeden devam etti Ömer.

“Bu çocuk açlıktan ağlıyor be abi. Biliyor musun? Masanın üzerindeki ateş topuna baktım. Gittikçe kızarıyordu karanlığı gecenin. Çocuk çığlığı bulunduğu yerden çıkmış yanıma geliyordu. Ömer elleriyle kulak-larını kapatmaya çalışarak söylenmeye devam etti.

“Puşt... jöle sürüyor saçlarına utanmadan. Neymiş yakışıklı olacaktı. Yerim ulan senin yakışıklılığını. Götüme kaş, göz yapsam senden daha yakışıklı olur hayvan herif. Aslında çocuğunun açlığını sürüyor saçlarına... Ekmek parasını.”

Birden kesiliverdi çocuk ağlaması. Kayboldu masanın üzerindeki ateş topu. İçim yanmaya başladı. Biramdan kocaman bir yudum aldım. İçti yandı masanın. Ömer ayırdı ellerini kulaklarından, sohbete döndü. “Genç bir oğlan bu. Kız sevmiş bu kopuğu, kaçmışlar. Garibim sessizce sokuluvermiş koynuna, bir çocukları olmuş. Kızın ailesi okumuş adam dolu. İstememişler bu evliliği. Reddetmişler. Aç bırakıyor it. Ama kız mutlu. Delireceğim be abi. Çalışsın diye kaç kere dövdüm, kaç kere kulağından tutup zorla işe götürdüm. Nafile. Ben sabah iş yerine bırakıyorum. O öğlen evde. Öldürürüm diye ödü koptu benimkinin. Kaç kere ekmek, yemek gönderdik sayısını ben bile unuttum. Benim etim, budum ne ki be abi. Mahalle çocuğum olmasa, bana ne diyeceğim ama mahalle çocuğum...”

Sıkılğan çaldı telefon. Bir resim gibi düştü odaya bir kadın sesi. Yanında eteklerine dolanmış çocuğuyla.

Ömer az önce anlattığı olayların etkisiyle açtı telefonu. “Ne var?” dedi. Yumuşacık bir ses yakaladı Ömer’i. Erkekliği elden bırakmadan gevşedi Ömer’in sinirli sesi. Gülümsemeye benzer bir şey belirdi yüzünde.

“Tabii... Görürsem söylerim.” dedi alaycı. Telefondaki ses ısrarlı devam etti konuşmasına. Ömer’i özlemiş gibi devam

etti. Bir süre dinledi sesin içindeki sevmeyi Ömer. Anlamını yalnız kendinin bildiği baş sallamaları ve söylemek isteyip de ben varım diye söyleyemediği sözleri içinden geçirerek dinledi.

Bitirim şoför ağzıyla telefondaki sesi kesip. “Kızım beş servis çekiyorum her gün fabrikalara. Üç işte çalışıyorum. Anan bilmiyor mu bunları?”

Ne dediyse dedi ısrarcı ses. Ömer dudağının kenarında ansızın açiveren gülümsemeyi bana göstermemeye çalışarak dinledi bir süre daha.

“Tamam kızım. Tamam. Uzun etme. Ben patron çocuğu değilim. İki yüz kelle taşıyorum her gün. Öyle dilediğim zaman, dilediğim yere gidemem.”

Karşıdaki ses bir an kesecek oldu Ömer’in konuşmasını. “Lafımı kesme. Bilirsin neler olacağını. Bak misafirim var bu akşam. Abimin yanında bozdurma ağzımı.”

Saygılı kapandı telefon. Ömer’in yüzündeki, o içinde her şeyin olduğu erkek gülümseme yerini usulca utangaçlığa bıraktı. “Benim ki... Kaynanaya gönderdim de.” Birasından bir yudum alıp devam etti.

“Beni özlemiş kaynana. Nasıl gideyim be abi. Kızını gönderdiğime şükretmiyor da.” Sohbetimizin orta yerine düşen çocuk sesi duyulmadı bir kez daha. Belki de uyumuştı, anasının süt vermekten yorgun memelerinde. Onunla birlikte Ömer’in biriktirdiği tüm öfkeler de uyudu. Biranın yanında kaşıklanan yoğurt kıvamında bir tada dönüştü sözcükler.

Gençliğini anlattı önce Ömer. Filinta gibi delikanlılığının tadını çıkaramadan her gurbetçi gibi çocuk yaşta nasıl çalışmaya başladığını anlattı. Güney Doğuda komando olarak yaptığı askerliğini. Göreve çıkınca aylarca dağlarda kalıyorlardı. Kışın o çetin şartlarında asteğmenini dağda pusu atmış düşman ateşinden bile kurtarmıştı. Bunu onur meselesi yapan asteğmenin daha sonra bir yolunu bulup kendisini nasıl dövdüğünü anlattı içi burkularak. Dayak yemekten çok ne olduğunu anlayamamak yıkmıştı Ömer’i. Allah’tan komutanları kendisini çok seviyorlardı da onu korumak için asteğmeni sürgüne göndermişlerdi. Böylece onurunu korumuştı Ömer. Yoksa askerliğini bile yakabilirdi onuru için. Ömer eski neşesine kavuşmuş anlatıyordu durmadan. Ablasını, kaza geçiren eniştesine nasıl yardım ettiğini. Evliliğini. Sohbetlerin en tatlı dönemeci olan hovardalık öyküleri aldı gecenin ilerleyen saatlerinde bira masamızdaki en müstesna yeri.

Ömer’in anlattığı bütün öykülerde kendimi buluyordum. Ömer, Ömer olmaktan çıkmış tüm Hristiyan aleminin beklediği Mesih’e dönüşüyordu. Evet bu dünyayı kurtaracak iyilik

meşalesi onun ellerinde yanıyordu sanki. Dünyanın neresinde olursa olsun haksızlığa uğramış tüm insanların acılarını yüreğinde hissediyordu. İmkani olsa tüm dünyadaki kötülüklerin kökünü kazıyacaktı Ömer. Ama çapı bu kadardı işte. Elden bir şey gelmezdi.

O anlattıkça içim coşuyordu. Onunla neşelenip, onunla küfür eden bir adam haline dönüşmüştüm. Kelimelerim hınzır anlamlar yükleyerek birbirlerine, oradan oraya koşturmaktan yorgun düşmüştü.

Birden her şey koptu. O güzelim sohbet kelimelerden oluşmuş bir ses kasırgasının içinde kaybolup gitti. İçimde yok olmaya yüz tutmuş, unutulmuş ne varsa hepsi canlanmaya küçücük çocuklar gibi sokaklarda koşturmaya başladılar. Gecenin çocuklarıydık şimdi. Tüm şehre dağılmıştı ayak seslerimiz.

“İyi misin abi.” diye seslendi Ömer kaygılı bir sesle. Kendimi toparlayıp sevecen baktım ona. Ömer’in yüzüne kaygı yakışmamıştı.

“İyiyim.” diyebildim usulca.

“Hayır, kaydın gibi geldi de bir an. Hani Allah korusun tansiyon falan olmasın da?”

Nasıl anlatırdım ki Ömer’e. Aslında bir kişi olduğunu hepimizin. Sabah olunca gözlerimizde unutulmuş çocuk sevinciyle şehrin dört bir yanından sokaklara döküldüğümüzü. Küfür gibi yaşadığımız bu hayata inat, yollar boyu sustuğumuzu. Nasıl anlatırdım ki, Ömer’in o bir topan ekmekle mutlu olmayı becerebilen çocuk dünyasına. Sustum.

Gecenin bir vakti izin istedim. En kısa zamanda tekrar görüşme dilekleriyle el sıkıştık. Ömer’in çay mahallesindeki evinin konukseverliği içimi acıtmıştı. Onun tertemiz dünyası bir yerlerde kabuk bağlamaya başlamış yaralarımı fitil sokmuşçasına kanatıyordu. Sokağa zor attım kendimi. Yüzümde kıskançlıktan çalınmış bir gülümseme. Ardımda bıraktım Ömer Mesih’i.

Günlük yorgunluklarında yaşamın, her zaman bir şeyler kaybederek geçiyordu günler. İçime dair kayıpların hesabını yüreğim tutuyordu. Sevgi nöbetlerinde, sevgisizlik ateşiyle yaralanmış yüreğim. Maddi kayıplarımın hesabınıysa karakollar, mahkemeler tutuyordu. Küçük omuz çantamdan çalınmış bir cep telefonu yüzünden baş vurmuştum karakola. Bir gün karakoldan arayıp cep telefonumla ilgili karakola baş vurmamı istediler. Ben de gittim. Karakolun kapısından içeriye girerken kapıdaki nöbetçi polis yolumu keserek, şüpheyle yüzüme baktı. “Kimi göreceksiniz?” diye sordu.

“Telefonum çalınmıştı da. Onu bulmuşlar galiba. Karakoldan arayıp gelmemi istediler.”

“Kim aradı?” diye şüphe dolu sorularına devam etti nöbetçi polis. İki eliyle otomatik silahının kabzasını sımsıkı kavrayarak.

“Sanırım nöbetçi memur.” deyip geçiştirdim soruyu.

“İkinci kata çık. Oradaki nöbetçi memur ilgilenir seninle.”

Loş merdivenlerden çıkıp ikinci kata vardığımda genç bir bayan polis karşıladı beni.

“Buyurun. Kimi aramıştınız?” Yorgun yüzü gülümsemeye çalışıyordu. Girişteki polis memuruna anlattıklarımı ona da yineledim bir solukta. “Tamam. Şöyle bekleyin biraz. Komiserim sizinle ilgilenecek. “Gösterilen sandalyeye oturup beklemeye başladım.

Koridorda bulunan odaların zaman zaman kapıları açılıyordu. Odalardan asık suratlı bir takım insanlar çıkıp başka odalara giriyorlardı. Çoğu sivil giyimli bu insanların kim olduklarını anlamak çok güçtü. Bana şüpheyle bakanların polis olduklarını düşünmeye başladım bir süre sonra. Davetli olarak gittiğim karakolda potansiyel bir suçlu psikolojisi yaşamaya başladım.

Nöbetçi bayan polisin masasındaki telefonun sesi böldü bu şüpheli beklemeyi. Birlikte komiserin odasına girdiğimizde bizi güler yüzlü genç bir polis karşıladı.

“Komiserim, telefonunu bulduğumuz vatandaş geldi.”

“Buyurun. Şöyle oturun.” diyerek masasının önündeki koltuğu işaret ettikten sonra bayan polis memuruna dönerek. “Kimlik tespitini yapın beyefendinin de telefonunu teslim edelim.” Kimliğimi bayan polise uzatıp oturdum yerime. Komiser yerine oturup çekmecesinden telefonumu çıkartıp bana uzatırken.

“Çay mahallesinde bir operasyonda bulundu telefonunuz. Şansınız varmış. Şehirden çıkarılsaydı telefonlar. Bulmamız bayağı zaman alırdı.”

Komiserin odasının kapısı çalındı birden. İçeriye sivil giyimli biri girdi. Elindeki evrakla masaya yaklaşıırken.

“Konuştumu?” diye sordu komiser.

“Evet amirim. İfadesini imzalattık. Siz de imzalarsanız savcılığa sevk edeceğiz.”

Komiser evrakı eline alıp sessizce okumaya başladı. Bir süre sonra başını kaldırıp “Daha önceden bir sabıkası var mıymış bu Ömer’in araştırıldı mı?”

“Araştırdık ama herhangi bir sabıka kaydına rastlayamadık amirim.”

Şaşkın, başını sallayarak ifadeyi imzaladı komiser. Sivil polis odadan çıkarken bana dönüp.

“Telefonları evinde yakaladığımız şahıs. Her şeyi itiraf etmiş. Oysa işi olan normal bir vatandaş gibi görünüyordu. Gidişat pek iyi değil ya Allah sonumuzu hayır etsin.”

Çay mahallesi ve Ömer adı bir bomba gibi düştü kulaklarıma. Beynim alev topuna dönüşmeye başladı. Beynimde başlayan yangın tüm vücuduma dalga dalga yayıldı. Ellerim titremeye başladı birden. Tansiyonum tavan yaptı. İçimde ne kadar duvar varsa yıkılmaya başladı. Her yanımda kan revan bir tiksintiyle kendini suçlamaya başlamıştı. Gerekli evrakları imzalayıp telefonumu aldıktan sonra karakoldan dışarıya çıktığımda ağlamamak için kendimi zor tutuyordum. Eğer bu Ömer, benim tanıdığım Ömer’se tüm suçlusu bendim hayatın. İki aydır aramamıştım hiç. İki aydır ne haldesin diye sormamıştım. Lanet olası dünyada üç kuruş param varsa niye paylaşmamıştım ki. Gerçi uzun zamandır hiç param olmamıştı ya. Birden yağmur başladı. Tam bir ahmak ıslatandı bu. Yağmur damlaları yüzümü ıslattıkça göz yaşlarım usulca saklandıkları yerlerinden çıkıp yağmur damllarına karışarak yanaklarımdan süzölmeye başladılar. Telefonumun sesiyle kendime geldiğimde kimin aradığına bile bakmadan açtım telefonu.

“Merhaba abi. Nasılsın?” diye soruyordu telefonun ucunda Ömer’in sesi. “Hayırsız çıktın be abi. İnsan hiç arayıp sormaz mı kardeşini.”

“Ömer. Kardeşim iyi misin?” diye sordum. Utancımın arasına kırmızı güller serpiştirerek.

“İyi be abi, ne olsun. Bütün gün servis çekiyoruz işte. Aynı tas aynı hamam anlayacağın. Senden ses seda çıkmayınca merak edip aradım. İyi misin diye.”

İçimin yağmuru daha da şiddetlendi. Fırtınalarımı karıştı gökyüzünde çakan yıldırımlar.

Çığlıklarla ağlayarak uyandığımda rüyamdan. Tansiyonumun yükselmesiyle başlayan burun kanamam, kandan bir heykele çevirmişti bedenimi. Banyonun aynasına yansıyan kızıl adam yüzümü pespembe sularla aydınlatmaya çalıştım bir süre. Kanama durmuyordu. Her yalnız yaşayan insan gibi korkuya kapıldım bir an. Ölüm korkusu değildi bu. Tanıdık bir korkuydu. Sakat kalırım da başkalarına muhtaç olurum korkusuydu belki de. Deliryuma kapılıp daha kötü olmamak için şarkı söylemeye başladım.

“Geçtim düşler sokağından,
Bir gece vaktiydi.

Ceplerimde Hacı yatmazlar.”

Aşlında şarkı falan söylemiyordum ben. Bir yardım çığlığıydı sesimde yankılanan. En son sokak kapısını açtığımı ve yere yığıldığımı hatırlıyorum. Karanlık bir tünelin içinden geçerek. Kan revan bir dostluğu hastane odalarına taşımış ambulanslar.

Kendime geldiğimde Ömer yoktu başımda. Olsun. Yine yoksul dertlerine şifa servisleri çekiyordur garip. Sahi, Ömer diye biri var mıydı gerçekte? Yoksa aç çocuk çığlığındaki yalnızlığımın adını mı Ömer koymuştum. Bilmiyorum. Gözlerimi açtığımda Hacı yatmazlarım hala ceplerimdeydi.

Ekrem Koçaçal, İzmir, 21. 11. 2004

Aynalı Rüya

(Ah bir aynaya baksa...)

Baksan aynaya ayna senden
Sen aynadan korkarsın iğrenirsin
Bölünür bir parçaya, bölünürsün
Bin parçaya, bin yerinden
Bin pislik saçarsın.

Mehmet Söğüt

Sıvaları yer yer dökülmüş odanın içini renklendiren tek şey, masanın üstündeki kitaplardı. Duvarların dibinde sağlı sollu konulmuş iki yer yatağı odaya bir hazinlik duygusu veriyordu. Delil, yatağında bağdaş kurmuş, kafasını sağa sola sallayarak sıkıntılı bir gecenin yorgunluğunu üstünde atmaya çalışıyordu.

Delil “Gidiyor musun? Git, kahvaltıyı ben hazırlarım. İş görüşmesinde sakın ol. Ben buradaki her şeyi hallederim, meraklanma.”

Halil “Tamam abi” dedi ve evden çıktı. Delil tuvalete girdi. Ne kadar iyi bir insandı bu Halil. Bunu düşünürken damarlarında hoş bir esinti yayıldı. Sevinci uzun sürmedi, kasvetin kasırgasına yine yenik düştü.

Delil’i işten atmışlardı. Arkadaşıyla kiraladığı daracık odasında umutsuzca kıvranıyordu. İş bulmazsa hali haraptı. Yataktan kalktı. Tuvalete gitti. Elini yüzünü yıkadı. Bıkkın bir halde aynanın karşısına geçti. Bir kaç gün içinde ihtiyarlamış, sararıp solmuştu.

Yuvadaki yavru kuşlar gibi ağızlarını açıp yiyecek bekleyen beş çocuk, beş can Delil’in ellerine bakıyorlardı. Ne olduğunu anlamadan evlendirilmesi... Ve peşi sıra beş afacan... Her şey birden oluvermişti sanki. Sıkıntıları arttıkça kitap okuma hevesine kapılmıştı. Okudukça ufku genişliyordu. Dünya görüşü değiştikçe yaşamı sorguluyor, yaşamı sınırlayan kalıplar onu sıkıyordu. Bu muydu yaşam? Neden bu kadar imkânsızlıklar vardı, şu ölümlü dünyada? Niye? Niçin... ?

Aynadaki yansımasına dikkatlice baktı. Görüntüsü kendisine yabancı gibiydi; yüzündeki çizgiler derindi, acılıydı. Zor bir hayatın içinde kıvrandığı, her halinde belli oluyordu. Omuzları çökmüştü. Gözlerinin eski parlaklığı gitmiş, yerine güngörmüşlüğü, korkuların, kâbusların, ezilmişliğin kahredici donukluğu yerleşmişti. Umudun kapıları kapanınca, her şey kapkara olmuştu.

Bir bez parçasıymış gibi kendisini işten dışarıya atan patronu usuna düştü. Dolandırıcılığı, çıkarıcılığı yüzünden okunuyordu. Çenesinin altında gerdanı sarkmıştı. Aynada iğrenç yüzüne bakıyor muydu acaba? Dişlerini gıcırdatarak, “Ah, bir aynaya baksa” dedi. Tekrar çocuklarını düşünmeye başladı.

Ne yapacaktı? Kış boyunca çocukları ne yiyecekti? Gözleri, buruşmuş iki siyah zeytin tanesini andırıyordu. Yüzü solmuş, bir sonbahar yaprağı gibi soluk ve sapsarıydı. Aynaya daha bir dikkatle bakarak kır düşmüş saçlarını taradı. Çocuklarının görüntüsü gözlerinin önünden hiç gitmiyordu. Umut kapısı olarak gördüğü bu şehrin kapıları birer birer yüzüne kapanıyordu. Oğlunun, kendisini yolcu ederken duyduğu üzüntü, acı yalımlarıyla yüreğine sarılıverdi. Kendisi de çocukluğunda, tıpkı oğlu gibi, babasını yolcu ederken bir kaç gün üzülmüştü, sonra da heyecanla babasının dönüş gününü, alacağı hediyeleri, yiyecekleri düşünerek avunurdu. Babası geldiğinde tüm sevecenliğiyle göğsüne gömülür ve getirdiği eşyaların heyecanı ile da bu sevinci doruk noktasına ulaştırırdı. Bir sefer babasının verdiği parayla kendisine bir ayna satın almıştı. Satın aldığı o ayna, beynine kazınacak ve...

Babasını çok severdi, tıpkı oğlu Rahman gibi. Oğlum da mutlaka bunları yaşamıştır, diye düşündü. Çocukluğunda yaşadığı, inanılması güç bir anısını hatırladı. Her şeyi unuttu ve tüm benliğiyle gülümsedi. Büyüdükçe dertleri de, tasaları da kendisiyle birlikte büyümüştü. Gülümsemesi değişmiş, ağlamaklı olmuştu.

Aynanın Korkusu:

Aynanın karşısında mihlanmış pürdikkat kendi yansımasına bakıyordu hala... Beyninde anıları canlanıyordu. Dünyası, Fırat'ın doğu yakasından ibaret iken, Delil, başka memleketleri, özellikle de Fırat'ın batı yakasını merak ederdi. Çünkü ona göre Fırat'ın batı yakasında, hem uzakta olan babası, hem de farklı bir dünya vardı! Dünyanın sınırlarını oraya kadar götürüyor, oradan, yani, Fırat'ın batı yakasından ötesini hayal bile edemiyordu. Tüccar olan dayısıyla, nehrin batı yakasına gitmeyi istiyor, dayısı da sürekli Delil'in bu isteğini geri çeviriyordu. Bir seferinde çok ısrar etmiş dayısı da Delil'in ısrarlarına dayanamayarak onu yanına almıştı. Henüz on dört yaşında olmasına rağmen çelik gibiydi. Alev alev yanan güneşin altında yürüyebiliyordu... Giderken kavurucu sıcaklık onu fazla zorlamamıştı... Cebindeki ayna ve tarağı çıkarıp ikide bir saçlarını tarıyordu. Ama aynanın günah olduğunu sandığı için taşıyıp taşımamak arasında ikircimliğe düşüyordu. Dayısından sakınarak bakardı aynaya. Oysa dayısı, onun aynaya gizlice baktığını biliyordu. Fırat'ı küçük bir tekneyle geçip, bir süre bayır aşağı yürüyerek, hayvanları bol olan bir köye vardılar. Delil, uzun uzun etrafını incelemiş ve gördüğü her şey onu hayretler içerisinde bırakmıştı. Her şey değişik ve ilginçti... Köyün çocuklarıyla tanıştı... Dayısı alış veriş işleriyle uğraşırken, o çocuklarla top oynadı... Dayısının boz bir inekle geldiğini görünce sevindi... O köyün, sevdasından kendisini dağlara vurmuş, Use X(H)ecune'in köyü olduğunu büyüyünce öğrendi.

Dayısı "Al bu ineği sapasağlam bizim köye götür" dediğinde, neredeyse sevinçten uçacaktı. Böbürlenmiş, göğsünü askerler gibi öne çıkartmış, "Büyümüşüm demek ki" diye düşünmüştü. İneğin ipini sıkıca tutarak köyüne doğru yürümeye başlamıştı...

Güneş bir top ateş olmuş, dört yana alevlerini saçıyordu. Delil terden su kesmişti... Sıcak, yorgunluk, susuzluk ve açlıktan başı dönüyordu. Tabanı aşınmış lastik ayakkabısı, ayaklarını kızgın bir saç gibi harıl harıl yanan toprağın sıcğından koruyamıyordu. Ayakları terden vıcık vıcıktı... Dinlenmek için gölgelik bir yer aranmış... Midesi kazınıyor, dili damağına yapışıyor... Yorulmuş. Zorlanarak yürüyorken, tüm bu uğursuzlukları cebindeki aynaya yoruyor, ama kırıp atmaya kıyamıyordu... Gördüğü bir kayalığın gölgesinde dinlenmek için, sıcaktan dili sarkmış ineği, büyükçe bir taşa sıkıca bağlamış ve akrep ve yılanlardan korktuğu halde, kayalığın gölgesinde uyuyakalmıştı.

Aynanın karşısında kendi görüntüsüne bakmadan, beyninde ve gözlerinde akan çocukluk hayallerine bakıyordu. Çocukluğunda yaşadığı bu inanılmaz olay, tüm ayrıntılarıyla kafasında ve aynada canlanıyor ve o olayı tekrar tekrar yaşıyordu. Gördüğü şeyler karşısında dehşete kapılmıştı. Yaşadığı inanılması güç olan olay bu sefer de aynada canlanmaya başladı.

A)Canlanan Korkulu Rüya;

Gölgeliğinde uyuduğu taşın kapısı açılınca, görünmeyen bir el onu içeri çekti. Uçsuz bucaksız, yer yer tepelerden oluşan ama genelde düz olan yemyeşil bir alanla karşılaştı. Etraf tepeden tırnağa çiçeklerle donanmış ağaçlarla süslüydü. Şırıltılı şelaleler dengbejler gibi şakıyordu. Kuş seslerinin senfonisi insanı büyülüyordu. Delil merakla etrafını kolağan ederken, saçları kalçalarını döven genç kızlarla karşılaştı. Kızların baş döndürücü güzellikleri karşısında afalladı. Çiçek tarhlarının arasından, ak saçları beline ve ak sakalları göğsüne kadar inmiş nur yüzlü bir ihtiyar çıktı. "Oğlum sen bir güneşsin ve hep yükseleceksin. Çevrendekilere ışık saçacaksın" dedi ve kayboldu. Delil'in yüzüne tatlı bir gülümseme yayıldı. Üstündeki yırtık pırtık giyitleri birden sarardı ve çil altın libaslara dönüştü. Yanında duran kıza dokunmak istedi. Tam kızın başak gibi sapsarı olan saçlarına dokunacakken kız gözden kayboldu. Korkunç ve her tarafı tuhaf aynalarla donanmış bir kuş, korkutucu çığlıklarla gökyüzünü yarıp geçti. Gökyüzünün bitim noktasında, ışık saçan billur bir köşk vardı. Çiçek tarhlarının gerisinde, sağa düşen gölün içinde, kızlar türküler söylüyor ve masmavi sularla oynuyorlardı.

Delil, etrafını dikkatlice süzdü; çeşit çeşit yemeklerin olduğunu gördü. Yemeklerin üstünde buğular yükseliyordu. İştahla yemeğe başladı. Bir güzel karnını doyurup üstüne de kana kana su içti. Ak, gri ve mavi bulutlar adeta dans ediyorlardı. Kelebekler hoş bir biçimde kanat çırpıyorlardı. Omzuna konan ak bir güvercini tuttu, kanatlarını okşadı. Güvercini yere bıraktığında, güvercin uçan bir araca dönüştü. Uçan aletin kapısında genç bir kız, el sallayıp Delil'i çağırdı. Uçan araç yıldızların arasında hızla hareket ediyordu. Delil, şaşkındı; etrafa bakmaya çalışıyordu. Sarı kumlarla kaplı bir çölde durdular. Kumlar ışık saçıyorlardı. Kumdaki ışıkların parıltısı gözlerini alıyordu. "Burayı sevmedim. Ne zaman aşağı ineceğiz!"

Kız ilk defa sessizliğini bozarak, "Yaşadığım yerin bir takım kuralları var. Zamanı gelince ineriz." dedi

"Demek ki sizin yaşadığınız yerde de büyükler, kurallarla insanın önüne engeller çıkartıyorlar. Hoş değil!" dedi

Kız gülümsedi. Keskin bir sinyal sesi duyuldu. Uçan araca tekrardan bindiler. Geldikleri yere indiklerinde, bu güzelim dünyada her şey kırmızımsı bir rengin etkisi altına girmişti. Yolu çevreleyen pirinç heykeller, daha da kızıllaşmışlardı.

Düzenli aralıklarla konulmuş put şeklindeki heykellerden biri, birden dile geldi, "Artık çık" dedi, "gördüğün yeter

de artar bile. Ama bunları kimseye anlatma. Cebindeki aynayı da kır at.” Ses gittikçe yükseliyordu. “Cebindeki aynayı da kır at!.. Cebindeki aynayı kır at!..”

Ve aynadaki görüntüler silindi gitti. Ama yaşadığı olayın görüntüleri, canlıymış gibi beyninde akmaya başladı.

Kan ter içinde uyanmış ve telaşla ineği çözmüş; kayalıktan uzaklaşmak için var gücüyle yürümeye koyulmuştu. Fırat’ı geçmek için ineği tekneye koyarlar. İnek, korkudan yerinde duramıyor, sağa sola hamleler yaparak kaçmaya çalıştıkça tekne yalpalıyor. Zaten saatlerce uğraşıp tekneye koyabilmişlerdi. “Ah, bir de tekneyi devirirse” diye düşünmüş, peşi sıra da, “Tövbe... Boğuluruz!..” demişti.

Fırat’ın karşı kıyısına vardıklarında, ineği teknedeki indirirlerken hayvan var gücüyle bir tekme savurmuş, tam cebindeki aynaya denk gelmiş ve Delil, acıdan tortop olmuştu. Biraz iyileşince de cebindeki ayna kırıntılarını avucunda topladığı gibi ırmağa “yallah” etmişti...

İşini başarıyla yapmanın verdiği gururla başı dik, çevresine gülümseyerek bakan, sözüm ona alçak gönüllü ama zafer kazanmış bir kahraman gibi girmişti köye.

Ertesi sabah, evde, bu olayı tüm ayrıntılarıyla tekrar anımsamıştı. Uzun bir süre, gördüğü rüyayı kimseye anlatmamıştı korkudan. Sonra aynadaki aksini gördü. Gülümsedi. Elini yüzünü yıkayıp havluyla kuruladı. Kahvaltıyı hazırladı. Sandalyesini pencereye yaklaştırdı. Camdan dışarıya baktı. Bir erkek çocuğu babasının elini tutmuş ve babasına bir şeyler anlatıyordu. Çocukları geldi gözünün önüne. Büyük oğlu, başını ellerinin arasına almış, sessizce ağlıyordu. Eşinin beyaz teni, biçimli dudakları ve ilgin ilgin kokan saçları usuna düştü. Canlandı. Kadınlık koktu. “Kafayı mı yiyorum”, diye düşündü.

B) Canlanan Rüya ve anılar bittikten sonra; Gözünde, beyninde canlanan rüya ve anılar bittikten sonra, Halil geldi. Halil geldiğinde Delil hala pencereden dışarıya bakıyordu. Döndü arkadaşının yüzüne baktı. Arkadaşının gözleri gülüyordu. Halil’in iş sözleşmesini yaptığını sezer gibi oldu. Yine de sordu:

“Ne oldu? Sözleşmeyi yapabildin mi?”

“Evet abi...” dedi Halil.

“Nasıl emeğinin karşılığını alabilecek misin bari?”

“Nerdeee! Çocuklara biraz öteberi almam için iyidir. Abi birazdan çıkıp sana da iş arayalım. Ne dersin?”

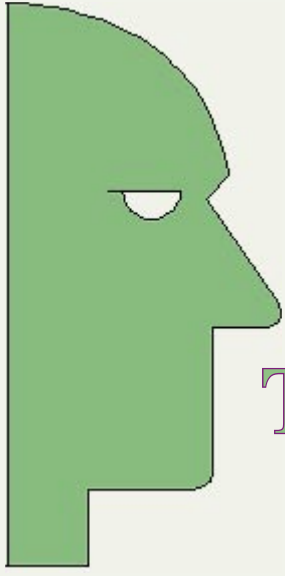
“Tamam Halil. Kahvaltıdan sonra çıkalım. Belli olmaz belki bir şeyler buluruz...” dedi.

Halil’in iş bulması, Delil’in yüreğine buruk bir sevincin gezinmesine sebep oldu.

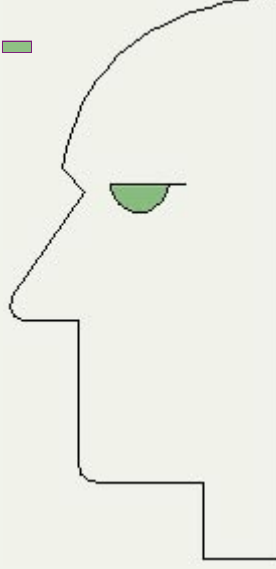
Kahvaltıdan sonra çıktılar. Bir kaç işçi bürosuna girdiler, iş sormak için. Hep olumsuz cevap aldılar. İş aramak için yürümekten güçleri kesilmişti. Yavaş adımlarla parka doğru yürüdüler. Aynadan canlanan anısını yine hatırladı. Tuhafıydı. Çocukluğunda rüyasında gördüğü ak saçlı ihtiyar yine gözlerine göründü. Nurlu yüzünün tebessümü ışıktıydı. Yüzü mutluluk saçıyordu sanki. Ak saçlı ihtiyar, “Oğlum dirayetini yitirme. Sabırlı ol! Sabırlı ol!” Sesini daha da yükselterek “Sabırlı ol!” dedi. Sonra da gözden kayboldu.

Ak saçlı ihtiyar ortadan kaybolduktan sonra Delil, başını her iki eliyle sıktı. Yüzünü avuçlarına aldı. Ak saçlı ihtiyarı tekrar görmek için gözlerini yumdu. Yine açtı. Yumdu gözlerini. Halil dikkatle ve şaşkınlıkla ona bakıyordu. Delil, kollarını her iki yana açtı. Ayaları gökyüzüne bakıyordu ve yay biçiminde havadaydı elleri. Önce sağa, sonra da sola doğru baktı. Sonra ağladı. Ağladı. Ak saçlı ihtiyarı görmek için etrafını kolaçan etti. İhtiyar görünemeyince de acıyla gülümsedi. Çölleşmiş yüreğine baharda yağan bir yağmur çiselercesine, ferahladı biraz. Gülümsedi. Gülümserken, içindeki depremleri dışa yansıtan, içinin aynası olan yüzü, fırtına öncesi hafif rüzgârla dalgalanan denizler gibi kırış kırıştı.

Mehmet Söğüt

Tiyatro -

Seyirci İlişkisi

Seyirci olmadan yaşayamamak tiyatro sanatının “olmazsa olmazı”dır. Bu niteliğine karşın, tiyatro bir sanat dalı olarak eleştirilirken önemli bir öge durumunda seyircinin pek önemsendiği söylenemez. Tiyatro gerçeği oyun yerinden seyir yerine akan karşılıklı akıma, alışverişe bağlıdır ve bu durum üzerine sanatsal, estetik gerçekliğini kurar.

Seyircinin tiyatroya gitme isteminde “eğlence” arzusu ön plana geçer. Kendini rahat hissetme, günlük sorunlardan uzaklaşma, kendisi gibi olanı görüp rahatlama ve yenileme arzusu onu tiyatroya götürür.

Öte yandan diğer bir görüş, “salt eğlence için tiyatro” anlayışına, sanatın değerini düşürdüğü gerekçesiyle karşı çıkarlar. Onlara göre tiyatro sanatının; toplumsal ve siyasal tartışmalarda mücadelenin desteklenmesi için, ayrıca seyircinin yaşantı yoluyla bilinçlenmesini ve duyarlılığını arttırmasında işlevsel olmasını beklerler.

Diğer taraftan, günümüzde seyircinin sinema ve tiyatroya gitme motivasyonları, çoğunlukla estetik gerek- çelerle değil, popüler reklam araçlarıyla mümkün olmakta. Bu durumda sanatsal ürünün beğeni ölçütünü; doğal olarak seyirci sayısı, oyuncuların popülerliği, kapalı gişe etiketleri oluşturuyor. Finanssal başarı getirmeyen sanatsal ürün başarısız sayılabiliyor. Diğer yandan oyun geniş seyirci potansiyeline ulaşsa ve estetik amacını gerçekleştirse bile, geniş bir değerler sistemine göre başarısız sayılabilir.

Seyirci, kurulu düzenin kültürel parametreleriyle, popüler kültür imajlarıyla, gerek bilgisel gerekse yaşantısal durumuyla; değerler sistemi ve beğenileriyle tiyatro sanatını etkiler bu haliyle genel seyirci potansiyeli tutucu ve gelenekçi bir profil çizer. Değişime karşıdır ve anlamadığı durumlara karşı koyar.

Geçmişe dönersek: 19 yy. sonunda Ibsen modern dramının kurucusu olarak bilinir. Eleştirilerle seyirciler tarafından kınanmıştır ve aynı zamanda oyunları birçok şehirde yasaklanmıştır. Ibsen’in oyunları, o dönemin seyircileri tarafından toplumsal ahlaka aykırı eylemlerin savunucusu olarak algılanmıştır.

Anlaşılan; seyirci genellikle alışılmış estetik biçimlere karşı koyarken, ‘yeni’nin alışılmış tiyatro

gelenekleriyle ve kabul edilebilir ahlaki ölçülerde sunulmasını isteyebilir.

Öte yandan, 1960'lı yılların genç ve maceraperest kuşakları, 'yeni'yi coşku ve istekle karşıladılar. İzleyici tepkisi değişip, oyun seçeneğini etkileyebiliyor. Bu bağlamda tiyatro: izleyici potansiyelini, tarzını, beğenisini dikkate almak gerekmektedir. Bu koşullarda yeterli seyirci çekmeyen tiyatroların yaşama şansı yoktur.

Sonuç; her 'yeni' kendi eksiğiyle beraber üretilir. Böylece yaşam, insan, sanat, hep yeni baştan üretilerek yenilenir. Bu bağlamda tiyatro sanatı, insanın iç ve dış gerçeğinin yaratıldığı, sınındığı bir bilgi üretme eylemiyse, bunu en saf haliyle, sahici ve samimi bir şekilde yapmalı, bu gerçekliği izleyen, paylaşan, üreten, tepki veren seyir yerindeki seyirciden de aynı samimiyeti beklemek tiyatro sanatının gerçeği ise; seyirci beğenisinin sınındığı, üretildiği bir tiyatroda tepkiler; hep kanıksanmış, alışıldık koşullu refleks biçiminde alkışla mı gösterilmeli? Yoksa aynı yerde üretilen yaşamın gerçeği, samimiyetin, sahiciliğin temel ölçütü olan seyircinin içten tepkisel protestosuyla mı? Bu durum sanatsal ürünün oluşumunda katkıda bulunanların emeğine saygısızlık olarak adlandırılabilir mi? Tiyatro "AGON" dan (çatışma) doğuyorsa; insanın kendisiyle, çevresiyle, dış gerçeklikle çatışması, dramının konusuysa ve oyun yeri seyir yerine karşı sorumluydu (bunun terside geçerli) bu sorumluluğun, bu çatışmanın yeni bir gerçeklik üretmesi bekleniyorsa; seyir yerindeki seyircilerinde etken, dinamik, eleştirel bir unsur olması gerekmez mi? Bunun olması için sadece kurulu, resmi, geleneksel tiyatro sisteminin değişmesi mi gerekir? Teknik açıdan geleneksel seyir yeri konumu, seyircinin sahnede üretilen gerçekliğe katılımını engelliyor, kısıtlıyorsa farklı oyun ve seyir yeri biçimleri denenemez mi? Tiyatro "AGON", sokaklarda, fabrikalarda, "Deli" evlerinde, genelevlerde, cezaevlerinde, ıslahevlerinde, ıssız ücra köylerde, özürlüler okulunda, yetimhanelerde, o çevrede kendi gerçeğini yaşayan insanlarla birlikte yapılamaz mı? Yapılmaz mı? Sadece beklentilere uygun "Nezaket şakşakçısı" olmasındansa, sahnede üretilen gerçekliğin gerçek sahibi ve sorumlusu olarak seyircinin doğrudan oyuna, oyunsal gerçeğe, üretilen yaşama katılması mümkün değil midir? Seyircinin doğrudan oyuna katıldığı bir tiyatral sistem o kültürel ortamdaki demokrasi deneyimiyle paralellik gösterir mi?

Bilimsel bilginin içselleşmediği, dogmatik ve sektör düşüncenin at koşturduğu, kendine "Göçebe" olmuş bir toplum karşısında tiyatral estetik kendini nerde, nasıl, kimlerle yeniler?!

Şafak Karali

Arayış

1.Kadın: Montaigne, Denemeler’inde dostunu neden sevdiği kendisine sorulursa bunu, “Çünkü o, o idi; ben de bendim.” diye anlatabileceğini söylüyor.

2.Kadın: İnsan ilişkilerini, herkesin biricikliği boyutunda temellendirmek. Sanırım, bunu göz ardı ediyoruz; ya da farkına varsak bile gerçekleştiremiyoruz.

3.Kadın: Sana katılıyorum. İnsana bu açıdan yaklaşmadığımızdan, günümüzde adı çokça anılmakta dostluğun, ama kendisi yok.

2. Kadın: Dostlarımızı kişiliğimize yakın bulduğumuz insanlar arasından seçmiyor muyuz?

3.Kadın: Haklısın. Çabuk ve kolay erişebileceklerimizi seçiyoruz. Çünkü, kolay ve çabuk ulaşabileceklerimize eğilimliyiz. Belki yadırgamamak gerek bunu. Her geçen gün, bu yönümüzle biraz daha birbirimize benzemiyor muyuz?

2.Kadın: Nicel olarak dostlar çoğalıyor. Nerdeyse, herkes birbirine dost.

1.Kadın: Sanal dostluklar yaygın şimdi. Dosta da kolay, çabuk erişmek mümkün. Zaten bizim de bekleyecek sabrımız yok!

2.Kadın: Sanırım, teknolojiyi amacından saptırıyoruz.

3.Kadın: Teknolojinin bize sunduğu rahatlığın yanı sıra, bizi sürüklediği yalnızlığa, insanın kısır çözüm arayışı da denebilir buna.

1.Kadın: Bu koşullarda, Montaigne’in söylediği anlamda dostumuz var diyebilir miyiz? Ya da hiç dostumuz yok da; gereksinimimiz, erişilmez özlemimiz mi dostluk!?

Üç kadının, bulutlu havanın içerde yarattığı loşluğa, yanan şömineden yayılan sıcaklığa, buğulu camlara, çalan hafif ezgiye, içtikleri kahve ve aromalı çay kokusuna karışan sesleri bir anda kesildi. Bulundukları

ortamın üzerlerinde yarattığı huzur, kendilerinden mi, birbirlerinden mi, ilişkilerinden mi duydukları bilinmeyen kuşlarla bir anda huzursuzluğa dönüştü.

Barakada

Adam uyandı. Gözlerini tavana dikti. Battaniyeyi ayağıyla yere savurup kalktı. Boş odada, camı gazete kaplı pencereye yöneldi. Odanın rutubetli, soğuk havası yarı çıplak tenine vurunca pencereyi açmaktan vazgeçti. Giysilerini yerden aldı, giyindi. Avluya çıktı. Tuvaletin yanındaki bidonu kucakladı, lavaboya dayadı. Bidondaki suyla yüzüne birkaç kez su çarptı. Odaya döndü. Yer yatağına çöktü. Sıcak bir oda, sıcak çorba, çay, ekmek çekti canı. Pencerenin kolunda asılı, boş ekmek torbasına baktı. Komşusunun akşamdan verdiği çorba ve pilavın boş kaseleri yerdeki tepside duruyordu.

Her gün, ezile büzüle boş kapları geri vermek, ekmek parası için insanlara avuç açmak... doymaz bedeni doyurmak için yaşamak! Hep yardım dilenmek...dilenmek, açlığa kalıcı çözüm değil! Öyle an'lar vardır ki içerisi, dışarı sanılır, sayılır; dışarıya yeğlenir. İçerde olmak için birini, yalnızca birini feda etmek yeterlidir!..

Öfkeyle yastığın altından usturayı çekti, açtı. Avucuna küçük bir çizik attı. Çizikten sızan kana, yerdeki sigara külünü bastı, avucunu sıktı. Usturayı kapattı, pantolonunun bel kısmındaki iç cebe yerleştirdi. Kabanını giydi. Beresini, ensesini, kaşlarını örtecek şekilde çekiştirerek taktı. Kapıyı çarptı, sokağa çıktı.

Kafede

1.Kadın: Yoksa biz, yaşamın anlamının kendi değer arayışımız olduğu bilinciyle, dost bulamayacağımızı, dost olamayacağımızı sezsek de, yine o değeri aramayı mı sürdüreceğiz!?

2.Kadın: Dostum olduğunu sıkça yineleyen biri vardı. En sıkıntılı anımda, günün hangi saati olursa olsun, hiç çekinmeden kendisini aramamı söylerdi. Birkaç gün görüşmesek arar, sitem ederdi. Dostluğundan başka paylaşacağı bir şeyi yok diye mi aramadığımı sorardı. O, böyle söyleyince kendimi bazen bencillikle suçlardım. Bir gün öyle bir oyun oynadı ki bana, meğer bütün sözleri, senaryosunun bir parçasıymış.

Biliyorum, bu olayın senin söylediklerinle ilgisi yok, ama konuştuklarımızın bendeki çağrışımlarını bastırmak istemedim. Çünkü benim için dostluk, öncelikle paylaşmaktır. Şu an, anlatma gereksinimi duyduğum bir olayı, beni içtenlikle dinlediğine inandığım kişilerle paylaşıyorsam, dostlarımla birlikteyim diyebilirim.

3.Kadın: Seninkine benzer bir deneyimi ben de yaşadım. Dostluğu düşünsel boyutuyla irdeleyelim; ancak, deneyimlerimizi de göz ardı etmeyelim. Çünkü biz, deneyimlerimiziz; yaşamımız da deneyimler toplamı.

Mesleğe yeni başlayan biri atanmıştı çalıştığım kuruma. Ailesinden ilk kez ayrı kalıyormuş. Aman bir sokuluyor yanıma, bir cana yakın ki sormayın gitsin. “Abla, mantı yapacağım bu akşam, yemeğe bana gel.” “Abla, babam pastırma gönderdi. Pastırmalı kuru fasulyem var. Birlikte yiyelim.” “Abla, bu patikleri sana ördüm. Hani geçen gün, ayaklarını üşüttüğünü, sancılandığını söylemiştin ya.” der, dururdu. İlk zamanlar davetini geri çevirmedi, ona ufak tefek armağanlar aldım. Giderek öyle sıklaştı ki bu davetler, sonunda dayanamadım. Onu incitmeyecek bir üslupla, aşırı ilgisi karşısında ezildiğimi, boğulduğumu, kendimi borçlu hissettiğimi söyledim. İçimden, “Acaba bir beklentisi var da, ondan mı böyle davranıyor?” diye geçirip bu düşüncemden de utanç duydum. Söylediklerime çok şaşırdı. Yaklaşımını, yetiştiği ortamın değerlerine bağlayan yığınla söz söyledi. O günden sonra kendini geri çekti. Birkaç ay sonra da ailesinin yaşadığı şehre tayini çıktı, gitti. Sonradan duydum ki, meğer bana yakınlığı tayin konusunda kendisine yardım edecek çevrem var diyeymiş. Birlikteyken çevremle ilgili sorularından kuşkulandıysamı duygusallığıma yordum tabii.

Yolda

Adam yürümekte. Bulutlar koyulaşmada, yel artmada, yapraklar savrulmada, ağaçlar soyunmada... adam yürümekte. Deniz çalkalanmada, gök gürlemede, yağmur çiselemede, kuşlar kaçışmada, martılar bağrıışmada... adam yürümekte.

Kendi dışarısı sandığı, saydığı, içeri doğru yürümekte!..

Kafede

1.Kadın: Tabii ki biz deneyimlerimiziz, yaşamımız da deneyimler toplamı. Birçok kavram gibi, dostluğun çerçevesini de ona yüklediğimiz anlamlar belirliyor. Dostluğa yüklediğimiz anlam paylaşımsa, günümüzde bu kavramın yaşadığından, yaşatıldığından söz edilebilir. Elbet, belli koşullar da.

2.Kadın: Nasıl yani?

1.Kadın: Olağan dışı koşullar. Olağan dışı koşullarda dostluğun konumu; yani bu kavramdan söz edip edemeyeceğimiz.

3.Kadın: Bugünkü söyleşi konumuz dostluk olduğuna göre, kavrama bu açıdan da bakabiliriz. Yalnız, varmak istediğin ya da dikkatimizi çekmek istediğin noktayı biraz daha açar mısın?

1.Kadın: Bakın arkadaşlar. Niyetim kimseyi sınamak değil. Dostluğu sadece bir başka açıdan irdelemek.

2.Kadın: Örneğin?

1.Kadın: Öyle durumlar vardır ki, kavramlar tepetaklak gelir. İşte o zaman, o kavram da ölür. Örneğin; şimdi bu kafenin kapısı aniden açılrsa, içeriye eli tabancalı biri girse, içimizden birini öldüreceğini söylese hangimiz kendini feda eder!?

Kafe Civarında

Adam, kafenin ıssız, dar sokağa bakan arka duvarına sırtını dayadı. Telaşa kabanının ceplerini yokladı. İç cebinden çıkardığı tek sigarayı, kırılan yerinden kopardı. Homurdanarak yere attı. Kalanını yaktı. Dumanı ardı ardına içine çekip havaya savurdu. İzmariti yere attı. Kafenin yan tarafına geçti.

Kafede

Bir anda üçünün de bakışları önce kapıya, sonra birbirlerine çevrildi.

2.Kadın: Dostluk, özünde dürüstlüğü de barındırıyorsa, ben bu durumda ne yapacağımı yaşamadan bilemem.

3.Kadın: Deneyimlemeden yorum yapmak zor tabii. Ancak seçmek zorundaysam, ölecek insan, yokluğunun acısını her an duyacağım biriyse, o acıyı her an yaşamaktansa....

2.Kadın: O an, korkuya yenik düşülebilir.

1.Kadın: Sadece korkuya değil. O an, yaşama tutunmak için, birçok gerekçe üretilir; onlara sığınılır.

Hepsi bir yana, ölenin ardından çekilecek acıdan dolayı kendini feda etmekle, feda etmemek arasında fark yoktur. Çünkü, her ikisi de egonun oyunudur. Kendini feda etme nedeni, kişisel yarara dayandığından, feda edene de dost denemez.

Kafenin Penceresinde

Adam, kafenin yan duvarından pencereye doğru uzandı. Tülle örtülü camın kenarına alnını dayadı. İçeriye kolağan etti.

Kafenin girişindeki masada üç kadın. Masanın az ötesindeki kasada kasiyerle konuşan bir garson.

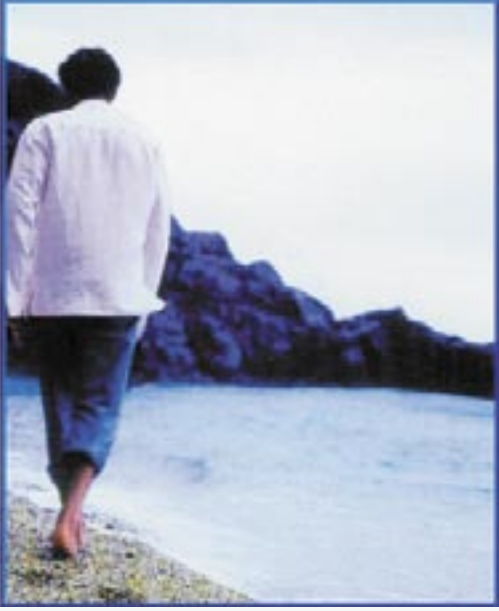
Başını camdan çekti. Etrafa bir göz attı. Pantolonunun iç cebinden usturayı çıkardı, açtı; eliyle sıkıca kavradı. Elini ıslak kabanının cebine soktu. Hızla kafenin kapısına yürüdü. Kapının önünde durdu. Usturayı çıkardı. İçeri daldı. “Kıpırdamayın!” diye bağırdı. Göz ucuyla kasadakileri yoklarken, ağır adımlarla kadınların bulunduğu masaya gitti.

Tok sesi kafede yankılandı. “Kahrolsun be!.. Biri ulan, ulan biri...hanginiz beni dışarıma gönderecek!?”

Dilek Yazar, İzmir, Aralık-2005

Yalnızlık Psikolojisi

-Kurt Kapanından Huzur Limanına. . -

“Deha yalnızlığın çocuğudur.”

Mehmet Niyazi Gazeteci-Yazar

“Kendini yalnız hissettiğin kadar yalnızsın ve güçlü hissettiğin kadar güçlü...”

Can Yücel Şair-Yazar

“Yalnızlık, hastalıkların üreyebileceği en uygun ortamdır.”

Dr. Brauer ‘Nietzsche Ağladığında’ adlı eserinden

Irvın D. Yalom Psikiyatrist Dr.

Yalnızlık Psikolojisi

-Kurt Kapanından Huzur Limanına. . -

Her şey bir ihtiyaçtan doğar. Her yapılan iyi yada kötü bir anlam taşır. Her anlam hayata bakışımızı farklı şekillerde etkiler. Her insan bu sınırsız farklı bakış açılarına göre kısmen hastadır. Bu yüzden iyi yada kötü anlamlar çağrıştıran, kimi zaman ihtiyaç haline gelen yalnızlık duygusuna farklı açılardan bakarak bu duyguyu disipline etme ihtiyacımız olduğuna inandım. Bu duygunun; insanın hastalanmasında, hayata bakışında, algısında meydana getirdiği değişikliklerin ortaya çıkmasını istedim. Kısacası eksikleri, fazlalıklarıyla beraber bu çalışmamla, yalnızlığın olabildiği kadar doğru tanınmasını sağlamaya çalıştım.

Modern dünyada bir salgın hastalık olarak yaşanmakta olan yalnızlık ülkemizde kuşkusuz çok daha hafif ve anlamlı bir şekilde yaşanmaktadır. Bizim millet olarak tarihimizden aldığımız dersler ve inançlarımızdan aldığımız güç, bu duyguya karşı direncimizi arttırmaktadır. Son yıllarda modern dünya ile kurduğumuz kapsamlı diyaloglar, İnternet imkanından yararlanmaya başlamamız, ülkemiz insanının dünyaya açılması, kültüründe yaşadığı farklılaşma, inançlarında hissettiği karmaşa ve daha sayılabilecek bir çok faktör bu duygu tarafından derinden etkilenmesine neden olmaktadır.

Yalnızlık duygusu ile ilgili olarak ülkemizde yayınlanmış bir çok şiir kitabı var. Hikaye ve roman tarzında eserlere de rastlamak mümkün. Fakat bu tarz bir çalışmayla hiç karşılaşmadım. Daha da önemlisi bu duygunun disipline edilmesi ile ilgili bir çalışma bulamadım. Bu durum şu anda elinizdeki bu kitabı yazma cesaretimi arttırdı. Çalışmam kusursuz değildir. Bu duyguya en iyi yorumu, ruha inanan ruh hekimlerinin vereceğine inanıyorum. Çünkü onlar bu duyguyu en iyi analiz edebilecek donanıma sahip olarak yetişiyorlar. Yakın gelecekte ülkemizde bu konu ile ilgili olarak daha kapsamlı çalışmaların yapılması gerektiğine olan inancımı ifade etmek isterim. Yalnızlık duygusunu sevdim ve duyguya inandım. Zaten inanılarak yapılmayan hiçbir şey başarılı olamaz. Her yapılan işin doğal olması en güzelidir çünkü her yaptığımız iş kendimiz hakkında fikirler verir. Yaşamadığınız bir duygudan bahsetmenizin anlamı yoktur. Diğer insanlar yazdıklarınızdan yada uygulamadığınız davranış modellerinden etkilenmeyeceklerdir. Dil etkilemez. Yazılanlar da etkilemez. Etkileyecek olan doğallık, saflıktır ve yazdıklarınızla sizin özdeşleşmiş olmanızdır. Özdeşleşmeniz yoksa ve bunu gizlemeye çalışıyorsanız tüm gayretleriniz karavana atışı ile sonlanacaktır. İnsanlar aldatılamazlar. Sadece aldatılmaya çalışılırlar. Evrende hiç kimse

bir diğeri aldatamaz. Aldanan aldatmaya çalışanın kendisi olur ve duvara tosladığını belki de çok sonraları ancak fark edebilir.

Mevlana Mesnevisinin başında ayrılığı şöyle anlatıyor:” “Allahım, bana ayrılıktan paramparça olmuş bir gönül ver ki, ben ayrılık derdi çekenlerin ıstırabını anlayayım.” Kişi kendi içinde bir şeyler yaşamamışsa, onu kelimelere aktaramıyor. O zaman söz etkili olmuyor. Etkili olduğunu sananlar şov yapıyorlar. Halbuki doğal olmak için ruh taşımak gerekiyor.

Özellikle genç yaşlarımda ve hayatımın bazı dönemlerinde bu duygu ile olan yakınlığım olmasaydı böyle bir kitap çalışmasına cüret edemezdim. Buna rağmen asıl olarak böyle bir çalışma yapma kararı vermem yine benim dışımdaki, bana danışan ve karşılaştığım insanların bu duyguyu yoğun olarak yaşadıklarını gözlemlememden sonra olmuştur. Kitabın ilerleyen sayfalarında bu görüşümü daha net olarak bulacaksınız. Bu açıklamalardan sonra okuduğunuz bu kitabımın her ne kadar dua ederek bu duyguyu yaşamak istemiş olmasam da samimi olarak ve yaşayarak yazdığım bir eser olarak kabul görmesini dilerim.

Yalnızlık duygusunu yaşamakta olanlar ciddi olarak acı çekiyorlar. Onları yakından izlediğimde bir zamanlar benim de yaşadığım acılar geldi aklıma. Hayat acılarla iç içedir. Ve tüm acılar bizi geliştirmektedir. Yalnızlarla kendim arasında gerçek anlamda bir bağ oluşturdum. Bu duyguyu yaşayan insanları samimi olarak sevdim. Onlarda sanırım beni sevdiler yada sevecekler... Sevdüğünüzde sevilirsiniz. Aynı duyguları yaşayanlar duygusal eşitler. Tıpkı ruh eşleri gibi... Eşlerin kalplerinde bir birlerine karşı Yaratıcının verdiği bir muhabbet vardır. Yalnızlık duygusu hakkında o kadar çok yazılacak şey var ki... Kuşkusuz bunların hepsini bu çalışmamda yazamayacağım. Fakat farklı değerlendirmeler yaparak daha iyi öğrenmeniz ve yaşamanız adına bu duyguyu iyi ve kötü yönleri ile sizlere tanıtmaya çalışacağım.

* Mehmet Ali Bulut Kişisel Gelişim Dergisi Sayı 29 Haziran 2005 Sayfa 24

Yalnızlık Psikolojisi

-Kurt Kapanından Huzur Limanına. . .

Bu kitap çalışmasında yalnızlık duygusu hakkında çok hoş ve orijinal fikirler bulacaksınız. Yalnızlık duygusunun kimler tarafından nasıl ve ne şekilde yaşandığını öğreneceksiniz. Bu duygunun insana kazandırdıklarını ve kaybettirdiklerini fark edeceksiniz. Yalnızlık duygusu kurt kapanı olmasından huzur limanına dönüşümüne kadar, duygu dünyamıza kattığı zenginlikler ve huzursuzluklarla birlikte daha önce hiç yapılmamış bir derinlikle incelenip medya ve İnternet ortamındaki yansımalarıyla farklı açılardan değerlendirilmektedir. Kitapta ilk kez okuyacağınız ve ilginizi çekecek bir çok farklı yalnızlık şekillerinden bahsedilmektedir.

Kitaptan bazı başlıklar: Yalnızlık nedir?/ Dünyada yalnızlık/ Ülkemizde yalnızlık/ Yalnızlığın çeşitleri nelerdir? / Kadınların yalnızlığı/ Yaşlıların yalnızlığı/ Fakirlerin yalnızlığı/ Alkol kullananların yalnızlığı/ Bazı milletlerin yalnızlığı/ Yalnızlığı paylaşmak/ Yalnızlıktan hoşlanmak/ Yalnızlıktan utanmak/ Yalnızken mi yoksa kalabalıkta mı güvendeyiz/ Yalnızlığın ifade edilişi/ Kavgalarımız yalnızlığımızı bastırmak içindir/ En gizli korkumuz yalnız kalma korkusudur/ Mutluluğumuz yalnızlıktan anladığımız kadardır/ Acıların büyüttüğü yalnızlık/ Genç kızların yalnızlığı/ Yalnızlık duygusu ile her insanın bağı var/ Yalnızlığımız kaderimizi biçimlendirir/ Kralların, padişahların, yöneticilerin ve liderlerin yalnızlığı/ Manevi önderlerin yalnızlığı/ Evet aşk kısmen saçmalık ve sonu yalnızlıktır/ Mütevazılığa bağlı yalnızlık/ Burçlara göre yalnızlık/ Yalnızlık bulaşıcı bir duygudur/ İyiler hep acı çeker/ Şüphe eken hasat zamanı yalnızlığını biçer/ Huzur limanı yalnızlık.

Bu eser hayata, kendinize, diğer insanlara, anlamın bütünlüğüne bakış açınızı değiştirecek. Yalnızlık duygusunu kontrol etmenizi sağlayacak ve ondan faydalanmanıza destek olacak.

Özellikleri: ISBN: 975-269-122-6 - Boyutları: 13,5 x 19,5 cm. - Sayfa sayısı: 223 - Kağıt: Book Paper, Karton kapak – Kasım, 2005 - Fiyatı: 7.50 YTL.

Ellerim

Bu gece

/deli bir kısrak gibi
oynuyorsun içimde
gözlerime takılmış
yemyeşil bir özgürlük denizine
koşuyorsun dolu dizgin
bir fırtınanın ardından
yağmurların yıkadığı bir güneş gibi
doluyorsun içime

/ellerim/

kocaman bir kürek gibi
en büyük incidir
midye kabuğunda
/ellerim/
destanını yazmak isterim
senin/

Ellerim

/elmayı
arpayı
inciri
üzümü/
ve her akşam
gün batımlarına doğru
dumanlarını kederlerimi yüklediğim
/tütünü/
üreten ellerim/.

Ellerim

/körüğü çekip eriten demiri
şekillendiren örslerde tüm üretimi
uzanır milyonlarca yapraklarında ağacın
ipek bir halı gibi
ören barışın güvercin kanatlarını
ve bunca savaşın kahramanı ellerim
yazmak isterim destanını senin./

Bu gece

/bir isyan bayrağı gibi
tutuşuyorsun içimde
yüzyıllar öncesini avuçlayan ellerim
bu gece
beynimin içinde hora tepen
körüklerdeki demir gibi
güneş yapraklarımda
morarıyor gitgide/

Zaman Çiçeği, 2000, İzmir, s.21

T Ayhan Çıkın

Yazarımızın **Rusya**'daki Başarısı Sürüyor!

Cücenoglu Rusya'da Çığ'ın Galasına Katıldı.

Oyun yazarı **Tuncer Cücenoglu** Rusya'da 500 bin nüfuslu **Kurgan Kenti Devlet Dram Tiyatrosu**'nun sahnelediği ve 2 Aralık tarihinden bu yana sergilenmekte olan **Çığ (Lavina)** adlı oyununun 18 Ocak'ta yapılan galasına Ankara Devlet Tiyatrosu rejisörlerinden **Kemal Başar**'la birlikte katıldı...

Rusça çevirisini **Elena Oganova**'nın yaptığı oyunu Litvanyalı yönetmen **Linas Zaikauskas** sahneye koydu.

Viktor Antipin'in genel sanat yönetmenliğini yaptığı ve bu yıl 63 üncü kuruluş yıldönümü kutlanmakta olan Kurgan Devlet Dram Tiyatrosu'nda ilk kez bir Türk oyun yazarının oyunu sahnelenmiş oluyor.

Rus izleyicilerin büyük beğenisiyle dakikalarca ayakta alkışlanan oyunu izleyen **Cücenoglu** ve **Başar** oyun sonunda görüşlerini soran basın mensuplarına hem rejiyi hem de oyunculuğu mükemmel bulduklarını söylediler.

Basının ve izleyicinin ilgisi karşısında mutlu olduğu gözlemlenen Cücenoglu ve Başar 20 Ocak günü de **Devlet Akademik Dram Tiyatrosu** genel sanat yönetmeni **Vladimir Gurfinkel**'in davetlisi olarak bir milyon iki yüz bin nüfuslu **Chelyabinsk** kentine geçtiler ve 23 Ocak tarihine kadar da orada kalıp kültürel bağlamda temaslarda bulunup Türkiye'ye döndüler. Bilindiği gibi Cücenoglu'nun Çığ adlı oyunu gene Rusya'da Ufa Devlet Tiyatrosu'nca iki sezon önce sergilenmeye başlanmış ve başarıyla sürmekte olan bir oyundur...

Çığ'ın Rusya'nın çeşitli bölgelerinde değişik tiyatrolarca da repertuarlara alındığı ve değişik yönetmenlerce sahnelenme hazırlığına başlandığı da işin sevindirici bir başka yanı.

Bugün; Bir Sonraki İstasyon

Bugün... Hepimizin kendisi hakkında bir şeyler söyleyebilecek olduğumuz geneli kapsayan, içine bir sürü yaşamı alan zaman dilimi...

Bugün... Kaç tane farklı yaşamı içine alıyor acaba?... Kime göre ne ifade ediyor?...

Neleri gizliyor kendinde?...

Bugün... İçinde bazen *nostaljiyle* karışık *dalgınlığı* barındıran; bazen de *bilinmezliğin* tereddüdünü *'huzursuzlukla'* karışık *dikkatte* yansıtan şey.

Yarının olmayacağını düşünerek yaşanan bir bugünle hiç gelmeyecek olan bir yarın varmış gibi yaşanan bugün arasında fark olsa gerek. Hem yaşama biçimi olarak hem de düşünme biçimi olarak...

Kimimiz bugünün sıradan işlerine yoğunlaşmış, gündelik işler dediğimiz, genelde de hayatımızın çoğunu onları yaparak geçirdiğimiz uğraşlara bırakmış; yemiş içmiş, işe gitmiş, para kazanmış, kahve yudumlamışsındır.

Kimimizse etrafımızdaki koşuşturmacanın bir parçası olmuş, nereye ne için gittiğimizi bilmeden sadece *'öyle olması'* gerektiği için yapmışsındır bir sürü şeyi. Alışkanlığın durağan girdabına kaptırmış kendimizi, benliğimizin yenilenen sürecini unutmuşsuzdur *alışkanlık* adı altında. Bazen de alışkanlığa sığınarak korkularımızdan kaçmış, insanın yenilenerek kendini gerçekleştiren yapısını, yaşayan ölümlere devretmişsindir. *Farkındalık* bunun neresinde ki?...

Yaşamın kendisi farkındalıktan ibaretken, her farkındalık da bir çabayı gerektiriyorken, bugünün mekanikleşmiş yaşamında farkındalığa yer var mı ki?...

Bazen tabloya dışarıdan bakmak gerekiyor sanırım. Gerek ortamsal olarak gerekse düşünsel olarak içinde bulunduğumuz konumdan uzaklaşarak bakmak...

Sürekli aynı yerden geçmişizdir defalarca ama bazen öyle olur ki, öyle bir an denk gelir ki, 'işte bu, dersiniz, ben daha önce nasıl olmuş da fark edememişim bunu'. Kırılma noktasını oluşturur o an yaşamımızda.

Bengisu... Üç yaşında... Türkiye'de doğmuş ve ziyaret için Bulgaristan'a gelmiş ve bir gününü kreşte geçirmiş kız çocuğu.

Meyra... Beş yaşında... Bulgaristan'da doğmuş ve ana sınıfına giden bir çocuk...

Kreşte geçirilen bir günün ardından eve gelen Bengisu;

- Halacığım, bugün bana güldüler, dedi.

- Neden Bengisu?

- Resim dersinde anneannem (öğretmeni aynı zamanda) resim yapın, dedi. Ben de evimizin resmini yaptım. Sonra hepimizin resimlerine baktı ve anlattırdı. Meyra da benim gibi evinin resmini yapmış. Ben anlatırken bana güldü.

- Neden?

- Çatisız ev mi olurmuş, dedi. Ama bizim oturduğumuz evde (apartmanda yani) çatı yok ki. Allah Allah bir evi bile yapmasını bilmiyor hâlâ...

Kamusal alanla sivil alanın ya da devlete ait olanla halka ait olan alanı sarı parkelerle belirgin hale getiren sosyalist yönetimi, Sofya da Sarı Ploştat denilen bakanlıkların, cumhurbaşkanlığının, kamusal yerlerin olduğu her yeri sarı parkelerle döşemiş. Sistem ve birey, farklılık ve aynılık, soyut ve somut....

Ellerim cebimde, gözlerim sonbaharın hüznünü izlerken ve yürürken sarı ploştatta ilk olarak bir *dilenciyle* karşılaşmanın heyecanı ve 'an'daki tereddüdüyle yaklaştım kendisine...

Öğle molası zamanı. Herkes gene bir yerlere yetişmek için koşuştururken amansızca, o koşuşturmanın çok da dışında olan farklı bir zamandan o an'a bakan, o günü yaşayan bir nine...

Radisson Oteli. Genelde siyasilerin kahvesini yudumlamak için tercih ettiği yerlerden biri. Tam karşısında da o nine. Aradaki bütünlüğü ya da ayrımı sağlayan ya da ortak noktada buluşturan tek şey sarı ploştanın *sarı parkeleri*. Yavaş yavaş yaklaşıyorum kendisine. Bizim dilencilerin aksine başı öne eğik, eli 'açılsam mı ki acaba' tereddüdünde... Sarı ploştata oturmuş yapılış niyetinin aksine bir şekilde. Sanki 'siz her ne kadar kamusalla özeli ayırmak için çaba göstermişseniz de bir zamanlar, asıl yaşamın kendisi, şu an'daki sarı ploştatta gizli' dercesine... İsyani okumak mümkün masum halinde.

- Merhaba nine. Oturabilir miyim yanına bir iki dakikalığına?

Yüzünde şaşkınlığın ve çekimserliğin ifadesiyle ve az da olsun duyulabilen sesiyle:

- Da (evet), diyebildi sadece.

Uzun uzun kendisine ve etrafa baktım...

Zaman-zamansızlık, modernite-globalleşme arasında gidip gelen zihnim, yüzündeki çizgilere odaklandı...

Geçmişin izlerinin silinmesi için yaptırılan estetik ameliyatlara ve botokslara inat, 'ben geçmişimle buradayım... Her bir yaşanmışlığın izleri vardır yüzümde. Geçmişimi silerek zamanlı olan ben'le zamansızlığın kendisine ait olduğu Tanrı'ya özenemem.' dercesine...

- Nasılsınız?

- Nasıl olayım yavrucuğum, ne yazık bana ki bu haldeyim.

Gözünden akan damlaları göstermek istemezcesine eli titreyerek cebindeki mendile uzandı.

- Dilenmek zorunda kaldığım için çok üzgünüm. Devletin verdiği pensiye-emekli maaşı- yetmiyor. Hasta oğlum da bana bakamıyor. Gençken en azından bağ bahçeyle uğraşıyordum, geçimimi sağlıyordum. Ama şimdi, şimdi.... Tanrı'ya her gün dua ediyorum beni yanına alsın diye.

Fark ettirmeden elim yüzüne uzandı. Şahit olmak istedim yüzündeki çizgilere dokunarak zamanın izlerine. Akıtılan bir damla yaş oldu Radisson-Sarı Ploştat-Nine(dilenci) arasındaki çelişkiye.

(1989)

Hafta sonları anneannelere gitmek için JP gara gider Kırcali-Podkova trenini beklerdik. En çok da trenin sesi eşliğinde uyumayı severdim. Bir de dışarıdakilere candan el sallamayı.

(2005)

Şehir: Kırcali

Yer: JP Gar.

Bilet almak için beklenen bankta karşılaşılan Stefan.

Etrafta Türkçe konuşan kişiler...

İşten evine dönen, hafta sonunu geçirmek için evine giden, gezmek için gelinen şehirden köye gitmek için bekleyen kişiler... Öğrenciler, memurlar...

Stefan Karaca, çalışmak için geldiği Kırcali'den Haskovo'ya dönen inşaat işçisi.

Etrafta herkesin Türkçe konuşması karşısında Türkçe sorulan 'Bilet gişesi kaçta açılacak acaba?' sorusuna ' *Az ne znam da govorya po Turski no vi razbiram (Türkçe konuşmasını bilmiyorum ama sizi anlıyorum)*' cevabı... ve tanışılan Stefan...

Başka soru sorma fırsatı bırakmadan anlatmaya başladı;

- Haskovo'da aşağı yukarı 20 yıldır Türklerle komşuluk yapmaktayız. Ana babamdan daha yakındırlar. Türkçe konuşmayı çok beceremiyorum ama çoğu konuşulanları anlıyorum...

Bana sorduğu bazı soruların ardından anlatmaya devam eder Stefan;

- Bizim halk olarak bir problemimiz olmamıştır hiçbir zaman. Hatta o sizin o zamanlarda yaşadığınız durumları (isim değiştirmesi...) biz de aynısını yaşamışızdır. Ama var ya yukarıdakiler, şu yukarıdakiler... Onlar olmasa biz çok daha iyi yaşıyoruz dünyada.

Konuşmalarımızın arasında paylaşılan birer Espresso kahve.

Etrafta günün yorumunun yapıldığı, hafta sonu planlarının anlatıldığı konuşmalar... Ortak beklentimizi oluşturan tren...

Ve nihayet geliyor... ama o da ne? Bu benim beklediğim tren değil ki... Hani o puf puf sesiyle uyumak istediğim

...

Denemek amacıyla Almanya'dan getirilen küçük, modern trene yerini bırakmış benim tren.

İnsanlar, yaşantı, görüntü arasında gidip gelinen bir başka çelişki daha yakalanılan...

Ve Nietzsche'nin aklıma gelen sözü; 'En azından bir kere dans etmediğimiz her günü yitirilmiş; hiç olmazsa bir kahkahanın eşlik etmediği her hakikati sahte saymalıyız.'

Zaman, bugün arasında yakalanılan çelişkiler karşısında atmak istediğim kahkaha...

Trene bindik Stefan Karaca'yla birlikte. Boş bir yere oturduk. Yanımıza sonradan oturan öğretmen Lili oldu. İşte böyle başladı ve devam etti *kahkahanın çılgılığı* olacak olan kompartıman yolculuğunun hikâyesi.

Momçilgrad'da görev yapan Lili hafta sonunu geçirmek için Plovdiv'e ailesinin yanına gidiyor. Ama yüzünde tuhaf bir hüznün var. Sohbetimiz ilerledikçe öğretmenlerin genel durumundan, ekonomik problemlerinden, gençlerin şiddete eğiliminden, ülkenin genel halinden ve daha bir sürü konudan konuştuk...

Stefan Lili ve Ben arasında geçen sohbe zihnimin bir köşesinden bana eşlik eden Teoman'ın 'istasyon insanları' isimli parçası oluyor.

Konuşmalar ve suskunluklar arasında geçen yolculukta herkes bir an'da gene kendi dünyasına, kendi problemlerine gözünü dikmiş halde *nostaljinin dalgınlığını* yaşıyor.

Lili... Sofya Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyan, boş zamanlarında da kırtasiyede çalışmak zorunda olan oğlu olan bir öğretmen...

Evde kendisini karşılayacak olan oğluna verebileceği fazla parası olmayan bir annenin üzüntüsünü yaşıyor gönlünde.

Stefan... Haskovo'dan Kırcaali'ye belki de buradaki inşaat işi bittiğinde başka bir şehre gidecek olan inşaat işçisi... ancak bütün bu olumsuzluklara rağmen yaptığı her işten kendisine sonuçlar çıkartmış olan ve bunları da yaşayabilen gönül işçisi...

Ve Ben... Zihnimdeki teorik bilgilerle yaşanan zaman arasında bağ kurmaya çalışan, bazen de anlamanın karşısında oluşan çelişkilerle kahkaha atmakta olan birisi...

Cama başımı yaslamış halde, cama yansıyan görüntülerden bakmaktayım insanlara... Yaşantımız misali... Trajedinin komedisi karşısında attığımız kahkahaların ardından, suskunlukla konuştuğumuz bakışlarımız ve dinlediğimiz modern tren sesi:

- Sledvaštata stancia e Perpepek (bir sonraki istasyon Perpepek)...

"Eğer bir insan kendi mutluluğunun buharları arasında yaşıyorsa, eğer bir insanın "Allah sizden razı olsun"un dışında söyleyecek pek sözü yoksa, o zaman o insanı yıkamaya kalkışmamalı, o insan için iyi olanı o insanın üstünden yıkayıp akıtmamalı, birini olmayan bir yeni yaşam için arındırmaya kalkışmamalı..." (Ingeborg Bachmann)

Muzaffer Yılmaz

Amacımız

Müşterilerimize her zaman,
en yüksek hizmeti sağlamak

Fiyatlarımız

Tema Design, müşterilerine çeşitli Internet hizmetini profesyonel şekilde tek elden sağlamaktadır.

Normal WEB Site Tasarımı:

1 Sayfa düzenlemesi
İçeriği 5 Link ve 3 Grafik

Size Özel WEB Site Tasarımı:

1 Sayfa düzenlemesi
İçeriği 5 Link ve Flash Animasyonu

1&1'den kiralayacağınız ve kendi adınızı taşıyacak
Internet sitenizin kira masrafı size ait olmak şartıyla:

4 sayfa: 250* Euro

5 sayfa: 275* Euro

6 sayfa: 300* Euro. Devam eden sayfa başına 25* Euro.

Site tamamlanıp yayımlandıktan sonra site kodları ve
yardımcı programlar adresinize postalanacaktır.

Logo Tasarımı : 50 Euro

Logo ücretleri 50 Euro

Matbaa tasarımı :

A5 50 Euro

A6 50 Euro

A4 50 Euro

Fiyatlarımızda K.D.V dahil değildir.

*Normal WEB Site Tasarımı

temaDESIGN